

VESTNIK

Murska Sobota, 25. april 1991 • Leto XLIII • Št. 16 • Cena 15 din

ČESTITAMO OB PRAZNIKIH

BLIŠČ IN BEDA DELAVSTVA

Tako smo naslovlili tokratno aktualno temo, posvečeno bližnjemu delavskemu prazniku. V njej je govora o aktualnih delavskih vprašanjih, povezanih s prizadevanji za približanje evropski kakovosti življenja.

STR. 4

SMO PRED PRELOMNICO?

Tretjina leta bo za nami, neugodna gospodarska gibanja pa se nadaljujejo in stopnjujejo. Pravih ukrepov, ki bi vsaj nakazovali izboljšanje razmer, ni, če pa že so, je preveč zavratnih momentov, ki onemogočajo njihovo izvajanje. Gospodarstvo tako tone v vse globlje težave, ki grozijo, da bo gospodarski sistem v državi razpadel.

Tudi v Sloveniji razmere niso niti malo ugodnejše. Nova vlada kot da pozablja na obljube, ki jih je dajala pred volitvami. Zahteve gospodarstva o njegovem razbremenjevanju imajo povsem nasprotne učinke, saj je nova davčna zakonodaja obremenitve še povečala. Likvidnostne težave se zaostrejejo, gospodarstvu od ustvarjenega ostaja le malo, poglabljajo pa se tudi socialni problemi, saj ostaja brez dela vedno več delavcev. Vlada pa kot da se za vse to ne bi zmenila. Tudi v parlamentu so še vedno v ospredju razprave o političnih vprašanjih, pa čeprav bi moralo biti vsem jasno, da si tudi osamosvajanja Slovenije ne moremo zamišljati brez trdnega gospodarstva. Nekateri posamezniki na vse to sicer opozarjajo, vendar politične zahteve skorajda vedno prevladujejo nad gospodarskimi.

Na nevzdržne razmere v gospodarstvu je pred kratkim s svo-

jim odstopom opozoril predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, dogodki v zadnjih dneh pa kažejo, da tudi v vladi ni več enotnih pogledov na nastale razmere. Pritiski za odpoklic posameznih ministrov so vedno večji, pa tudi posamezni člani vlade spoznavajo, da ubrane poti niso ustrezne. To najbolje potrjuje odstop podpredsednika vlade dr. Jožeta Mencingerja, saj je sam podvomil v nekatere zamisli o razreševanju gospodarskih težav. Mar to dejanje pomeni začetek vladne krize ali pa streznitev in drugačen odnos do načrtovanja gospodarske politike? Vse to bo pokazal čas, vsaka napačna poteza pa je lahko zdaj usodna. Usodna ne le za posameznika pač pa za stotisoče Slovencev, ki so oddali svoje glasove za tiste, ki nam krojijo našo usodo. In odgovornost teh je zato prevelika. Se je bodo končno tudi zavledli?

Ludvik Kovač

VESTNIKOV KOLEDAR

25. april, četrtek, MARKO
26. april, petek, ERVIN
27. april, sobota, dan OF
28. april, nedelja, ŽIVKO
29. april, ponedeljek, ROBERT
30. april, torek, KATARINA
1. maj, sreda, PRAZNIK DE-LA

MAJ

1. maja bo dolžina dneva 14 ur in 20 minut
Sonce stopi v znamenje dvojčkov.

Komu bi letos sploh lahko pripeli prvomajski delavski rdeč nagelj, rožo delavskih pravic in simbola moči delavskega razreda? Ne moremo ga zatakni v gumbnico tistih delavcev, ki stavkajo, da bi dobili plače za februar, ali tistim, ki so prenehali delati, da bi si izborili vsaj z jamčeni osebni dohodek.

Ne moremo ga pokloniti tistim delavcem, ki so življenje pustili v tovarni ali jo celo zgradili ter upali in verovali v boljše case. Zato so se morali marsičemu odpovedati. Sedaj pa ta tovarna zapira vrata ali izobeša seznam nepotrebnih delavcev zaradi stečaja.

Ne moremo ga shraniti za armado brezposelnih, samo v Pomurju jih je bilo konec marca okoli sedem tisoč,

KOMU PRVOMAJSKI CVET?

ob koncu leta naj bi jih bilo po ocenah že od 10 do 12 tisoč. Ker ne vemo, ali bodo sploh in kdaj dobili delavsko knjižico.

Komu naj ga torej pripnemo, saj ga ne moremo brezpravnemu in nemočnemu delavstvu, ki stavka — ne za delavske pravice, ampak za minimalne plače, torej za tisto, čemur v razvitem svetu pravijo socialna pravičnost.

Če je žalitev za tiste delavce, ki so nekdaj gradili in s ponosom nosili rdeči cvet, sedaj pa so nepomembni in nevretni, da bi jih ob srečanju še kdo kaj vprašal, ali jim vrge drobmino iz delitvene mize.

Če bo prej ovenel, kot bi ga lahko podarili vsem, ki upajo, da bodo postali del delavstva.

Zato bo najbolje, da kar počakamo prvomajski dan in ga izročimo tistim, ki bodo še vzklikali: Živel prvi maj, praznik dela (tako ali morda v posodobljenem leporečju). Ti, nemočni in brezpravni, sojeni in nesojeni delavci, mu gotovo ne bodo vzklikali, ker niso več v slavi. Tudi shodov, mirnih in dostojanstvenih, a brez uspeha, so pripravili že dovolj. Zato, kaj jim preostane?

Majda Horvat

PRED REFERENDUMOM

Strani

10, 11, 12

V Pomurju manj prebivalcev?

Čeprav ljubomski občini do sklepa naše redakcije (torek) še niso imeli obdelanih osnovnih podatkov popisa, lahko skoraj z gotovostjo pričakujemo, da se bo število prebivalcev v Pomurju v zadnjih 10 letih nekoliko zmanjšalo. Tako je bilo v občini Murska Sobota prijavljenih na dan popisa 63.716 prebivalcev (583 manj kot leta 1981), v lendavski občini 26.120 (597 manj kot leta 1981), v radgonski občini pa 21.343 prebivalcev (687 več kot pred 10 leti). V ljubomski občini bo najbrž tudi nekaj več ljudi, če bi tako sklepali na podlagi podatkov prijavnodajne službe pri občinski skupščini, vendar regija v celoti bo imela minus, in to na račun levega brega Mure. Prav gotovo bi kazalo ugotoviti, zakaj pada število prebivalcev v Prekmurju.

JOG

PODING

ZNANJE IN STORITVE NA ENEM MESTU

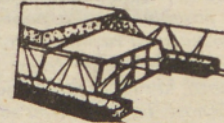
Izvršni svet, ABC Pomurka in Gospodarska zbornica Slovenije — Območna zbornica za Pomurje so ustanovili družbo Podjetniški in inovacijski inženiring, d.o.o. — PODING. Te dni so jo predstavili in poudarili, da je to prva družba v občini, ki bo ponujala intelektualne storitve. Med konkretne naloge družbe, ki ima 488 tisoč din osnovnih sredstev, so uvrstili izdelovanje projektov in zbiranje informacij.

Podjetje Poding bo pomagalo pri reševanju prestrukturiranja gospodarstva, zbiranju in posredovanju informacij o podjetniških priložnostih ter podjetnikom pri uredništvu lastnih programov in idej. V družbi bosta sprva zaposlena dva strokovnjaka, vključevali pa bodo tudi zunanje sodelavce. Letos bodo sodelovali pri pripravi projektov

za tisoč novih delovnih mest ter za razvoj demografsko ogroženih območij.

L. Kosi

GRADITELJI POZOR!

GREDIS d.o.o.
Nova soto Rok, R. Končara 16 — Čakovec,
tel. (042) 811 685, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
• stropni nosilci
• stropna podlaga
• in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 16. ure.
• zelo ugodne cene • dobava takoj • večje količine dostavimo na dom brez plačila

UGODNOST!

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE 30% POLOGA

IN DVA OBROKA S 6% OBRESTNO MERO ALI 5 OBROKOV Z 12% OBRESTNO MERO.

PREMOG LAHKO NAROČITE V PRODAJALNAH KURIVO, M. SOBOTA LES POHIŠTVO, BELTINCI IN V VSEH POTROŠNIKOVIH PRODAJALNAH NA PODEŽELJU.

VELETRGOVINA

Potrošnik

VREME

V drugi polovici tedna se bo nekoliko otoplilo, vendar bo še vedno spremenljivo vreme z občasnimi padavinami.

Pregovara

Če sušec suši, traven deži, maj pa hladi, kmetu se dobro godi.

Če majnika je lepo, je dobro za kruh in seno.

Iz Zagreba piše

Iz teka se prvo leto od »militaristične zmage hrvatske demokracije«, kot pogosto poudarja aktualni predsednik republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman. Toda tedaj, ko je njegovo močno nacionalno gibanje, ki je pod svoj dežnik sprejelo tudi ekstremno levo in ne samo desne sile v boju za Hrvaško, v prvem krogu lanskim volitev do nog potoklo konkurenco, je bilo kakršnokoli potovanje po Hrvaški skorajda tako varno kot je danes po Sloveniji. Skorajda zagadeli, ker so se že tedaj odpirale nezaceljene rane v hrvaško-srbskih odnosih. Danes pa je pod velikosrbskim napadom 33.069 kvadratnih kilometrov hrvaškega ozemlja ali okoli 58,5 odstotka celotne Hrvaške. To pa so cestne ovire z oboroženimi Srbi, protustavna razglasitev nacionalno mešanega območja za srbsko avtonomno oblast Krajina, ki se je prav tako 1. aprila letos pripojila k Srbiji (takega darila pa celo Miloševićeva Srbija ne more sprejeti), gre za postavljane min na železnici, cestah in drugih napravah, skratka za klasično obliko državnega terorizma.

Tako kot pravi znana Gajeva budnica »Hrvaška še ni propadla«, tudi tokrat podobno prepevajo Hrvati. Čeprav hrvaški predsednik Tuđman pravi, da politika vodilne

Hrvaška še ni propadla, toda ...

HDZ in kajpak njegova, v ničemur ni izvala srbski upor na Hrvaškem, je treba reči, da je vsaj storila eno poglavitno napako, ki pa je razdrobljena opozicija ni izkoristila, saj se slednja pravzaprav šele sedaj prebujajo. Gre namreč za to, da na Hrvaškem niso uspeli od 17. avgusta lani, ko se je začela znana kninska vstaja, ločiti zmo od plev, se pravi, da bi velikosrbski terorizem ločili od splošnih in konkretnih ugovorov srbskega naroda, ki so se nanašali in se nanašajo na povolilno hrvaško politiko. Prej je znotraj doslej edine srbske stranke na Hrvaškem, Raškovićeve SDS prišlo do razkola med ekstremisti, nasilneži, ki jih združuje kninski župan in predsednik samozvane SAO Krajina, zobozdravnik dr. Milan Babić in zmerneži okoli aktualnega predsednika srbske Demokratske stranke, akademika Jovana Raškovića. V takih okoliščinah so »interese« srbskega naroda na Hrvaškem, kot poudarjajo nosilci vseh gibanj znotraj SDS, na drugi strani pa se kakršnokoli hrvaški poskus, da napravijo red na razkosanem ozemlju, v najboljšem primeru konča s parado vojaških tankov, kot je bilo zadnje dni marca v Pakracu in na veliko noč na Plitvicah.

Pod to ledeno goro »rezultatov« povolilne hrvaške politike, se poznavalec razmer ni težko dokopati do njene druge posebnosti, ki tudi razkriva njeno tragičnost. To pa je slepa zavezanost v pogovore z Beogradom, s katerimi si delajo utvare, da je po tej poti edinole mogoče rešiti srbsko vprašanje na Hrvaškem. Toda na celotnem ozemlju Hrvaške živi »le« 11,7 odstotka Srbov, na najbolj ogroženem območju v dalmatinski regiji, jih je prav toliko. Skladno z republiškim povprečjem so tudi Slavonija in Baranja, razen na Kordunu in Baniji, kjer je srbsko prebivalstvo v večini. Ker pa, kot že rečeno, 11,7 odstotka prebivalcev Hrvaške, nadzoruje in napada 58,5 odstotka hrvaškega ozemlja, se srbsko-hrvaški spor ne more rešiti z nikakršnim dogovorom in je nemogoče napovedati, kdaj in kako se bo razpletel.

Peter POTOČNIK

REDKA DOBRINA — ČISTA VODA — Tri deklice iz begunskega taborišča na meji med Irakom in Turčijo polnijo plastične posode z vodo iz hitre in čiste gorske rečice, ki deli državi. V drugih taboriščih je zaradi pitja vode, v katerih se begunci tudi umivajo in perejo perilo, že prišlo do množičnih okužb.

(Telefoto: Reuters)

Hrvaška protideklaracija Srbiji

Poslanci hrvaškega sabora so sprejeli t.i. protideklaracijo za nedavno deklaracijo skupščine Srbije o mirnem reševanju krize. V deklaraciji obtožujejo srbsko skupščino, da le-ta posega v notranje zadeve Hrvaške in da ima Srbija ozemeljske zahteve do Hrvaške, da je politika Srbije hegemonistična in unitaristična. Hkrati se zavzemajo, da bi rekrti iz Hrvaške služili vojaški rok v matični republiki. Sabor se zavzema za ustanavljanje prostovoljnih neoboroženih odredov, od JLA pa zahtevajo, da vojska ostane v vojašnicah.

Dialog slepega z gluhim

Voditelji sovjetskih pribaltskih držav Latvije, Litve in Estonije so v skupni izjavi opozorili Moskvo, da ne bodo upoštevali rezultatov plebiscita za ohranitev enotne Sovjetske zveze, marveč bodo vztrajali pri suverenosti svojih republik. Za to se je namreč odločila večina prebivalcev vseh treh pribaltskih republik. Nedavne pogovore bi lahko označili kot dialog slepega z gluhim. Federalna oblast se namreč še vedno trdno oklepa t.i. zakona o postopkih izhoda iz sestave Zveze socialističnih republik. Zakon določa dolgotrajno proceduro osamosvajanja; pa še to le v primeru, če se na posebnem referendumu več kot dve tretjini prebivalcev posamezne republike odloči za samostojnost in odcepitev. Temu naj bi sledil zelo zapleten proces razdruževanja, ki naj bi trajal tudi do 5 let. Na drugi strani pa voditelji pribaltskih držav igrajo samo še na struno republiške suverenosti, ki naj bi jo po njihovem v Moskvi le še potrdili.

v žarišču dogodkov

Šefi držav in vlad Evropske skupnosti so se na svojem neformalnem srečanju v Luksemburgu ukvarjali tudi z Jugoslavijo. Tisto, kar je po zaključku srečanja povedal luksemburški ministrski predsednik in sedanjí predsednik sveta Santer, zveni nenavadno: Jugoslavija lahko upa na pogodbo o asociaciji z dvanajstercio le v primeru, če bosta rešeni njena venotnost in ozemeljska celovitost. Vsaka druga rešitev bi utegnila izzvati nevarnost, da pride do splošnega prerekanja o mejah v Evropi. Nobenega razloga ni, da bi se zdaj ukvarjali s temi občutljivimi vprašanji, je izjavil Santer.

Šefi vlad so se s tem pridružili trojki Evropske skupnosti, to je Italiji, Luksemburgu in Nizozemski, ki se je po obisku v Beogradu izrekla na podoben način. Le nekaj pred tem so uradniki bruselske komisije ES in jugoslovanske osrednje vlade v Bruslju parafirali tretji protokol o finančnem sodelovanju, ki ne glede na vsa navzkrižja med republikami daje na voljo jugoslovanski osrednji državi za obdobje od leta 1991 do leta 1996 posojila iz evropskega investicijskega sklada v znesku poldruga milijarde mark. Pod pogojem, da se s tem strinja ministrski svet, naj bi ES povečala pomoč Jugoslaviji za 400 milijonov mark v primerjavi z zadnjim finančnim protokolom.

Evropska skupnost daje s tem podporo vse bolj v manjšinski položaju potapljajočim se srbskim komunistom, ki se v boju za nadoblast trmasto opirajo konceptu enotne jugoslovanske države in zatirajo stremeljenje Hrvatov in Slovencev po neodvisnosti, je napisal Peter Hort v Frankfurter Allgemeine Zeitung. Evropska skupnost se je po njegovem mnenju postavila na napa-

Otoki še ne bodo japonski

Med obiskom Gorbačova na Japonskem sta državi podpisali sporočilo, iz katerega je razvidno, da sta končno dosegli delni sporazum in se dogovorili za odstranitev vseh posledic druge svetovne vojne ter za začetek novega obdobja v odnosih med Japonsko in SZ. Kaifu in Gorbačov sta se strinjala o nujnosti, da naj bi kmalu podpisali mirovni sporazum, še prej pa morata državi rešiti ozemeljski problem, ki obstaja že od druge svetovne vojne. V skupnem sporočilu so posamezno navedeni vsi štirje otoki, ki jih je leta 1945 zasedla Sovjetska zveza. SZ je obljubila, da

bo do rešitve problema dovolila svoboden prihod na Kurilske otoke in da bo občutno zmanjšala vojaške zmogljivosti na njih. Dogovorili so se tudi o gospodarskem sodelovanju.

Mao Zedong, veliki zapravljevec

Mao Zedongove politične kampanje so LR Kitajsko stale 620 milijard juanov oz. 120 milijard dolarjev, trdi neki kitajski časopis. V času t.i. velikega skoka, s katerim je kitajski voditelj leta 1958 poskušal (v dveh letih) industrializirati državo, je bilo izgubljenih 120 milijard juanov, kulturna revolucija (1966 - 1976) pa je stala 500 milijard, kolikor je takrat izgubilo kitajsko gospodarstvo. Vse to je dobro opozorilo, da si Kitajsko ne more več privoščiti nove politične kampanje in se mora v prihodnje strogo držati ekonomskih zakonitosti.

Zaščitno območje za Kurde

Ameriške, britanske in francoske letalske in kopenske sile hodo na severu Iraka vzpostavile t.i. zaščitno območje in tam uredile begunska taborišča za iraške Kurde. Novico je sporočil ameriški predsednik George Bush in poudaril, da gre za človekoljubno akcijo v skladu z resolucijami OZN. Medtem je v svetu slišati vse več zahtev, naj bi iraškemu predsedniku Sadamu Huseinu sodili zaradi zločinov nad Kurdi. To zahtev je zdaj podprl tudi španski parlament in predlagal, naj Huseinu zaradi zločinov proti človekovim pravicam sodi mednarodno sodišče pravice.

JUGOSLAVIJA IN EVROPSKA SKUPNOST

do, pri čem so. Medtem ko se Zahodna Evropa vse bolj povezuje in prenaša nacionalno suverenost na ustanove Evropske skupnosti, poteka proces v Srednji in Vzhodni Evropi v nasprotno smer. V to pa se v Bruslju očitno le s težavo vživijo.

Previdnost Sveta Evrope je ob takih in drugačnih prizadevanjih

držav na Vzhodu razumeti kot taktično odločitev in počakati na drugačne čase, ki bodo bolj naklonjeni takim procesom. V Strassbourgu kajpak ne izključuje perspektivnega sodelovanja s sedanjimi republikami v okviru Jugoslavije, niso pa pripravljeni služiti kot opora razdruževalnim procesom.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Glede na vse, kar se dogaja pri nas, očitno potrjujemo, da smo se spet popolnoma balkanizirali. Pojem balkanizacije označuje stanje in proces, v katerih se medsebojno premešani majhni narodi nikakor ne morejo dogovoriti ne o tem kako naj skupaj živijo, ne kako naj se razidejo.

(Vreme — Zagreb)

Vsakokrat, ko jugoslovanska kriza vsaj za hip uplahne, se »od nekega« spet pojavi pišč Feniks — Ante Marković. S šarmantnim nasmeškom pove, da je v kritičnih trenutkih zvezna vlada formalno delovala, za nameček pa ga v posebnem pismu javno podpre sam ameriški predsednik.

(Delo — Ljubljana)

Poznavalci Jugoslavije vedo, da bo imela nova federacija ali konfederacija, ni pomembna, kako se bo imenovala, komajda še kakšne osrednje pristojnosti. Ša najmanj pa na področju gospodarske politike. Kdaj se bodo v Bruslju zbudili in vzeli na znanje realnosti v Jugoslaviji?

(Frankfurter Allgemeine Zeitung)

Znaten korak nazaj

Tako je vsaj pokazal četrti sestanek predsednikov republik oziroma predsedstev jugoslovanskih republik, ki je bil na Ohridu. Predvsem pa se je pokazalo, da kompromis med dvema konceptoma nacionalnega vprašanja ni možen. Zato so spet sprejeli predlog, da bi skupščine posameznih republik do konca maja razpisale referendum. V pogajanjih se namreč republike ne želijo soočiti z dejstvom, da je edina možna oblika gospodarskega in političnega sožitja v zvezi suverenih držav, če so same že oblikovane kot samostojne države. Težava je v tem, da so za besedami, ki naj bi to izražale, skriti drugačni pogledi. Tako je Milošević odkrito dejal, da republike v Jugoslaviji niso suverene, čeprav ima v svoji lastni ustavi napisano, da je Republika Srbija suverena država.

Še naprej pa ostaja bistveno, kako rešiti nacionalno vprašanje, ki ga skušajo rešiti na dva različna koncepta, kjer pa kompromis ni možen. Hrvaška se je odločila za pot, ki vodi v evropski način reševanja, Srbija pa obrača pogled nazaj, na preživele koncepte.

13 dinarjev za marko

V prvih odmevih na referat predsednika zvezne vlade Anteja Markovića v skupščini SFRJ tuja sredstva množičnega obveščanja posebej opozarjajo na novo, že 12. povojno devalvacijo dinarja. Kot poudarjajo, se je vlada za popravek tečaja odločila zaradi pritiskov republik, ki so v velikih gospodarskih težavah. Omenjajo tudi, da je Ante Marković ostro obsodil 6 sprtih republik zaradi blokiranja gospodarskih in političnih sprememb.

Najbolj značilni poudarki iz Markovićevega govora so: v marcu, ko je Jugoslaviji grozila uvedba izrednega stanja, je na zvezni ravni delovala samo zvezna vlada, v nekaterih drugih republikah pa so pravico v svoje roke vzeli na najbolj surov način in ropali tuje premoženje. Stanje na Kosovu, ko je vse pristojnosti dobila Srbija, je še slabše. Če bo zvezna skupščina sprejela program »11 + 3« in druge predpise, ki jih zvezna vlada zagotavlja, lahko prevzamem odgovornost, da bo konvertibilnost dinarja še letos dosežena. Dinar ostane vezan na nemško marko, toda v razmerju 1:13. Zaradi devalvacije je pričakovati podražitev naftnih derivatov, elektrike in ptt storitev.

»Zanima nas tudi nova ustava«

»Vsi tisti, ki bi zdaj radi tolmačili plebiscito odločitev kot podlago za

enostransko odcepitev ali kot zmago tistih sil, ki so proti konfederalnim povezavam v Jugoslaviji, se seveda motijo oziroma nekorrektno tolmačijo soglasno sprejete skupščinske odločitve in ogromno večinsko podporo osamosvojitvi na plebiscitu. Seveda pa nas ne zanima samo osamosvojitve, ampak je sestavni del te plebiscitne odločitve tudi to, da je treba sprejeti novo slovensko ustavo v pol leta, se pravi do 26. junija 1991. To zahtevamo in tega ne skrivamo,« je v pogovoru za Tanjug-AS povedal predsednik Stranke demokratične prenove Slovenije dr. Ciril Ribičič.

globus

RIM — Po umiku republikanecv Italiji ponovno grozi vladna kriza. Iz protesta proti nespoštovanju dogovorov s premierom Andreottijem je republikanska stranka izstopila iz vladne koalicije.

BAGDAD — Med Irakom in Iranom je prišlo do nevarnega zaostrovanja odnosov, saj se obe strani medsebojno obtožujeta o prekršitvi dogovora o premirju ter ogrožanju suverenosti in varnosti.

STRASBOURG — »Evropska ofenziva« predsednika ruskega parlamenta Borisa Jelcina je očitno nasleda na čereh »realpolitik.« Na sedežu ES nočejo zrahljati vezi s Kremljem, zato niso bili posebej veseli gostovih idej za »neposredne odnose« z Rusijo.

MOSKVA — Prvič po petdesetih letih so sovjetske republike, v katerih je večina prebivalstva islamske vere, letos uradno praznovala verske praznike, tako kot tudi v drugih nekdanjih socialističnih državah, na primer v Albaniji.

TIRANA — Prva seja težko pričakovane prve večstrankarske povojne skupščine Albanije je trajala le pol ure, potekala pa je brez 75 poslancev opozicijske Demokratske stranke. Ti so zahtevali objavo resnice o demonstracijah v Skadru 2. aprila.

MÜNCHEN — Tu je bilo dvodnevno zasedanje mekane komisije za sodelovanje med Slovenijo in Bavarsko. Slovensko delegacijo je vodil dr. Dimitrij Rupel, bavarsko pa vodja državnega urada Rudolf Schmitt.

TOKIO — Premier Kaifu in sovjetski predsednik Gorbačov sta v pogovorih največ pozornosti namenila odnosom med državama, razmeram v Aziji, Pacifiku in na Bližnjem vzhodu ter v Evropi. Gorbačov se je sestal tudi s socialisti in poslovniki.

PARIZ — Negotove razmere SFRJ so povod za spremenjen odnos evropskih držav in organizacij. Tako so vstop SFRJ v organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj za zdaj zamrzili.

Lastninenje po meri delavcev

Soboški Socialdemokratski forum opozoril na aktualna delavska in socialna vprašanja — Uvodničarja: predsednik Konfederacije NSS Neodvisnost France Tomšič in sekretar Demosa Marko Selan

»Socialna varnost delavcev je bila v preteklosti večja, ker ni bilo take brezposelnosti.

Tudi druge stranke bi se srečale s podobnimi problemi, saj smo s procesom lastninjenja začeli na novo. Doslej nismo imeli prave lastnine, kar je imelo negativne posledice, zdaj pa želimo naenkrat ustvariti socialno tržno gospodarstvo in demokracijo na delovnem mestu. V marsikaterem podjetju se še vedno dogajajo stare zadeve in krivice. Zato je treba delovno-pravno zakonodajo postaviti na srednjeevropsko raven, sindikaliste in zaupnike pa je treba zaščititi. Zagotoviti je treba tudi popoln nadzor nad izplačilom osebnih dohodkov, ker so si direktorji prilastili prevelike pravice. Z uvažanjem arbitraž v podjetjih bo možno odpraviti marsikatero pomanjkljivost. »To je na Socialdemokratskem forumu v Murski Soboti, ki ga je pripravil občinski odbor SDS, izjavil predsednik Konfederacije novih sindikatov Slovenije Neodvisnost France Tomšič. Tema pogovora so bila delavska in socialna vprašanja.

Sekretar predsedstva republiškega Demosa Marko Selan pa je opozoril, da se ljudje loteva panika, ker mislijo, da drvim v popoln kaos. »Politikom zamerim, da se premalo pogovarjajo z ljudmi, zato bomo to napako skušali popraviti socialdemokrati. Treba je povedati, da se ljudje premalo zavedajo, kaj se dogaja z našim gospodarstvom, kar je posledica prejšnjega sistema. Največji problem pa je v tem, da smo se znašli v brezpravnem položaju, ko lastnina ni bila nikogaršnja.

Zato bo prvo, da nekdo v imenu družbe nadzoruje dogajanja v podjetjih. Ker smo ob ukinitvi samoupravljanja preskočili eno etapo in nismo določili lastništva, je zelo pomemben sprejem novega zakona o privatizaciji. Tudi predsednik občinske vlade Ivan Obal je opozoril na podobne probleme in dodal, da je ob prevzemu te funkcije podedoval tudi takšno izgubo, ki je bila kar štirikrat večja od akumulacije, zato je v enem letu nemogoče pričakovati normalen razvoj. Navedel je tudi podatke, da se nezaposlenost v občini že približuje 15 odstotkom, ko bo treba ta proces zaustaviti, sicer lahko pričakujemo večje socialne nemire.

V razpravi je bilo rečeno, da je gospodarska reforma pri nas usmerjena predvsem v proces lastninjenja. Vendar pa v tem procesu ne kaže delovati enostransko, saj pomen lastninjenja ni zgolj v vračanju podjetij v zasebne roke, ampak si mora vlada prizadevati ustvariti takšno strukturo lastnine, ki bo omogočala nadzor nad podjetji.

Program lastninjenja namreč ne pomeni, kot so poudarili, da se delnice podarjajo in s popusti razdeljujejo med delavce, kajti tak način bi bil v bistvu administrativno določanje lastninskih odnosov, ki ne bi upoštevalo njihove tržne vrednosti.

Milan Jerše

Minister ne bo rešil kmetijstva

Predvidene sistemske rešitve na področju slovenskega kmetijstva, aktualni problemi in vloga Pomurja pri soustvarjanju republiške kmetijske politike — to so bile poglavitne teme pogovora z republiškim sekretarjem za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Jožetom Ostercem in predsednikom Socialistične stranke Slovenije Viktorjem Žakljem, ki ga je v Murski Soboti pripravil občinski odbor socialistične stranke. Po velikem odzivu zainteresiranih, zlasti predstavnikov primarne pridelave, kmetijsko-predelovalnih podjetij, zadrug, izvršnih svetov in republiških poslancev, bi lahko dejali, da je omenjeni sestanek upravičil svoj namen.

Uvodoma je kmetijski minister dr. Jože Osterc podrobneje predstavil kmetijsko zakonodajo, ki se pripravlja. Ob veliki razdrobljenosti kmetijskih zemljišč — navedel je podatek, po katerem je v Sloveniji le še 28 odstotkov čistih kmetij, leta 1939 pa jih je bilo kar 70 odstotkov — bo vsakoraj nujen takšen zakon. V pravi je tudi zakon o zadržanju, za kmete pa sta še posebno zanimiva zakona o denacionalizaciji in o davkih za promet z lesom. Po besedah dr. Osterca bo za izpeljavo razvojnih usmeritev slovenske kmetijske politike zelo pomembna tudi ustrezna organi-

ziranost svetovalne službe in strokovno izobraževanje kmetov, saj bi ob tesnejši povezavi z ŽVZ lahko osnovno pridelavo povečali za 20 do 30 odstotkov. Hkrati se je zavzel za nadaljnji preustroj proizvodnje, pri čemer so spremembe potrebne zlasti v živinoreji in poljedelstvu. Pripomnil je, da velike govedorejske farme dolgoročno ne morejo ostati, saj je denarja za te naložbe vedno manj, upoštevati pa je treba tudi ekološke probleme.

V razpravi so kmetje opozorili na številne težave, s katerimi se vsakodnevno soočajo, saj proizvodni stroški nenehno naraščajo,

ob prizadevanjih po večanju produktivnosti na malih kmetijah pa bi domačo pridelavo morali zaščititi tudi pred poceni uvozom. Z zakonsko ureditvijo pa naj bi bili bolj upoštevani interesi kmetov — lastnikov gozdov. Zanimiva je tudi misel Viktorja Žaklja, ki sicer podpira zadnje čase velikokrat napadenega kmetijskega ministra, toda kmečki stranki zameri, da umetno ustvarja spor med delavci in kmeti ter tudi med delavci v kmetijstvu. »Če boste tu zabili klin«, je opozoril Viktor Žakelj, »se ne bo nikomur godilo dobro!« Po njegovem ni mogoče čez noč spremeniti kmetijstva, ki ne more biti zaščiteno, ampak je osnovni problem v financiranju kmetijske proizvodnje, ki mora od drugih sektorjev dobivati sredstva, da se bo lahko reproducirala. To pa je odvisno od splošne gospodarske učinkovitosti države.

Milan Jerše

Projekti v luči gospodarjenja

Na ponedeljkovi seji soboškega izvršnega sveta so se najprej seznanili z informacijo o gospodarskih gibanjih v letu 1990. Kot ugotavljajo, se negativna gibanja v občini nadaljujejo, saj se je industrijska proizvodnja zmanjšala, v primerjavi z letom prej se je število zaposlenih znižalo za okrog 750 ali 3,7 odstotka, v tem času pa se je izguba povzpela na 147 milijonov dinarjev, kar je za skoraj štirikrat več kot znaša akumulacija soboškega gospodarstva. Tudi vlaganja v preustroj in razširjeno reprodukcijo so zelo majhna, ker so se v primerjavi z letom 1989 investicijska vlaganja lani znižala za več kot 30 odstotkov.

Ob veliki nelikvidnosti, zadol-

ženosti in stečajih podjetij je edina svetla točka izvoz, ki se je v strukturi celotnega prihodka povečal za 1,8 odstotka. Za 4,9 odstotka pa zaostajajo za slovenskim povprečjem pri izplačilu osebnih dohodkov. Ker IS nima pravic, kot so dejali, da se vika v procese gospodarjenja, so se člani soboške vlade odločili, da uresničijo sklep SO, po katerem bodo njeni predstavniki obiskali tista podjetja, kjer se zapored ponavljajo izgube. Omenili so podjetji Euroco in Mesno industrijo.

Precejšnjo pozornost je vzbudila tudi razprava o sodelovanju na natečaju za pridobitev sredstev za spodbujanje razvoja de-

mografsko ogroženih območij v Sloveniji, od česar si veliko obeta ravno soboška občina. Gre za približno četrtno od 800 milijonov dinarjev iz republiških virov, ki bi jih preusmerili na manj razvita in obmejna področja, kjer bo možno tudi do 50-odstotno sofinanciranje. Tako je v razvojnimi projekti udeleženo podjetje Poding, predvideva se okrog 32 kilometrov obnov cest, telefonije, v Prosenjakovcih in Bodonci-Cankova, razširitev električnih zmogljivosti od Mačkovec v 2 smeri na Gorickem, vodovodno omrežje Skakovci-Cankova in 25 podjetniških idej, ki jih bodo še proučili.

M. Jerše

Veriga miru med Radgonama

Osmi maj je mednarodni dan Rdečega križa in Rdečega polmesca, moto letošnjega dne, pa tudi leta, je zaščita in pomoč vojnim žrtvam. V počastitev tega dne bo jutri osrednja mednarodna prireditel na državni meji med Gornjo in avstrijsko Radgono. Na osrednjem trgu avstrijske Radgone bo prikaz dejavnosti avstrijskega in slovenskega Rdečega križa, okoli 20. ure pa naj bi se začela sklepni veriga miru. Udeleženci bodo imeli v znak solidarnosti z vojnimi žrtvami prižgane bakle. Ob sklenitvi verige bo srečanje delegacij obeh humanitarnih organizacij, pričakujejo pa tudi udeležbo predstavnikov najvišjih oblasti obeh držav.

mh

BELTINCI

Stavka do stečaja?

Po krajšem zatišju — potem ko so delavci s stavko izsilili izplačilo zamaknenih osebnih dohodkov za januar in februar — so se konec prejšnjega tedna razmere v Gradbeno-obrtnem podjetju Graditelj-Komuna Beltinci spet močno zaostrele. Ker zopet ni plač, kot je to zapisano v aktih podjetja (do 18. v mesecu za

prejšnji mesec), so prekinili delo. V ponedeljek so poskušali najti rešitev, vendar brez uspeha, ker že dalj časa poslujejo z izgubo in tako denarja pač ni. Stavka se bo zato nadaljevala, in to najbrž kar do stečaja, ki je tako rekoč neizbežen. O tem pa naj bi padla odločitev v ponedeljek. Imeli so že tudi prvi narok z upniki, ki se še niso odločili, ali bodo svoje terjatve spremenili v deleže 2 novih podjetij, ki naj bi ju ustanovili, ali pa da bodo dolg skušali dobiti povrnjen iz stečajne mase. Dogovorjeno je bilo, da je potrebno pripraviti elaborat o ustanovitvi novih podjetij. Le-tega še ni, predvidevajo pa, da bi lahko imelo delo v enem podjetju okrog 40 zidarjev in keramičarjev, v drugem pa blizu 20 mizarjev. Ali je to res potem trajna rešitev, pa je vprašanje zase.

Jože Graj

Prvomajski shod

V počastitev praznika dela bo v torek, 30. aprila, na Trgu zmage v Murski Soboti še tradicionalni prvomajski shod, ki ga pripravljajo občinski svet Zveze svobodnih sindikatov, Policijski sindikat, KNSS Neodvisnost in Grafični sindikat. Sodelovali bodo pihalni orkester Glasbene šole, TVD Partizan, Klub športno ritmične gimnastike in plesne skupine. Prvomajski mlaj bodo postavili delavci podjetij Komunala in Elektro, kresovanje z družabnim srečanjem, ki ga pripravljajo KS mesta Murska Sobota in Brodarsko društvo Krog, pa bo pri OŠ Dane Šumenjak.

M. J.

Sporočilo kot odmev

Vsem tistim učiteljem pomurskih srednjih šol, ki se nam v stavki niso pridružili, čes da »ne mislijo svojih problemov reševati na ramenih dijakov« (glej uvodnik v Vestniku, 18. aprila 1991), sporočamo Stavkajte v času šolskih počitnic! Profesorski s Srednješolskega centra

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Učitelj v novih časih

Kakšna naj bi bila vloga učitelja v novih časih? O tem je Organizacijska enota Zavoda Republike Slovenije za šolstvo v Murski Soboti pripravila minulo soboto v križevski osemletki strokovno srečanje učiteljev in drugih pedagoških delavcev.

Srečanje okrog 150 udeležencev se je začelo z nastopom učencev glasbene šole, nakar je zbrane pozdravil predsednik SO Ljutomer Mirko Prelog. V strokovnem delu je najprej spregovoril pedagoški svetovalec Ferdo Pihlar, predvsem o novih projektih Zavoda za šolstvo Republike Slovenije, ki so že (ali pa še bodo) uvedeni v slovenske osnovne šole. To so trimestri (tri ocenjevalna obdobja), kar izvajajo poskusno tudi na osemletki v Veržeju, integrirani pouk, ki so ga uvedli tudi na OŠ v Ljutomeru, tuji jeziki že na razredni stopnji, didaktična prenova v 4. razredu, učna diferenciacija v višjih razredih, projektna organizacija vzgojno-izobraževalnega dela, pouk latinščine, walfdorfska šola in organizacijski modeli, kot so to interdisciplinarni tedni v osnovni šoli.

O osrednji temi srečanja — Vlogi učiteljev v novih časih — je spregovoril šolski strokovnjak Janez Svetina iz Ljubljane. Med drugim je poudaril, da v šolo ne sme namesto prejšnje ideologije vladajoče stranke prodreti druga ideologija, ki bi jo usmerjala sedanja vladajoča struktura. Učitelji morajo usposobljati učence predvsem za demokracijo, za govorno sporazumevanje, dožemanje in spoštovanje lastne kulture ter nasploh za to, da bodo mladi spoznali temeljna merila in vrednote človeštva, kot je, denimo: Ne stori drugim tistega, česar ne želiš sebi! Če želimo biti v Evropi, se v njej uveljaviti, je potrebno, da se otroci že v osnovni šoli naučijo najmanj 2 tuja jezika, sposobnejši pa tudi več. Otrokom je potrebno privzgojiti sposobnost, da se bodo lahko učili, si poglobljali znanje sami, ne pa jih učiti številne faktografske podatke, ker le-te potem hitro pozabijo.

Jože Graj

LJUTOMER

Bukovčeva najboljša v Jugoslaviji

Tradicija ljutomerske gimnazije, da njeni učenci dosegajo na tekmovanjih iz nemškega jezika zelo dobre rezultate, se je ponovila tudi letos. Tako je MONIKA BUKOVEC, učenka 2. letnika, na sobotnem zveznem tekmovanju v Novem Sadu od 100 možnih točk osvojila 96, kar je bilo največ. Postala je torej državna prvakinja. Še prej pa je bila najboljša na republiškem tekmovanju, na tem je MAJA KLEMENČIČ, prav tako dijakinja ljutomerske gimnazije, zasedla 2. mesto (na zveznem tekmovanju je bila 4.), MATEJA PAVLIČIČ se je uvrstila na 5., MARJANA KOSI pa na 6. mesto. To je bil obenem velik uspeh tudi za njihovo mentorico ANKO BEŽNEC.

Vse za referendum

Za uspešen izid nedeljskega občinskega referenduma za uvedbo samoprispevka v obdobju 1991—1996, ko naj bi v soboški občini zgradili 178 kilometrov cest, 5 šolskih zgradb in 2 kulturna objekta, je treba v sleherni krajevni skupnosti organizirati vrsto akcij. Tako na zborih občanov kot na sestankih je nujno pojasniti pomen občinskega referenduma, ki bo 28. aprila. V te aktivnosti se vključujejo tudi člani predsedstva skupščine občine, izvršnega sveta, predsedniki svetov KS, delegati in predstavniki posameznih strank.

To je bilo v ospredju na petkovi skupni seji DPZ in zbora KS Skupščine občine Murska Sobota, kamor so povabili tudi predsednike svetov KS in vodje političnih strank. Uvodoma jim je spregovoril predsednik SO Andrej Gerencer in opozoril na velik pomen propagandnih akcij, o tem je spregovoril tudi predsednik IS Ivan Obal. Tako bo vsako gospodinjstvo v soboški občini dobilo izvod Vestnika, kjer sta 2 časopisni strani namenjeni občinskemu referendumu, natisnjenih je 2 tisoč barvnih plakatov, za vsako gospodinjstvo v mestu Murska Sobota pa še dodatni lepaki. V akcijo so pritegnili vse večje družbene organizacije in društva, danes od 12. do 16. ure pa je možno predčasno glasovati v sejni sobi SO. Dogovorjeno je, da bodo 28. aprila vsa glasovalna mesta okrašena s slovenskimi zastavami.

M. Jerše

OBČINSKA GASILSKA ZVEZA MURSKA SOBOTA

MANJ SREDSTEV OB ENAKIH OBVEZNOSTIH

Občinska gasilska zveza Murska Sobota, ki vključuje 132 gasilskih društev z nad 5.000 člani in je najštevilnejša tovrstna organizacija v Sloveniji, je v preteklem letu kljub nekaterim težavam skoraj v celoti uresničila zastavljene naloge na področju požarnega varstva. Na področju izobraževanja so v 13 gasilskih društvih organizirali tečaj za izprašane gasilce, dobili so 31 novih strojnikov, 30 nižjih častnikov, 33 častnikov in 7 gasilskih sodnikov. Opravili so 216 društvenih pregledov, izvedli so načrtovana tekmovanja, na katerih je sodelovalo 640 enot, proslavili številne jubileje, med njimi stoletnici v Strukovcih in Puževcih, kupili so nekaj nove gasilske opreme in dopolnili vozni park. Uspešno pa nadaljujejo tudi z mednarodnim sodelovanjem z gasilci z Gradiščanskega v Avstriji ter železne in zalske županije na Madžarskem. Zlasti pa je razveseljivo, da se ne povečuje število požarov, kar je prav gotovo zaslug gasilcev na področju preventivnega delovanja. Predsednik OGZ Murska Sobota Ernest Eöry in razpravljalci pa so na letni skupščini tudi opozorili na nekatere težave, s katerimi se srečujejo v današnjih težavnih razmerah, ki prizadevajo tudi gasilsko organizacijo. Posebej so opozorili na 10-odstotno zmanjšanje sredstev v preteklem letu, kar se nadaljuje tudi letos, saj ocenjujejo, da dobijo realno za 40 odstotkov manj denarja. Predsednika SO in IS skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerencer in Ivan Obal sta udeležence skupščine opozorila na težave občinskega proračuna v novih razmerah, hkrati pa obljubila, da bodo ob prvem rebalansu proračuna ugotovili možnosti dodatnih sredstev za potrebe gasilske organizacije, saj se zavedajo pomembnosti humanega delovanja gasilcev pri varovanju, zaščiti in reševanju ljudi ter premoženja.

Feri Maučec

Š. S.

BLIŠČ IN BEDA DELAVSTVA

Kolegi ali pajdaši?

Nekdanji soboški srednješolski in poznejši univerzitetni profesor dr. Vilko Novak mi je pripovedoval, kako se je nekoč živel, če si bil soboški srednješolski profesor. Takrat, ko ni bilo potrebno stavkati. Na kosilo je menda hodil, z družino seveda, v soboški Dobrav in po steni so v okvirjih viseli nemški, francoski, angleški, kratka evropski časopisi istega časa. Ne za okras, ampak zato, da so jih pripadniki takratnih akademskih stanov brali, komentirali med seboj — profesorji pa tudi z dijaki, ki so se prav tako že trudili kukati v Evropo! Ni zaslužil prav veliko denarja, a dovolj za vzdrževanje ugleda, ki je bil ekvivalent njegovemu takratnemu stanu.

To je bilo takrat, ko so se pripadniki istega stanu imenovali »kolegice in kolegi«, kakor zdaj navsezadnje, vendar se je takrat, vsaj v akademskih stanih, še vedelo, da se *collega* po latinsko pravi uradnemu prijatelju, prijatelju, s katerim skupaj opravljate uradno delo: *consors* je prijatelj v skupni usodi; *socius* je zaveznik in tovariš pri delu (tukaj je torej gnezdo za vse socialistične tovariše, ko smo se naenkrat vsi povprek izvalili kot *socius* — tovariši; *sodalis* je prijatelj in skupnem veselju in uživanju v mirnem času; *commilitio* je prijatelj v bojnih časih. Pa se človek potemtakem zdaj sprašuje, kje so bili vsi ti kvazi kolegi, beri: srednješolski profesorji pomurski šol med slovensko srednješolsko učiteljsko stavko, da niso bili *commilitiones* onim s Srednješolskega centra?

Saj je takšna stavčica, ki so se je boječ in potuhnjeno šli slovenski srednješolski profesorji (v Pomurju samo tisti na Srednješolskem centru), pravzaprav nekakšen boj. Boj za sindikalne stanovske pravice, se temu reče po evropsko, ker je stanovsko, ne pa razredno soočena Evropa spočela stanovske sindikalne boje, da bi preko njih ustrezno strukturirala družbo. Da bi vsak stan prišel na svoje, do svojega dostojanstva, pa naj gre za stan pometalcev ali pekov.

Kajpada, stavkokazni srednješolski šolniki, mnogi med njimi dočetrarjani vneti misijonarji in razširjevalci prejšnje uradne vere, tega zdaj ne vedo oziroma nočejo vedeti. Oni vedo samo za razredni boj, oni so *commilitiones* z delavskim razredom in podrepaniki vsakokratne oblasti, ki jih pridno brca v rit, naj bo stara ali nova. Oni so »*socius*« (zavezniki pri skupnem pravilu) tistih, ki ignorirajo staro politično resnico, da so dobro plačani šolniki bolj državotvorni stan, kakor bataljoni s floberti oboroženih policajev.

Čudni so ti kvazi — kolegi, ki so v resnici samo *sodales*, pajdaši pri jedi in pijaci, ki pridejo zraven po haju. No, pa jim, tem *consortes*, tem prijateljem v skupni usodi, enim in drugim, kolegom in »*sodales*«, ki so jim zdaj vsem skupaj za nekaj odstotkov povečali bedne plače, pri Zvezdi kljub temu ne bo kupjal zelo masten golač na razprsti Le Monde, Frankfurter Allgemeine, Die Zeit ali The Economist. Ne enim in ne drugim, ne tistim, ki so štrajkali, ne onim, ki niso. Pa ne samo zato, ker pri Zvezdi, nekdanjemu Dobravu, vseh teh časopisov ni, marveč zato, ker jim ta, za nekaj cvenka povečani plačilni drobiž, za tu ne bo zadostoval.

Od sklepa ustanovnega kongresa 2. internacionale, s katerim je prvi maj razglasila za delavski praznik, minevata letos že 102 leti. Za nami je torej več kot sto let neprekinjenega praznovanja delavskega praznika. S ponosom lahko povemo, da tedaj (zlasti na Slovenskem in Hrvaškem) za Evropo nismo zaostajali, saj so 1890. leta prvi maj praznovali tudi naši delavci. Druga internacionala je ta datum sprejela za dan delavskega praznika (pozneje — praznika dela) v spomin na žrtve velikanskih delavskih stavk v Chicagu leta 1886 in ga prvotno razlagala predvsem kot dan bojne solidarnosti proletariata vsega sveta. Od prvotnih solidarnostnih manifestacij, predvsem z zahtevo po 8-urnem delavniku, se je prvi maj postopoma spreminjal v konkretne prireditve in akcije za uresničitev delavskih zahtev. Po oktobrski revoluciji je zmeraj bolj postal praznik in »revija« delavskega razreda ter ter drugih naprednih družbenih krogov, ki so se z delavskimi zahtevami solidarizirali po svoji napredni človeški vesti. Oblasti nekaterih dežel so ga, da bi otople ostrino delavskega gibanja, razglasile za uradni praznik že med svetovnimi vojnami.

Tudi pri nas so ga delavci redno praznovali oziroma zaznamovali in ga praviloma niso obremenjevali z ideološkimi, strankarskimi in sindikalističnimi razprtiljami. V tem smislu je bil prvi maj vselej izraz delavske enotnosti. Povsod, kjer je bilo mogoče, so ga praznovali tudi med narodnoosvobodilnim bojem. Po osvoboditvi pa je postal državni praznik. Z izpolnitvijo velikega ideala delavskih bojev, se pravi z odpravo krivične stare družbe in navidežno vzpostavitev oblasti delavskega razreda, je prvi maj izgubil svojo bojno razsežnost; zmeraj bolj se je zoeval le na dela prost dan in na priložnost za obujanje spomina na svetle boje za svobodo in enakopravnost.

Bržkone pa sedanjí čas vnovič načenja vprašanje nekaterih preživelih razsežnosti prvega maja, saj mora naš delovni človek vnovič v boj za priznanje časti on oblasti dela. A vprašanje, ki izvirajo iz te nuje, ne presegajo namena tega priložnega zapisa.

ENAKOST IN RAZLIKE

Odkar je naša kriza spoznana in priznana dejstvo, jo spremlja

Ne samo za delavca, za vse ljudi velja, da je njihov odnos do stranke, političnega sistema in oblasti odvisen od življenjske ravni — materialne, duhovne, politične — ki jo ta lahko ne samo obljublja, ampak tudi zagotavlja.

tudi ugotovitev, da se povečujejo socialne razlike. Empirični podatki, ki bi to dokazovali, pravzaprav ni. Razponi v osebnih dohodkih pri nas nikoli niso bili zelo visoki, v zadnjih letih pa so se najnižji dohodki večinoma povečevali celo hitreje kot povprečja. Pa vendar je vse več ljudi, ki so prepričani, da je vse več ljudi, ki se bližajo stanju, da s tem dohodkom ne morem preživeti.«

Gledano iz njihove perspektive pa drži, da razlike, ki so bile ob nasploh višji ravni vseh osebnih dohodkov kolikor toliko normalne, postajajo vse bolj moteče. S primerjavo: če je večini ljudi dosegljiv vsaj najcenejši avto, tisti v velikih avtomobilih sicer vzbujajo zavist; ko pa mora vse več ljudi razmišljati ne več o tem, ali si lahko privoščijo kolo, ampak dobesedno o kruhu in mleku, postane vožnja z velikim avtomobilom naravnost nemoralna. V tem vzdušju seveda postaja »ne imeti nič« ali »imeti malo« dokaz moralne neoporečnosti. Razprava o socialnih razlikah se s področja podatkov preseli na področje moralnih in ideoloških kategorij, sklep take razprave pa je običajno, »da se moramo odločno in dosledno bojevati proti neupravičeni socialnim razlikam.«

Druga stalnica doktrine v zagotavljanju enakosti in pravičnosti pa je teza o razvijanju družbenega standarda kot bistvene vzvoda za odpravljanje razlik. Usmeritev, naj družbeni standard raste hitreje od osebnega, smo tudi pri nas večkrat sprejeli in v določenih obdobjih tudi izvajali. Nedvomno gre pri tem za pomembne pridobitve: vsem dostopno, brezplačno šolanje, zdravstvo, varstvo otrok, kultura itd. so bistvena podlaga za izenačevanje socialnega položaja ljudi. Vse to pa so danes le pobožne želje, o katerih lahko kvečjemu sanjamo. Žal velika socializacija teh sistemov, njihov razvoj v smeri splošnega družbenega standarda povzroča tudi nekatere deformacije: ekstenzivnost v razvoju, neprilagodljivost, birokratski odnos do uporabnikov itd. Poleg tega pa kljub načelno enaki dostopnosti njihove storitve veliko več uporabljajo ravno ljudje, ki imajo višje dohodke, višji socialni položaj, so bolj izobraženi, boljše informirani in v nekem smislu »manj potrebni«. Tudi to je dokazano z empiričnimi podatki. Celotno ukrepanje, ki se sprejemajo izrazito kot »zaščita standarda delavcev«, npr. subvencioniranje cene nekaterih osnovnih izdelkov, nizke stanarine

Z DEŽJA POD KAP?

ZDENKA BOBOVEC, trenutno nezaposlena, prej delala v lendarstvem Varstrovu: »Da sem ostala na cesti, je mnogo pripomogel tudi moj sindikalni aktivizem. Nihče od poklicnih funkcionarjev ni storil koraka in poskušal, da bi se zopet zaposlila. Kaj potem še iščem v sindikatu, kje je moja baza? Ali so ta baba tisti delavci, ki so skupaj z mano ostali na cesti, ki v žepu nimajo ničesar razen sindikalne izkaznice? Z njo in z delavsko knjižico v roki ter s 3 tisoč dinarji nadomestila za brezposelnost se danes ne da živeti. Ko sem z enega od sestankov regijskega odbora svobodnih sindikatov odhajala s solzami v očeh, sem se vprašala, kaj smo storili za zaščito delavskih pravic. Imam pa vsaj moralno zadoščenje, da je ta sindikat res za delavca, ne pa za ukvarjanje s samim seboj.«

VLADO DRVARIČ, Avtoradgona Gornja Radgona: »Sem že stari lisjak v sindikatu in vem, kako se je treba za delavske pravice boriti v bazi. Potem pa si zamišljam, kaj bi se zgodilo, če bi imel več takih baz, kot jih imam. Verjetno ne bi zmogel vzdržati pritiskov z raznih strani in bi se moral odpovedati sindikalnemu aktivizmu. Skratka — zdi se mi, da moram biti kar precej korajžen ob prevzemu funkcij v sedanjem sindikatu. Predvsem pa mora biti v ospredju človeški, humani način delovanja z ljudmi, sicer so zaman vse lepo izrečene besede o novi vlogi sindikata.«

DANILO ŠIPOŠ, trenutno nezaposlen, prej delal v soboški Panoniji: »Položaj brezposelnih v Pomurju je videti brezizhoden. Tudi zato, ker nekoga ne upamo prisiliti, da bi pokazal izhod iz tega položaja. Mislim, da je pred nami temeljna naloga, kako zaščititi naše članstvo. Reševanje tega problema bo težavno, toda naslednji adut je gotovo pritisk nezaposlenih. Zavedati se moramo, da reševanje tega problema zgolj s socialnimi podporami pomeni zlom gospodarstva.«

itd., imajo več koristi premožnejši sloji.

Povedati hočem v bistvu tole: cilj — socialna enakost, družba brez socialnih razlik — se je v svojih dosedanjih operacionalizacijah pogosto sprevračal v karikaturu, postal prikladen po lje za politične manipulacije, hkrati pa zaradi svoje ekonomske nespodbudnosti pripeljal do stanja, ki te družbe vse bolj potiska v »enakost v revščini«. Pot iz te zagate lahko vodi samo prek prevrednotenja nekaterih temeljnih ideoloških dogem. Med drugimi: ali je »povečevanje socialnih razlik« nujno proces z nega-

v popolnoma drugačnih časih in v drugačnih okoliščinah ter ob drugačnih pričakovanjih, toda — presenetljivo — kot da bi jih zapisal tudi za nas in naše dni. K drugačni Evropi ne prihajamo brezimni in po miloščino, drugačno Evropo — in samo v drugačni je tudi prostor za nas — bodo bogatili tudi naši darovi.

Na Slovenskem že nekaj časa pozvajo besede o Evropi in tudi vsa Jugoslavija je vedno bolj dovzetna za ta zven. Kolikor slabše živimo, kolikor težje je življenje, kolikor hujska je inflacija in kolikor večja zmeda vlada med nami, toliko bolj si želimo

nekaj drugega, boljšega. In ker je treba verjeti v nekaj, kar je, in v utvare, ki bi lahko bile resničnost ali pa tudi ne, vedno bolj verjamemo v Evropo. Geografski pojem smo zamenjali z delavcem, ki zasluži toliko, da lahko živi življenje, vredno človeka, z upravo, ki je učinkovita, z demokracijo, ki ni samo geslo, z volitvami, ki niso samo ritual. Samo takšna Evropa je tista, na katero mislimo, ko rečemo Evropa zdaj! Samo na takšno Evropo (in ne na ono drugo, manj lepo, čeprav nič manj resnično) mislimo, ko smo

ZA EVROPSKO KAKOVOST ŽIVLJENJA.

Toda, ali je to vse? Ali si ob evropski kakovosti življenja vendarle vsakdo ne predstavlja nečesa samo njegovega? Za marioskoga je namreč evropska kakovost življenja že boljše delo, višji standard, naj bo osebni ali družbeni, evropsko živeti pa pomeni človekovo svobodo, humano delo, in še bi lahko naštevali. Pri podobi, ki si jo ustvarjamo o Evropi, smo preveč zaslepljeni z lepim in ne vidimo nič gredga ne v gospodarstvu in ne v politiki. Črno sploh odmislimo, pa imajo po Evropi marsikaj slabega, na kar opozarjamo tudi v našem sistemu. Resda nagrajevamo po delu še nismo uresničili po sicer dobrih zamislih, toda kakovost življenja je vendarle zaslužiti toliko, da imamo dovolj za obstoj in še kaj.

Še danes mi v ušesih zvenijo besede znanca, ki jih je izrekel pred dvajsetimi leti: »Če človek hoče delati in če pridno dela, mu tudi pri nas ne gre slabo. Življenje ni tako črno, kot ga prikazuje. Nobenih mitingov ni treba, delo naj bo prvo. Tega nam ni treba, da smo padli tako nizko. Dokler bo tako, raje o kakšni Evropi sploh ne govorimo. Najprej doma uredimo svoje gospodarstvo, potem pa se lahko pogovarjamo o Evropi in še o čem.«

DELU ČAST IN OBLAST — To je bila že davno zahteva delavskih gibanj. Socialistična revolucija naj bi jo tudi uresničila. Toda zlobneži pravijo, da častimo le še davne heroje, če ne celo mitološke osebnosti, oblast pa da imajo mitingi. Delo oblasti nima, ima vsaj čast? Zgleda, da tudi te vse manj. Večjo čast imajo vse bolj druge vrednote: enotnost, enakost, solidarnost, potrebe, red itd. Iz dela pa seveda izhajajo drugačne vrednote: neenakost, neenotnost, novo, samostojnost, odgovornost, ustvarjalnost itd. Kljub vsemu bo delo, takšno in drugačno, prisilno ali svobodno, delno ali celovito, slej ali prej postalo glavna vrednota, če ne zato, ker brez dela ni človeka, potem vsaj zato, ker brez dela ni preživetja.

tivnim predznakom? Kdo in s kakšnimi merili naj meri, katere razlike so »upravičene« in katere »neupravičene«?

EVROPSKA KAKOVOST ŽIVLJENJA ŠE DALEČ

Zgodovina je spomin in pozaba: revolucionarji dogodki izpred stoletja so se ohranili v spominu in so še — tudi zato — ponekod v bojih in drugod v samoumevni rabi kot dosežki demokracije, svobode, človekovih pravic, javnosti in sploh kot »pridobitve modernega sveta«; pozaba pa je v veliki meri prekrila dejanja, doživljanja in udeležbo tiste vrste ljudi, ki nasploh težko vstopajo v zgodovino, vedno pa »Za vami, gospod!« in pogosto pri vratih za služinčad.

»Glejmo, da bomo v sebi zdravi, močni in vsaj duševno bogati (če že ne drugače), tako da nekoč ne pridemo k bratom prosit miloščine, temveč jim prinesemo darov...« Saj jih poznamo, te Cankarjeve besede. Izrekel jih je

PREBLISK O SOCIALNI DRŽAVI

Koraka nazaj zagotovo ni; zaustaviti demokratizacijo in slovensko pomlad bi bilo prav gotovo pogubno za našo družbo. Hočemo namreč demokratičen politični sistem, ki bo zagotavljal, da bodo delavci, delovni ljudje in občani subjekti odločanja, ne pa objekti poslancev, zvez in strank in kjer bodo ekonomske svobodščine eden od temeljev politične demokracije. Pri nas smo za družbo, za odnose med ljudmi, utemeljene na demokraciji, ki bo uveljavila svobodščine in pravice delovnega človeka in občana, njegovo ustvarjalnost in svobodo, neodvisnost državljanov, sodobno pravno civilno družbo, enakopravnost vseh in vsakogar z enako pravno varnostjo.

Prav gotovo pa se začenja eno najresnejših obdobj zorenja nove države. Voluntarizem se potiska na obrobje, in prav je tako, v ospredje pa prihajajo znanje, stroka, odgovornost, občutek za pravičnost in sposobnost za delo z ljudmi. V ospredje vse bolj stopajo prava delavska in sindikalna vprašanja, taka, ki ne puščajo preveč prostora filozofiji in parolam. Nekaj pa se je gotovo že zgodilo: stranke in njihovi prvaki so se ob »irčenju« z delavsko zakonodajo spomnili svojih predvolilnih obljub o socialno pravični državi, o blaginji, o tržni in socialno naravnem trgu. Ob delavski zakonodaji, ki je bila dolgo časa predmet najrazličnejših razprav, so se zavedli, da se s takim konceptom začenja resno obdobje »demontaže« socialne države in delavskih pravic. Zgodilo se je namreč, da so tudi v parlamentu vse glasneje začeli opozarjati, da bo, če bo šlo tako naprej, sprejeta taka delavska zakonodaja oziroma delovno in socialno pravo, da bomo nujno potrebovali zakon o zaščiti delavcev, in sicer zato, da bo lahko delavec prišel vsaj v mejni položaj in ne v položaj, ki bo postal belo blago.

Preblisk o socialni in pravični državi je žal zaenkrat prišel z zamudo. Zdi se, kot da ne poznamo dovolj ljudi, ali vsaj tistih, ki menijo, da bi morala država skrbeti za osnovno zdravstvo in pokojninsko varstvo, hkrati pa pomagati iskati takšen gospodarski program, ki bo zagotavljal ne samo že doseženo raven socialne in drugih varnosti, ampak bo tudi omogočal dvigovanje standarda in večje socialne pravice. Tudi v demokraciji, predvsem pa ob demokraciji, ljudje še vedno potrebujejo kruh, sireho nad glavo in obleko. Nobenega lačnega človeka, ki trezno misli, ni mogoče pregovoriti, da ne bi svojega zadnjega dinarja porabil za kaj drugega kot za hrano.

Navsezadnje so del človekovih pravic — pa če nekateri to priznajo ali ne — tudi socialne in ekonomske. Zagotovljene morajo biti v ustavi v obliki participacije tako, da delavci sodelujejo v upravljanju in odločanju o svoji gmoiti in socialni sedanjosti in prihodnosti. Ocene in izjave, da zahteve sindikatov sežejo le do skupščinskih vrat, naravnost silijo, da s pritiski in javnimi protesti dosežejo to, kar se v pravni in demokratični državi doseže z dialogom. Vse to pa bo seveda treba zapisati v obliki socialnega pakta ali konvencije med sindikati, delodajalci in vlado. In še nečesa ne gre zanemariti: tudi delavci so volilci, ki so in bodo povrh volili dvakrat; in sicer v podjetjih in ustanovah ter na voliških v krajevnih skupnostih.

MILAN JERŠE

OF in današnji čas

Nedvomno je ustanovitev Osvobodilne fronte slovenskega naroda najpomembnejše dejanje v novejši zgodovini Slovencev. Težje ugotoviti oporeka samo tisti, ki ne pozna njenega začetnega pomena in jo ocenjuje zgolj po kasnejši dejavnosti njenih vodstev, kdor si zamišlja njen sestanek kot kompromis med predstavniki političnih strank in skupin, kdor se ne zaveda, da so jo tvorili vsi tisti, ki so izpolnjevali njen narodno-osvobodilni program in se ravnali po njenih demokratičnih načelih. Nastala je iz življenjske nuje, brez formalnih strankinih pravil in statutarnih določil, kot dogovor za skupno osvobodilno dejavnost.

Širina OF ni bila sama v tem, da je povabila v svoje vrste vse slovenske rodoljube ne glede na njihovo socialno in svetovnonazorsko ter predvno politično pripadnost, marveč tudi v tem, da je poleg oboroženega boja spodbudila in razvila najrazličnejše osvobodilne dejavnosti, tako da je vsaj nekatere mogli opravljati sleherni rodoljub — od otroka do starke. Zato v OF niso sodili samo člani njenih odborov, marveč vsi tisti, ki so uresničevali njen narodnoosvobodilni program in terjali demokratično ureditev. Znana je resnica, da brez svobode posameznika ni svobodne družbe, vendar je OF takrat uveljavljala tudi spoznanje, da brez osvoboditve slovenskega naroda ne bo mogel svobodno živeti noben Slovenec.

Vsega tega se še posebno zavedamo v današnjem burnem času, ko ob 50. obletnici rojstva OF upiramo pogled naprej. Z zgodovinskim datumom, 23. decembrom 1990, ko smo na plebiscitu množično izglasovali slovensko samostojnost in neodvisnost, samo gotovo storili velik korak na poti v lastno prihodnost. Z enotno izraženo plebiscitarno voljo smo potrdili prepričanje, da imamo v vsakem trenutku načelno pravico do samostojnosti, le da si jo moramo tudi dejansko priboriti. Ob zdajšnjih gospodarskih in socialnih težavah se je treba otresti vsakršnih pretiranih čustev in vnaprejšnje zgodovinske morebitne odcepitve od drugih delov Jugoslavije, ne glede na to, kakšne vse primerjave se lahko ljudem pokažejo.

V današnjem času, ko so osvobodilne težnje slovenskega naroda v železnem objemu velikanse nevidne hidre, pri čemer je toliko razbodbano vprašanje mednarodnega priznanja nove države pravzaprav drugotnega pomena, bi bilo treba jasno in glasno povedati, da je lahko v trenutnih razmerah vsakršno trmasto vztrajanje pri enotni Jugoslaviji samo nedemokratično. Odločitev za samostojno in neodvisno državo bo jutri vseeno odvisna samo od nas...

Milan Jerše

LENDAVA

Milijon za politične stranke

Vse kaže, da letošnja občinska blagajna ne bo zadostovala za vse želje in potrebe. Končno so se dogovorili, da bo letošnji proračun znašal 177,9 milijona dinarjev. Od tega naj bi javna uprava dobila 32 milijonov, družbenim dejavnostim bo namenjeno 11 milijonov, za gospodarstvo 7,3 milijona, za naložbe 17,6 milijona, nekaj nad 8 milijonov pa naj bi znašala proračunska rezerva. Denarja za socialno bo le 629 tisoč dinarjev, medtem ko bodo za delovanje šestih strank namenili 970 tisoč dinarjev. Za sofinanciranje krajevnih skupnosti je predvidenih 3,2 milijona dinarjev, če bo denar prišel nemoten. Lendavsko gospodarstvo je obubožano, zato je uresničitev proračuna vprašljiva. JD

»Želimo nemoteno delo!«

Delavci izsilili nepreklicni odstop vodstva AR-HOLDING — Podpihovalci nemirov brez predlogov rešitev — Stečajni upravitelj napovedal ukrepe za zaščito stečajne mase

Česa podobnega, kar se je dogajalo v ponedeljek, 22. aprila 1991, v središču Gornje Radgone, obmejno mesto še ni doživele. Partizanska ulica je bila zaprta za promet, na njej so gospodovali težki tovornjaki, pred občinsko zgradbo se je zbrala množica vse glasnejših delavcev. Začelo se je že 13. aprila, ko so se šoferji iz AR-transporta prvič zbrali na opozorilni stavki, k čemur jih je spodbudil napovedani stečaj družbe, načrtovana prodaja manjših tovornjakov, predvsem pa nepovrnjeni stroški za cestnine in dnevnice. Poklicni šoferji so nekaj posebnega, ko se ti razhudijo, jih ne umiriš tako hitro! Tako je bilo tudi s šoferji Avtoradgone.

Škoda le, da so nekateri izkoristili njihovo vztrajnost in moč v svoje namene, medtem ko prave zahteve šoferjev verjetno ne bodo uresničene še nekaj časa. Prav tako je bilo očitno, da je v gornjeradgonski občini kljub novi vladi še vedno na »oblasti politična kuhinja«.

V četrtek, 18. aprila, se je stavkovni odbor celo popoldne pogajal z vodstvom Avtoradgone, občine in stečajnim upraviteljem. Slednji je skušal rešiti vso zadevo z zamenjavo članov skupščine AR-Holding (novi člani so Štefan Režonja, Jože Farič in Milan Bratkovič), vendar delavci samo s tem niso bili zadovoljni. V ponedeljek, 22. aprila, so se šoferji začeli zbirati nekaj po šesti uri, ob 9. uri so zasedli glavni vhod v Avtoradgono, miličniki pa so usmerjali promet. Zahtevali so nepreklicni odstop treh vodilnih. Ker na to niso pristali, so se odpravili proti središču mesta Gornja Radgona, še prej pa »vabili« s sabo tudi delavce iz AR-CONT in AR-BUS. Od 11. do 15. ure je bila Partizanska cesta zasedena s tovornjaki, pred občinsko zgradbo pa je vzklakala množica. Zaradi vse večjega pritiska so Janez

»Pozabili bi tudi dve plači in dnevnice, če bi vedeli, da bomo imeli samostojno podjetje.« so povedali šoferji, ki so se v ponedeljek zbrali pred občinsko zgradbo v Gornji Radgoni.

nedeljek, 22. aprila, so se šoferji začeli zbirati nekaj po šesti uri, ob 9. uri so zasedli glavni vhod v Avtoradgono, miličniki pa so usmerjali promet. Zahtevali so nepreklicni odstop treh vodilnih. Ker na to niso pristali, so se odpravili proti središču mesta Gornja Radgona, še prej pa »vabili« s sabo tudi delavce iz AR-CONT in AR-BUS. Od 11. do 15. ure je bila Partizanska cesta zasedena s tovornjaki, pred občinsko zgradbo pa je vzklakala množica. Zaradi vse večjega pritiska so Janez

Rozman, Marjan Neuvirt in Manja Kurbus napisali, da nepreklicno odstopajo z delovnega mesta. Milan Bratkovič, stečajni upravitelj AR-Holding, pa je v istem času izjavil: »V sredo bo sklicana skupščina. Upoštevali bomo legalne akte družb v ustanavljanju. Stečajna masa je ogrožena, zato bom moral dobro premisliti, kakšne ukrepe bom predlagal stečajnemu senatu. To vodstvo ni krivo za stečaj.«

Bernarda B. Peček

Številka 300 je le ugibanje

Občine bodo vsekakor doživele velike spremembe. Od sedanjih držav v malem naj bi po evropskem vzoru postale temeljne lokalne samoupravne skupnosti, približane ljudem in njihovim potrebam. Koliko jih bo, še ni povsem jasno. Številka 300, ki jo večkrat slišimo, je le ugibanje; lahko jih bo več ali manj. Ostaja pa dejstvo, da občin v prihodnje ne kaže preveč drobiti, kajti kolikor več jih bo, bolj bodo oddaljene od republiškega središča. Tu pa smo že pri vprašanju regionalizacije, ki v sedanji etapi priprav nove slovenske ustave ostaja še povsem odprto. Kot kaže, bo takšno ostalo do končne priprave ustavnega besedila.

Nesporno je, da bomo regije ali pokrajine, v kateri se bodo občine povezovale, dobili, ni pa še dogovora o tem, kolikšne pristojnosti bodo imele. »V igri sta dva koncepta: prvi zagovarja centralizacijo oblasti in seveda vsega, kar ta prinaša v republiškem središču, drugi pa se zavzema za prenos dela državne pristojnosti na regije. Verjetno se bodo tudi v Pomurju bolj nagibali drugi različici, saj le v tem vidijo možnost za razvoj svoje, kot jo nekateri že imenuje-

jo, subregije. Težnja po centralizaciji, ki jo mnogi upravičujejo s pritiski na slovensko državo, bi težko razmejili s strankarskimi ločnicami. Sedanji pritiski niso opravičilo za to, da bi združili oblast in denar le v enem središču.

Izkušnje kažejo, da se demokratske institucije bolj razvijajo, če so razpršene po državi. Skratka, zavzemanje za mnogosrediščni razvoj in avtonomijo financ, od katere je še kako odvisna neodvisnost delovanja lokalne samouprave, bo v prihodnje tudi v naši pokrajini stopalo v ospredje. Vsekakor pa bo o tem pomembnem vprašanju za naš nadaljnji razvoj potrebno organizirati več javnih razprav in pogovorov o vlogi lokalne samouprave v sedanjih političnih razmerah, predvsem pa seveda o prihodnjem položaju občin, kot naj bi ga določila nova slovenska ustava. Kajti vsako sprejemanje dokončnih odločitev na hitro ni bilo nikoli dobro, to pa velja še posebej za lokalno samoupravo, kjer se križajo marsikateri interesi delovnih ljudi in občanov. In na vse to ne kaže pozabiti, ko bomo sprejemali prečiščeno besedilo nove slovenske ustave, sicer nas bo

zaradi storjenih napak, kot se je to dogajalo že v preteklosti, preveč bolela glava. Za tak »glavobol« pa bo potem težko najti ustrezno »zdravilo«!

Milan Jerše

Upokojenci v politični boj

»Upokojenci nismo preužitkarji in berači, ki bi kogarkoli prosili za miloščino, hočemo le varovati, kar nam pripada. Sramota je, da se moramo boriti za svoje pravice do zadnjega diha! Vlada in skupščina nam pripravljata vse — za krajše življenje...« Tako nekako so se hudovali upokojenci iz Pomurja na ustanovnih občnih zborih svoje stranke, ki se poslej imenuje Demokratična stranka upokojencev. V njej je po njihovih podatkih že več kot tisoč članov. Sem lahko zdaj štejemo lendavsko, soboško, ljutomersko in gornjeradgonsko upokojensko stranko, ki bo kmalu pognala zelene veje tudi na republiški ravni.

Pri tem se upokojenci nadvse dobro zavedajo, da predstavljajo kar znaten delež slovenskega prebivalstva, ki utegne biti tudi politično vpliven in jeziček na tehtnici na prihodnjih volitvah. Marsikje so doslej ugotavljali, da njihova dosedanja organiziranost v zvezi društev upokojencev ni bila dovolj učinkovita in upoštevana. Bili so primeri, ko so jim enostavno priporočili, naj društva upokojencev sicer kar ostanejo in se še naprej ukvarjajo z razvedrilno-rekreativno dejavnostjo za svoje članstvo, da pa hkrati potrebujejo svojo politično stranko, ki bo varovala njihove pridobljene pravice in uveljavljala njihove življenjske interese v večstrankarskem političnem sistemu v Sloveniji.

In niso redki med njimi, ki verjamejo, da bo njihova stranka

DROBNO GOSPODARSTVO

Nič več na cesto?!

Ker se tudi v zasebnih obratovalnicah ne cedita več med in mleko, so obrtniki začeli groziti z odpuščanjem delavcev, ponekod pa so grožnjo že uresničili. Za tak nepriljubljen ukrep so našli utemeljitev v 125. členu zakona o delovnih razmerjih, ki je urejal način prenehanja delovnega razmerja zaradi zmanjšane obsega poslovanja (obsega dela). V takih primerih je zasebni delodajalec lahko delavca kratkoma odpustil. Po določitih spremenjenega zakona o delovnih razmerjih, objavljenih v Uradnem listu R Slovenije, številka 5/91, pa je sedaj mogoče uveljaviti 30-dnevni odpovedni rok le: če se je začel postopek za prenehanje dejavnosti zasebnega delodajalca; če preneha obratovalnica zasebnega delodajalca v skladu s posebnimi predpisi; če delavec huje krši delovne obveznosti; če delavec s svojim ravnanjem namerno ali iz velike malomarnosti poškoduje premoženje delodajalca ali premoženje drugih oseb.

Zasebne obratovalnice sicer v povprečju ne zaposlujejo veliko delavcev. Menda le po enega. Vsi pa vemo, kako dobimo neko povprečje. So torej zasebni obrtniki, ki zaposlujejo tudi po 10 in več delavcev, in nasproti tem obrtniki, ki delajo sami. Ker obrtniki, ki imajo zdaj naenkrat preveč delavcev, praviloma ne bodo mogli znižati števila delavcev »po hitrem postopku«, saj menda še noben ni bankrotiral, delavci so praviloma disciplinirani... bodo morali, če bo pač znižanje števila zaposlenih nujno, seči po bolj človeških ukrepih. Gre za načine reševanja začasnih in trajnih presežkov. Če ugotovi in skuša odpraviti začasni presežek delavcev, lahko delodajalec začasno, vendar najdalj za 6 mesecev, razporedi delavca (pri delodajalcu) na drugo delovno mesto, za katero se zahteva za eno stopnjo nižja izobrazba. Druga možnost je razporeditev delavca k drugemu delodajalcu na delovno mesto, za katero se zahteva enaka ali za stopnjo nižja izobrazba. Tretja možnost je napotitev na prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo, potem uvedba dela s skrajšanim delovnim časom, ali pa odhod delavca na tako imenovano čakanje (v tem času delavec dobiva od delodajalca 70 odstotkov osebnega dohodka).

Kaj pa, če delavec pri zasebnem delodajalcu ni več potre-

ben, ker »biznis« ne gre? Delodajalec mora o nujnosti zmanjšanja (odpuščanja) obvestiti zavod za zaposlovanje, sicer pa mora obratovalnica, ki zaposluje več kot 10 delavcev, narediti program odpravljanja presežkov delavcev. Pri tem mora sodelovati tudi sindikat. Pri določitvi seznama delavcev je treba upoštevati določena merila: strokovna izobrazba oziroma usposobljenost za delo, delovne izkušnje, delovna uspešnost, delovna doba, zdravstveno in socialno stanje. Delavcu ni mogoče odpustiti med odsotnostjo zaradi bolezni, med porodniškim dopustom... Delavcu, ki mu ni mogoče zagotoviti dela pri zasebnem delodajalcu, preneha delovno razmerje po preteku šestih mesecev po dokončnosti sklepa o prenehanju delovnega razmerja. Če v tem času dela, mu pripada seveda osebnih dohodek, če pa ne dela, ima pravico do denarnega nadomestila. Delavec ima tudi pravico do odpravnine.

Zasebnik se torej ne more kar tako znebiti delavca! Bojimo pa se, da bodo posamezniki spet našli kake »luknje« in bodo delovne knjižice izročali, ne da bi delavcem plačevali 6 mesecev. V mislih imam morebitno »maltrahiranje«, ki delavcu lahko prepreči in kratkoma izostane z dela. To pa je že prekršek za normalen odpust.

Š. Sobočan

postala celo najmočnejša... Povedali so še, da nameravajo po ustanovitvi svoje vseslovenske stranke na prihodnjih volitvah sodelovati s samostojno listo kandidatov, ker hočejo dobiti v slovenskem parlamentu svoje poslance. Tako, pravijo, vlada in skupščina ne bosta mogli več žonglirati z njimi in jim enkrat tako, drugič drugače krojiti njihovih pravic, ki jim pripadajo na podlagi minulega dela. Zato bodo tvorno sodelovali pri snovanju nove republiške pokojninsko-invalidske zakonodaje, pri

čemer zatrjujejo, da ne nameravajo »niti za milimeter« odstopiti od pridobljenih pravic. Da mislijo resno, so jasno pokazali tudi nedavni ustanovni občni zbori Demokratične stranke upokojencev v Murski Soboti in Lendavi, podobne poglede pa imajo gotovo tudi v Ljutomeru in Gornji Radgoni. In ko bodo pomurski upokojenci nastopali enotno v svoji stranki, bodo uspešnejši tudi v političnem boju, ki se nam obeta.

Milan Jerše

Narodnost je ZA

Občinski referendumski program v Murski Soboti vsebuje tudi vse tiste predloge, ki jih je narodnost želela, oziroma so se pojavili na narodnostno mešanem območju na Gorickem. Tako so menili člani komisije za narodnosti, ki deluje pri občinski skupščini. Z zbranim denarjem bi hitreje in lažje posodobili nekatere ceste, zato bodo v nedeljo prav gotovo obkrožili ZA.

Na seji, na njej je sodeloval tudi predsednik občinske vlade Ivan Obal, so spregovorili tudi o projektu občinske demografsko ogroženih območij v občini. Menili so, da bo potrebno več časa nameniti seznanjanju ljudi s prednostmi, ki jih prinaša zakon o razvoju demografsko ogroženih območij v Sloveni-

— Ljutomer —

Praznovali bodo 120-letnico GD

V Ljutomeru se že dalj časa pripravljajo na praznovanje 120-letnice gasilskega društva, ki je najstarejše tovrstno društvo v Pomurju. V ta namen so imenovali poseben odbor in komisije, ki so se zavzeto lotile dela.

Osrednja proslava društva bo 29. junija 1991 pred gasilskim domom v Ljutomeru. Ob tej priložnosti bodo pripravili gasilsko parado, kulturni program in razstavo gasilske opreme ter orodja. Prav tako bodo razvili obnovlje-

ni društveni prapor, katerega izvirnik je ohranjen v gasilskem muzeju v Metliki. Zaslužnim gasilcem pa bodo podelili občinska, republiška in zvezna gasilska priznanja.

F. M.

Socialistična stranka Slovenije, občinske organizacije Pomurja, čestitajo svojim članom, simpatizerjem in državljanom ob 27. aprilu in 1. maju, prazniku dela.

gorenjevarstroj

RAZPISUJE

na osnovi sklepa stečajnega senata v zadevi S 4/90 Temeljnega sodišča v Murski Soboti

javno dražbo

za prodajo 3-sobnega stanovanja v Tomšičevi ul. 2, veliko 69,98 m², po izključni ceni 756.522,00 din. Bo 10. 5. 1991 ob 12.00 v prostorih Gorenja Varstroj Lendava, d. o. o., Industrijska c. 4, Lendava.

Ogled stanovanja je možen uro pred javno dražbo. Interesenti vplačajo varščino v višini 10 % od izključne cene pri blagajni podjetja pol ure pred javno dražbo.

CUROS ZA BREZPOSELNE

Slovenska vlada se je odločila za tako imenovano aktivno politiko zaposlovanja ali vmešavanje v trg delovne sile.

Temeljni projekt te odločitve je CUROS ali center za ustanavljanje različnih oblik samozaposlovanja. Namen CUROSA je organizirati strokovno pomoč pri ustanavljanju različnih zaposlovalnih oblik ali pomoč pri uresničitvi podjetniških zamisli. Projekt in tudi republiška sredstva v ta namen je pomurski enoti zavoda za zaposlovanje uspelo pripeljati v tri pomurske občine, v soboško, lendavsko in ljutomersko.

V lanskem letu, ko so v republiki pripravljali novo zakonodajo za zaposlovanje in brezposelnost, so v pomurskem zaposlovalnem zavodu pripravili vprašalnik, s katerim so želeli ugotoviti usmerjenost in razmišljanje brezposelnih. Predvsem kvalificirane delavce so spraševali, ali bi želeli nadaljevati šolanje, se dodatno izobraževati, se ukvarjati z obrtno in podjetništvom ali z dopolnilnim delom na kmetiji. Anketo je izpolnilo že okoli tri tisoč brezposelnih (konec marca jih je bilo prijavljenih 7 tisoč). Velika večina vprašanih kvalificiranih delavcev je odgovorila, da si želi nadaljevati šolanje ali opravljati obrtniško dejavnost. Zato so pristopili k projektu pomoči za samozaposlovanje.

Ker na zavodu ugotavljajo, da nimajo dovolj strokovnih delavcev, prav tako ne v republiki, so k sodelovanju povabili zunanje strokovnjake. Za lendavsko in soboško občino so sklenili pogodbo o delu z družbo z omejeno odgovornostjo Lend, za Ljutomer pa s prav tako družbo IN-PO. Brezposelnim, ki imajo jasno zamisel o tem, kaj bi radi delali, brezplačno nudijo osnovno svetovanje v obliki uradnih ur, ki jih zunanji svetovalec opravlja v prostorih zavoda za zaposlovanje. Pomagajo jim tudi pri iskanju finančnih virov in prostorov, opravijo raziskavo tržišča ter pomagajo še pri pripravi poslovnih načrtov do registracije. Ali drugače povedano: brezplačno jim opravijo pravni, finančni in komercialni inženiring. Za novo podjetje ali obrt potem še šest mesecev vodijo knjigovodska in administrativna dela ter jim svetujejo.

V dveh mesecih, kolikor traja delo centra v Pomurju, so ga predstavili 900 brezposelnim, šestdesetim pa bodo nudili strokovno pomoč. Do aprila jim je v soboški in lendavski občini uspelo registrirati dva obrtnika in eno podjetje, v Ljutomeru, kjer so z delom začeli mesec pozneje, pa eno podjetje. Načrtujejo, da bodo na ta način letos ponovno zaposlili 50 do 80 delavcev, v republiki pa okoli 800.

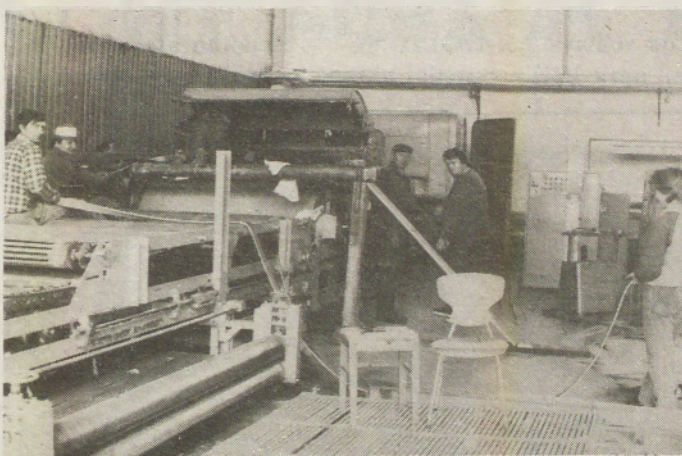
Na Zavodu za bodoče obrtnike in podjetnike pripravljajo tudi izobraževalne seminarje, kjer jih učijo podjetništva, knjigovodstva ter jim predstavljajo davčno in drugo zakonodajo.

Državni projekt CUROS ali ukrep aktivne politike zaposlovanja je prispevek k odpiranju novih delovnih mest, vendar bi skladno s to usmeritvijo morali biti primerni tudi ukrepi gospodarske, davčne in bančne politike ter delovanje razvojnih skladov. Če tega ne bo, potem je ob pritisku vedno novih generacij na trg delovne sile nemogoče pričakovati zmanjšanje števila brezposelnih.

Majda Horvat

Posodabljaajo proizvodnjo

Lahko bi rekli, da se je v zadnjih letih precej spremenil položaj Pletilstva v Prosenjakovcih, ki je s 1. januarjem postalo samostojno podjetje oziroma družba v okviru krovnega podjetja Tekstil Ljubljana. Nekaj nepričakovane pa se je zgodilo pred 3. leti, ko se jim je pridružila Tovarna trikotaže in nogavic Posavljje iz Ljubljane, ki je zašla v težave. To je bil najbrž prvi primer, da se je kakšna ljubljanska ali pa katera druga tovarna iz razvitih predelov Slovenije odločila za povezavo s katero od sedanjih delovnih organizacij oziroma tozdov iz Prekmurja. Tako je postal sestavni del Pletilstva tudi tekstilni obrat omenjene tovarne v Ormožu. Prostoje v Ljubljani so v soglasju s Tekstilom čez čas prodali, večina delavcev pa je dobila zaposlitev v prejšnjih tozdih Tekstila. V Ormožu so zgradili nov obrat, v katerem je zaposlenih okrog 60 delavcev, in uvedli nov program za izdelavo športne trikotaže. Približno toliko delavcev je zaposlen tudi v Križevcih na Gorickem, ki so vključeni v program za izdelavo tehničnega tekstila. Okrog 190 ljudi pa zaposluje matično podjetje v Prosenjakovcih. Te dni se tam spet dogaja nekaj novega. Skupaj s strokovnjaki iz Italije montirajo novo mešalnico za mešanje vlaken (za tehnični tekstil, kot so razne krpe idr.). Ta naložba jih bo stala okrog 350 tisoč nemških mark (lastna in združena sredstva v okviru krovnega podjetja). Čez teden dni naj bi nova naprava že delovala. Do

Zaradi montaže nove mešalnice so morali prej prestaviti tale stroj. To je bila priložnost, da so ga obenem tudi »previli«, kar je bilo že skoraj nujno. Dela so opravili v lastni režiji.

konca prvega polletja pa nameravajo kupiti tudi »termokalendar«, to je stroj, ki se uporablja v proizvodnji netkanega tekstila (filci idr.). Zanj bo treba odšteti okrog 200 tisoč DEM, v ta namen pa so jim že odobrili 50-odstotni delež republiškega sklada za pospeševanje manj razvitih območij. Večji del proizvodnje imajo prodan za več let vnaprej, predvsem na Nizozemskem in v Nemčiji. Tudi večino izdelkov trikotažne konfekcije izvozijo na zahodnoevropske tržišče, tako da si za domači trg pomagajo s kooperanti iz Slovenije in Hrvaške.

Vendar se jim ne godi tako dobro, kot se zdi na prvi pogled.

Predvsem ne morejo biti zadovoljni z osebnimi dohodki. Do težav prihaja tudi v Ormožu in Križevcih, kjer so uvedli evropski delovni čas (od 7.30 do 15.30), temu pa pri nas marsikaj še ni prilagojeno.

Lani so poslovali z dobičkom (okrog 1,6 milijona dinarjev), precej dohodka pa so jim pobrale visoke davčine in neustrezen tečaj dinarja. Prav tako so »gor plačali« pri sodelovanju z Elanom, ki je šel v stečaj.

Kljub vsemu upajo, da bodo še naprej uspešni in da bodo lahko nudili delo vsem zaposlenim. »Ogroženi« bodo le tisti, ki ne bodo dosegali zadovoljivih delovnih rezultatov.

Jože Graj

Očrnjeni z nekdanjim imenom

Družba za proizvodnjo bivalnih enot iz Gornje Radgone 90 odstotkov izdelkov proda v Avstrijo in Nemčijo. — Mesečno morajo plačati 2 milijona dinarjev obresti za odplačevanje »dediščine«. — Še ta mesec bivalne enote iz nerjavečih materialov.

AR CONT, družba z omejeno odgovornostjo, ki je nastala iz nekdanjega Avtoradgoneskega tozda Bivalne enote, je danes prav gotovo najuspešnejša naslednica Avtoradgone. Čeprav so v letu 1991 samostojni, pa jih preteklost še vedno bremeni — bremeni jih predvsem lanskoletni dolg, ki so ga družbe kot programske enote napravile. Za odplačevanje posojil iz lanskega leta mora AR CONT mesečno pla-

podpisana oblika dobrega partnerstva. Količine in cene usklajujejo vsako leto znova, če pride na trg ugodnejši in kakovostnejši ponudnik, so lahko kaj hitro brez dela. Naslednja večja odjemalca sta Container Servis iz Frankfurta, ki bo kupil od 800 do 1000 bivalnih enot, in CRUPP iz Essna. Že sedaj so v višjem cenovnem razredu in tretji največji izdelovalec bivalnih enot v Evropi.

trg ne priznava. Zaradi tega moramo strogo nadzorovati nabavne cene in smo prisiljeni 40 odstotkov vsega potrebnega materiala uvoziti. Če bi lahko vgrajevali domač material, bi bila Slovenija kot celota večji neto izvoznik. Tako pa smo lani izvozili za 12 milijonov dolarjev, uvozili pa za 4 milijone dolarjev materiala. Letos bomo verjetno neke na polovici vrednosti izvoženega, torej 7 milijonov dolarjev uvoza,« je povedal direktor AR CONT Branko Kurbus. Pomagajo si tudi z ugodnejšimi plačilnimi pogoji v tujini, vendar pa je v vseh evropskih državah znano opozorilo gospodarskih zbornic: zaradi političnih razmer je zelo negotovo vlagati denar v Jugoslavijo. Če pa si že »izborijo« posojilo, tuje banke zahtevajo nenormalna zagotovila.

Čeprav so zmogljivosti v družbi za proizvodnjo bivalnih enot povsem zasedene (s 1. januarjem letos so zaposlili 50 delavcev, na listi čakajočih pa so od 15 ostale le tri ženske), vseeno upajo na nova naročila, povezana z obnovo v Kuvajtu in Iraku.

V blaginji jim bo ostalo več po uvedbi nekaterih novosti. Prva, ki jo bodo uresničili še ta mesec, je izdelovanje bivalnih enot iz nerjavečih materialov, kar bo povečalo njihovo obstojnost in seveda zvišalo ceno. Še prej bodo morali poskrbeti za primerno tehnološko opremljenost, kajti ob varjenju pocinkane pločevine se sproščajo zdravju škodljivi hlapi. Druga novost je »prostorska celica«, manjša in hitro sestavljiva bivalna enota, namenjena za sestavljanje (in kasneje tudi zmanjševanje) pisarniških prostorov. Tretja novost, namenjena predvsem domačemu trgu, je »lahki kontejner«, ki bo enostavnejši in cenejši kot bivalne enote, ki so namenjene za izvoz.

Bernarda B. Peček

Foto: Nataša Juhnov

Dobili so novi računalnik

Po nekaj težavah z dobavitelji so pred nedavnim v Nafti dobili nov računalnik, poslovni računalniški sistem Mitrovax 3900. Serija računalnikov Vax je ena najbolj znanih in najširše razširjenih na svetu. Nov računalnik pomeni za Nafto izredno velik napredek v razvoju računalniškega vodenja poslovanja, ker je po zmogljivosti 10- do 15-krat močnejši od dosedanjega računalniške opreme. V letošnjem in prihodnjem letu bo temeljno težišče v razvoju računalništva osredotočeno predvsem na nekatera področja: popolno avtomatizacijo nabavnih funkcij, avtomatizacijo prodaje, kadrovskih podatkov, računalniško vodenje strojne proizvodnje, vzdrževanja in vodenja poslovne dokumentacije. Nova računalniška oprema nudi velike možnosti pri reševanju informacijskih problemov znotraj podjetja in tudi izven njega.

JD

SPodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij Slovenije

Z zamislimi na plan!

Republika ponuja denar nerazvitim območjem, kmetijcem, obrtnikom. Možnost pridobitve nepovratnih sredstev in ugodnih kreditov. Vračunana inflacija.

Lani smo v Republiki Sloveniji sprejeli zakon o spodbujanju demografsko ogroženih območij, zdaj pa je republiški sekretariat za družbeno planiranje objavil natečaj za dodeljevanje denarja za sofinanciranje projektov in naložb, v določenih primerih pa ni izključena pridobitev nepovratnih sredstev. Dobrnemu delu Pomurja se ponuja priložnost, da — seveda, če ima podjetniško žilico — pridobi denar za gospodarsko oživitve, zlasti pa območij, kjer število prebivalstva iz leta v leto pada.

Zahtevke je treba vložiti pri republiškem sekretariatu za družbeno planiranje, Ljubljana, Gregorčičeva 25, najkasneje do 6. julija 1991. Z natečajem je opredeljeno sofinanciranje izdelave inicialnih razvojnih načrtov in refundiranje dela stroškov za izdelavo projektne dokumentacije; sofinanciranje gradnje objektov lokalne gospodarske infrastrukture; spodbujanje naložb za razvoj kmetijstva in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah; spodbujanje razvoja drobnega gospodarstva na področju proizvodnje in storitev do 5 zaposlenih; spodbujanje naložb v druge proizvodne in storitvene objekte in opremo v gospodarstvu zaradi razširitve obstoječe ali urejanja nove proizvodne ali storitvene dejavnosti.

Ker je v naši pokrajini nezaposlenost velika in ker vse bolj ugotavljamo, da nam nihče ne bo pomagal, če si ne bomo pomagali sami, se za hip pomudimo ob spodbudah, ki jih lahko pridobimo kmetijski in drobnega gospodarstva. Na podlagi ustrezne dokumentacije, ki je v natečaju, objavljenem v Uradnem listu R Slovenije 15/91, posebej navedena, se kmetijski in tisti, ki bi to radi (p)ostali, lahko potegujejo za 30 odstotkov denarja od predračunske vrednosti; če pa je lokacija naložbe v desettokratnem pasu ob mejah Republike Slovenije, je sofinanciranje lahko celo 50-odstotno. Sredstva so upravičencu lahko odobrena kot nepovratna v obliki premije, kot dolgoročni kredit ali pa kombinirano. Denar je mogoče pridobiti za novogradnje in prenove hlevov ter drugih gospodarskih objektov na kmetijah in za potrebno opremo ter nakup plemenske živine. Dalje: za ureditev trajnih nasadov, pod pogojem, da se uporablja priznani selekcionirani sadilni material. Mogoče se je tudi potegovati za denar za nakup kmetijske in gospodarske mehanizacije za uporabo v hribovitih predelih, pa tudi za spodbujanje razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, kot so kmečki turizem, domača obrt, predelava...

Za denar iz republiškega proračuna pa se lahko potegujejo tudi stari in novi obrtniki oziroma podjetniki, ki zaposlujejo do 5 delavcev (ali pa se bodo obvezali, da jih bodo). Eden izmed pogojev za pridobitev pa je dejavnost: proizvodnja (gostilničarji, avto-prevozniki... odpadejo). Tudi za drobnega gospodarstva je mogoče denar pridobiti »kot darilo« ali pa z vrnitvijo od 30 do 50 odstotka predračunske vrednosti. Tako za naložbe v kmetijstvo kot za obrt bo treba posojilo vračati 10 let, s tem, da ga je treba odplačevati šele po 2 letih od odobritve, obrestna mera pa bo 2-odstotna. Glavnica je vezana na vsakokratni tečaj dinarja glede na nemško marko. Povedano bolj razumljivo: kreditojemalec bo odplačeval realno vrednost posojila in zaradi inflacije ne bo pridobil, a tudi ne izgubil.

Upamo, da se bodo na natečaj odzvali ne le kmetijski in obrtniki, ampak tudi podjetja, občine. Pridobiti je namreč mogoče tudi denar za telefonijo, ceste, električno omrežje, kanalizacijo in tako naprej.

Š. Sobočan

Odperta knjiga drobnega gospodarstva

Na zadnjem skupščinskem zasedanju v Gornji Radgoni so bili poslanci najbolj navdušeni nad pripravljeno analizo stanja in razvojnih možnosti drobnega gospodarstva in malega podjetništva v občini Gornja Radgona. Pripravljali so gradivo napovedali že v zadnjih mesecih leta 1990, vendar pa zaradi objektivnih ovir takrat tega ni bilo mogoče uresničiti. Pripravljalec s področja drobnega gospodarstva je imel ravno v tistem času nenormalno veliko dela, kajti nova podjetja so rasla kot gobe po dežju. Poleg oddelka za družbeno-ekonomsko planiranje so pri pripravi analize sodelovali tudi sodelavci davčne uprave in komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja. Spoznali so, da zgolj golo naštevanje podatkov o trenutnem stanju drobnega gospodarstva in obrti ne bo dovolj, ampak bo potrebno ponuditi tudi konkretne predloge za izboljšanje položaja. Še pred pol leta je bila širša družbena skupnost drobnemu gospodarstvu nenaklonjena, tako da predlagani sporazum med združenim delom in drobnim gospodarstvom ni bil sprejet. Vse težje gospodarski položaj, predvsem vse večja brezposelnost, pa sta povzročila, da so še tako zagriženi zagovorniki tradicionalnega »združenega dela« spremenili mnenje o drobnem gospodarstvu. Zdaj vidijo v njem možnost za zaslužek in za preživetje marsikaterega proizvodnega programa, marsikatere družine.

Sprejeta analiza stanja in razvojnih možnosti drobnega gospodarstva pa je šele prvi korak. Naslednji bo ustanovitev posebnega sklada za financiranje razvoja drobnega gospodarstva in malega podjetništva. Prvi denar je prispeval izvršni svet iz proračuna.

Zlatko Erlih, podpredsednik izvršnega sveta SO Gornja Radgona in eden od pripraviljalcev analize, je dejal:

»S sprejetjem zaključnega računa za leto 1990 in proračuna za leto 1991 sta v skladu prva dva milijona dinarjev. To so proračunska sredstva. V drugi etapi bomo pripravili odlok in druge akte, da bi to čim prej institucionalizirali. V pravilniku o načinu financiranja bo poudarjeno, da je denar namenjen za zaposlovanje in samozaposlovanje, skupaj z obrtno zbornico pa ga bomo pripravili v začetku maja. Viri sklada bodo obresti od odobrenih posojil, vrnjena posojila, sredstva podjetij, zasebnih podjetij in obrtnikov ter proračun občine. Ker imamo šele dva milijona dinarjev, bi najprej kreditirali le s 50 tisoč dinarji, prednost pa bodo imeli tisti, ki bodo nudili novo delovno mesto. Obresti bodo manjše kot na banki, kako pa bo vse skupaj urejeno, še točno ne morem povedati.«

Prav gotovo pa bodo sredstva tudi zavarovali, tako da na primer nekdo, ki bo prejel posojilo, ne bo mogel že čez nekaj mesecev prenehati z dejavnostjo, ampak bo moral delati vsaj tako dolgo, da bo odplačal posojilo (dve leti ali več).

Naslednja naloga gornjeradgonske vlade in obrtne zbornice pa bo organiziranje poklicne svetovalne službe. Niso navdušeni nad svetovalno službo, ki jo »priporoča« republika, ampak želijo to dejavnost organizirati glede na potrebe gornjeradgonske občine. Najverjetneje bo svetovalna služba drobnega gospodarstva tesno povezana z dejavnostjo in načrti Novne o razvoju podeželja.

Bernarda B. Peček

KOVINOTEHNA **cvetko**

TEHNIČNA TRGOVINA, ORMOŽ, Ljutomerska 3
Otvoritev v soboto
27. aprila ob 11. uri

»POMURSKKE KMEČKE ŽENSKES SO PREMALO SAMOZAVESTNE!«

MILENO KULOVEC z republiškega centra za pospeševanje kmetijstva so doslej resda poznale predvsem svetovalke (pospeševalke), vendar pa se zadnje čase njeno ime kar pogosto pojavlja v javnosti. Njena osnovna naloga je pomagati svetovalkam in posredno tudi vsem kmečkim ženskam. Zagovarja trditev, da je razvoj kmetije največkrat odvisen prav od izobraženosti, dojemljivosti in samozavesti kmečke ženske.

Svetovalna služba za razvoj kmečkega gospodinjstva je bila v Sloveniji do pred kratkim različno organizirana. Po navadi so imeli v kmetijski zadruzi zaposleno tudi žensko, ki je polovico ali pa le tretjino svojega delovnega časa posvetila izobraževanju žensk, v nekaj primerih pa so imeli organizirano regijsko pospeševalno službo v okviru žvino-rejsko-veterinarskih zavodov.

Kako je organizirana svetovalna služba za kmečke ženske danes?

»Po približno dvajsetih letih se je začela ta služba koreniteje spreminjati. Lani smo se začeli dogovarjati, da bi imela vsaka občina vsaj eno svetovalko, odvisno od števila kmetij in težavnosti terena. Objavili smo razpise, prednost pa so imele tiste, ki so se s podobnim delom ukvarjale že prej ali pa imajo smisel za to. Pravega študija za svetovalko ni, morajo pa se spoznati na agronomijo, gospodarstvo, arhitekturo, psihologijo in še kaj. Pomagamo si z dodatnim izobraževanjem. Ta čas obiskujejo svetovalci dvotedenski intenzivni izobraževalni program za pridobitev »licence«, usposobili pa se bodo predvsem na ekonomskem področju. Prej je bilo v Sloveniji le šest, skupaj z združenimi 10 svetovalk, danes jih je 48.«

Kakšen je učinek izobraževanja ljudi na kmetijah?

»Opažam, da mladi ljudje, ki prihajajo na kmetije, znajo bolj ceniti znanje in ne le fizično delo. Čeprav so se tudi starejše kmečke ženske rade udeleževale predavanj, pa imajo mlajše že boljše podlago, tako da bomo morali opraviti neko razvrstitev, povezano s sposobnostjo in potrebami. Brez znanja ne prideš več nikamor! Tudi na kmetiji je tako. Iskati bo potrebno boljše možnosti.«

Pripravljate kmete na tržni način gospodarjenja?

»Oni morajo sami začutiti, da je to nujno, da to potrebujejo.

Milena Kulovec z republiškega centra za pospeševanje kmetijstva skupaj z 48 svetovalkami skrbi za razvoj kmečkega gospodinjstva.

Svetovalna služba bo tu, da jim pomaga, vendar morajo sami začutiti, da to potrebujejo. Med kmečkimi ženskami je bilo vedno dovolj odziva.«

Kako je urejeno financiranje te dejavnosti?

»Svetovalke so plačane preko zavodov iz republiškega proračuna. To je plačilo za gotovo delo, za službo. Za programe, pridobivanje strokovnjakov in drugo pa bi morali pridobiti dodatna sredstva. V republiki so se zbrala le sredstva za financiranje svetovalne službe, za izobraževanje pa ne. Nekatere občine so to uredile, druge ne, vendar se bodo morali svetovalci in regije v kratkem dogovoriti.«

Se obetajo kakšne finančne intervencije vlade?

»V kratkem bo objavljen razpis, v katerem bodo objavljeni vsi pogoji za pridobitev sredstev. Sicer je že pozno, vendar ne prepozno. Gre za sredstva iz skladov za pridelovanje hrane, za demografsko ogrožena območja idr.«

Kakšne predpise in odloke, ki so pomembni za vašo dejavnost, mora vlada še sprejeti?

»Glede dopolnilnih dejavnosti

so nekatere zadeve še nedorečene, uskladiati se moramo z inšpekcijsko službo. Težave so na primer pri predelavi in prodaji mesnih izdelkov. Vse te stvari bo treba pripraviti. To je v božjih rokah! Na sekretariatu imajo namreč zdaj toliko dela z vračanjem zemlje, da kaj drugega ne utegnejo. Interes je velik, vendar je težava v tem, ker si vsi žamešajo to bolj po domače. Za predelavo mesa moraš imeti eno celo etažo, primerno opremo in stalno ponudbo. Mi lahko propagiramo, vendar moramo hkrati zagotoviti kakovost. Drugo pa je potem trg in srečanje s konkurenco.«

Ekološka urejenost kmetij bo vse pomembnejša?

»Mi poskušamo na to opozarjati z izobraževanjem, kajti to je zelo široko področje. Gre za način gradnje, uporabo gnojil na poljih in čistilnih sredstev v gospodinjstvu. Povsod se lahko ekološko obnašamo. Vsaka kmetija ima že precej mehanizacije. Vsak na kmetiji mora imeti svoj prostor za delo in osebne potrebe. Ni pomembno, kako razko-

šno je kmečko dvorišče, ampak kako je urejeno.«

Kako je z grezniciami?

»To je posebno poglavje! Te bi res morali bolj nadzorovati, predvsem gradbeni inšpektorji. Mi lahko vplivamo le na zavest.«

Kako pomembne so pri razvoju kmetije ženske?

»Marsikje so si že priborile veljavo in ni bistvenih razlik. Imam pa občutek, da so v Pomurju ženske bolj zapostavljene kot drugod v Sloveniji. Ne vem, ali je to odvisno od značaja ljudi, zgodovinske pogojenosti. Manj so samozavestne, več je patriarhata. Verjetno pa se tudi tukaj prenašajo nove ideje preko žensk, vendar jim tega ne priznavajo. Še vedno podcenjujejo njihovo delo in se ne zavedajo, kako pomembno je. Škofja Loka je lep primer, kjer je vse zgledno organizirano po zaslugi žensk. Verjetno so ovira posamezniki, ki jim je tak odnos do žensk v navadi, tudi v službi. Res pa je, da moramo najprej tudi same ceniti svoje delo!«

Bernarda B. Peček

Zatiranje škavja

Pred zatiranjem škavja s kemičnimi pripravki moramo odpraviti vzroke za nastalo zapletenost, kot so nepravilno gnojenje z gnojivki, gnojili, koriščenje ipd.

Za zatiranje škavja je na voljo več kemičnih pripravkov, vendar navajam dva, ki sta uporabnikom našega območja dostopna in učinkovita:

HARMONY 75 DE zatire poleg škavja še vrsto drugih plevelov na travnikih in pašnikih (vratič, velika kopriva, osat, zlatica, peruša), v priporočenih odmerkih je selektivni na večino trav in detelj. Če imamo na m² več kot 2 rastlini škavja, škropimo celo površino, v nasprotnem primeru posamezne rastline. Uporaba sredstva je 15–20 g/ha (na posamezne rastline 0,6 g/10 l vode). Škropljenje v bujni rasti, ko so rastline vsaj 15 cm visoke. Najboljši učinki so v septembru, vendar lahko pride v prihodnjem letu do vznika kislic iz semena.

ASULOX, sistemski in selektivni herbicid, ima sicer podobne lastnosti kot prejšnji. Za zatiranje obeh vrst škavja zadostuje odmerek 3,5 l/ha. Najboljše učinke dosežemo, ko so listi dobro razviti (pred pojavom cvetov). V večjih odmerkih zatire tudi druge plevela, vendar ga uporabljamo na osnovi poprejšnje določitve letih. Boljše učinke dosežemo z dodatkom vlažil ali mineralnih olj. Od škropljenja do košnje naj bo čim večji presek.

Geza Džuban, dipl. inž. kmet.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

S TREH NA TRIDESET KRAV

Pri Belečevih v Slaptincih sem imel majhno težavo pri fotografiranju, kajti pred objektiv sem komajda zvalil mladega gospodarja Janka, drugače pa je šlo gladko.

Kmetiji se ni bilo lahko postaviti »na noge« saj je Martin Belec, ki se je tja priženil 1955. leta, nasledil od svojega strica Alojza Beleca prepolovljeno posestvo, na katerem so redili le tri krave.

»Mojega strica in še osem drugih so 1946. leta obtožili, da je sredi meseca julija 1946. leta dva dni dajal hrano in prenočišče sedmim članom oborožene križarske tolpe. Na procesu so ga obsodili na šest let odvzema prostosti s prisilnim delom, zaplenbo imetja, izgubo političnih in državljanjskih pravic za obdobje treh let, povrh pa so mu naložili še plačilo sodnih stroškov. Od kazni je odslužil tri leta. Leta 1949, ko se je vrnil, se ni mogel pomiriti: nenehno je govoril o nesmislu življenja in o krivicah, ki so se mu zgodile. Med vojno je bil v Karpatih, kjer je pozebel, zato so mu na obeh nogah odrezali prste, po vojni pa ga je do trolitrske »roka pravice«, zato se je v obupu obesil.«

Martin Belec, ki mi je to pripovedoval, se je poročil s strice-

vo posvojenko Ivanko. Zacetila sta skrbno gospodariti in postopoma dokupovali zemljo, da bi jo sčasoma toliko, kot je imel stric. Zdaj je njivskih površin celo še več, saj kmetija premore 7 hektarjev, nekaj hektarjev zemlje pa imajo še v najemu. Preusmerili so se v živinorejo in redijo 30 glav goveda, kar je desetkrat več, kot ga je bilo na tej kmetiji v letu, ko je prišel k hiši nov gospo-

dar. Prodajajo tako pitance kot mleko, ki ga dnevno namolžejo po 150 litrov. Pridelujejo največ koruze, od žitaric pa še ječmen, ki ga pokladajo zlasti teletom. Letos ne bodo imeli pšenice, ker je na jesen niso zasejali, pač pa so jo imeli lani in tedanji pridelek bodo privarčevali za potrebe gospodarstva.

Martin Belec se mi je potožil, da mu zdravje ne služi ravno naj-

bolje. Kljub temu pa dela in se muči. Ravno tako njegova žena. Po svoje sta oba srečna, saj na stara leta ne bosta ostajala sama: sin Janko, ki je končal šolo za kmetovalce, je bil nekaj časa v državni službi (sodni izvršitelj), potem pa jo je pustil in se zagnal v delo na kmetiji. Medtem se je tudi poročil in na »gruntu« pripe-ljal mlajšjo ženko. Tudi naraščaj že imata. Belečevi imajo sodoben goveji hlev, številne stroje, na »gruntu« pa je vzniknila že nova hiša, v katero bo treba vložiti še veliko denarja, preden bo vse nared, se pa mlademu gospodarju, ki ga je oče izredno hvalil, da se žene z delom, postavlja vprašanje, kje ga vzeti. Bil je konkreten: povedal je, koliko ton gnojil mora kupiti, če hoče dober pridelek; to pa stane veliko denarja in računica se ne izide ravno najbolje. Pa tudi druga možnost ni dobra: če ne gnojiš in s tem nimaš stroškov, ni pridełka in tako nimaš kaj pokladati živini. Povsem sem ga razumel. Domnevam pa, da je treba izbrati neko srednjo pot. In naši kmetje, ki so prilagodljivi in tudi iznajdljivi — taki so tudi Belečevi iz Slaptincev — še kar kmarijo med eno in drugo skrajnostjo.

Š. Sobočan

Janko Belec iz Slaptincev pri Vidmu ob Ščavnici je opustil službo sodnega izvršitelja in se odločil za bolj mirno življenje in delo na kmetiji. Foto: S. Š.

Drugo dognojevanje žit

Ozimna žita so sedaj, gledano na stadij razvoja, v fazi kolencenja. Za oblikovanje pridelka je stadij kolencenja zelo pomemben. V začetku kolencenja se dokončno oblikujejo zasnove klasov in v fazi tvorbe kolenc se formirajo zasnove klaskov (cvetov) na klasu. Z drugim dognojevanjem ozim in vplivamo na bujnejšo rast bili in listja ter omogočimo nadaljnji razvoj zasnove klaskov in s tem povečamo število plodnih cvetov v klasih. Pomanjkanje hranil, predvsem dušika v fazi kolencenja, vpliva na zmanjšanje števila oplojenih klaskov (zmanjšanje števila zrn na klasu), del klasa lahko zakrni in tako bistveno zmanjša pridelek. Cvetovi na klasih se formirajo približno 20 dni, t. j. do konca kolencenja. Samo enkratno dognojevanje pri pšenici ne zadostuje, ker proti koncu kolencenja zmanjkuje hranil (predvsem dušika) in to bistveno skrajša klas in zniža pridelek, kar se v naši praksi tudi večkrat dogaja.

Letos so posevki ozim in primerjavi z lanskim letom v tem času nekoliko slabše razviti in tudi izpiranje dušika je bilo nekoliko večje, zato priporočamo drugo dognojevanje kot obvezni ukrep za doseganje optimalnega pridelka.

Pravi čas za drugo splošno dognojevanje ozimnih žit je ob začetku kolencenja, ko na steblo tik nad zemljo že lahko otipljemo prvi dve kolenci (zadnjih 10 dni aprila). Rž dognojujemo šele 14 dni po kolencenju, ker sicer rada poleže. Za pšenico je pri drugem dognojevanju primeren odmerek 50–70 kg/ha dušika (200–250 kg/ha KAN-a), za ozimni ječmen 40–50 kg/ha dušika (100–150 kg/ha KAN-a). Odmerke prilagodimo gostoti in barvi posevka ter upoštevamo organsko gnojenje v kolobarju (organska snov se tekom vegetacije mineralizira in se sprošča dušik, ki je na razpolago rastlinam). Bujne in prego-ste posevke gnojimo z nižjim, redke in slabše razvite pa z višjim odmerkom.

inž. Zita Novak

Pridelovanje buč

Zaradi ugodnih rastnih razmer je pridelovanje oljnih buč v Pomurju tradicija. V zadnjem času so tudi tržno zanimiva poljščina.

Buče potrebujejo za rast zelo toplo podnebje in visoko zračno vlago. Posebno pozorni moramo biti pri izbiri lege.

Na vetrovnih legah, hladnih in težkih tleh buče ne bodo dobro uspevale. Za pridelovanje oljnih buč izberemo zavetrne, sončne lege in humusna peščenoilovnata ali ilovnatopeščena tla, ki so dovolj zračna in sposobna zadržati zadostne količine vode.

Z vidika kolobarja so buče dobra predhodnica za vse kulture, ker puščajo za sabo godna, strukturna tla. Dobre predhodnice za buče so vsa žita in stročnice (detelje, fižol, grah), ki razplevelijo, zrahljajo in s humusom obogatijo zemljo. Koruza ni najboljši predposevek, ker pušča za sabo zbita (nezračna) tla.

Ostanki herbicidov (posebno tam, kjer je bilo uporabljeno več kot 2 kg atrazina/ha) lahko škodljivo in zaviralno vplivajo na rast buč.

Pri obdelavi tal za setev moramo paziti na vodno-zračni režim v tleh. Tla morajo biti zračna in sposobna zadržati dovolj vlage. Tako stanje najlažje dosežemo z jesenskim oranjem. Spomladi orjemo le zelo lahka (peščena) tla, drugače izgubimo preveč vlage. Jeseni pre-orane površine spomladi le povlačimo in zabramamo mineralna gnojila.

Buče so hvaležne za organsko gnojenje (hlevski gnoj, gnojevka, zeleni podor). Organska gnojila zaorjemo jeseni. Poleg organskih gnojil je potrebno buče gnojiti tudi z mineralnimi gnojili. Pri tem pa moramo paziti, da ne gnojimo preveč z dušičnimi gnojili (KAN, UREA), ker dušik negativno vpliva na tvorbo olja. Buče potrebujejo v svoji vegetacijski dobi le 30–60 kg čistega dušika, medtem ko so potrebe po fosforju (80–120 kg/ha P₂O₅) in kaliju (120–150 kg/ha K₂O) nekoliko večje. Pri gnojenju z mineralnimi gnojili upoštevamo založenost tal in opravljeno organsko gnojenje. Na dobro založenih tleh s hranili in tam, kjer je obilno organsko gnojenje v kolobarju, upoštevamo za izračun potreb po mineralnih gnojilih spodnjo mejo priporočenih normativov. Na siromašnih, z organskimi gnojili negnojenih površinah pa zgornjo mejo.

Okvirno priporočilo za uporabo mineralnega gnojila je NPK 10-20-30 ali NPK 8-26-26 v količini 400–600 kg/ha — mineralna gnojila zabramamo dva tedna pred setvijo.

Za nemoteno rast in razvoj buč je poleg izbire lege, pravilne obdelave tal in skladnega gnojenja izredno pomembna tudi kislota tal (pH), kar je osnovno, kar bi vsak kmetovalec moral vedeti za svoje zemljišče. Optimalna kislota za uspevanje huč je pH 6,5, kislota zemljišča (pH pod 6) apnimo jeseni.

Buče sejemo v prvem ali drugem tednu v maju. Ker so zelo občutljive na mraz, jih ne sejmo prezgodaj (ledeni možje!).

Za pridelavo priporočamo setev razkuženega sortnega semena. Pri nas so v prodaji avstrijske sorte oljnih buč gleisdorf in weis in tudi nekaj domače sorte slovenska golica se še prideluje. Za hektar potrebujeta pribl. 6 kg semena. Buče sejemo ročno ali strojno s posebno sejalnico (becker) na medvrstno razdaljo 1,4–2,0 m in 35 in 60 cm v vrsti. Rastlina potrebuje pribl. 0,7 m², zato priporočamo gostoto 12–14.000 rastlin na hektar. Razdaljo setve v vrsti prilagodimo (izračunamo) medvrstni razdalji, le-to pa načinu medvrstne obdelave (širini okopalnika, kultivatorja ali freze).

Plevela zatiramo mehanično (pred setvijo in po vzniku), okopavamo medvrstno (s tem tudi rahljamo in zračimo tla), dokler rastline ne pokrijejo površine. V vrsti okopamo rastline takoj po vzniku in odstranimo bolne ter nadševile rastline (do gostote 12–14.000 rastlin/ha). V Jugoslaviji nima dovoljenja za buče niti en herbicid (dewrinol in kotofar imata registracijo za lubenice) v praksi se neuradno uporabljajo lasso, dual in prometrin, ki pa lahko pri čezmernem doziranju in neugodnih vremenskih razmerah povzročijo poškodbe na rastlinah.

Na dobro pripravljeno zemljo (topli, zračni, humusni) in pravilno izbrani legi bodo buče hitro vzikle in prekrile vrste. Pri nepravilni izbiri površine, setvi v težko in hladno zemljo in hladnem vremenu sta vzik in začetna rast zelo ovirana. Poleg tega je tak posevek bolj izpostavljen napadu bolezni, talnih škodljivcev in zapleveljenju površine.

Zita Flisar-Novak, dipl. inž. agr.

SAMOPOSTREŽNA

TRGOVINA

JAKOB

ODPIRA SVOJA VRATA
DANES, 25. APRILA, OB 8. URI

V RAKIČANU!

Prepričajte se o naši
ugodni ponudbi.

GRADNJA
RAKIČAN, D.O.O. TOMŠIČEVA 19

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

— Tudi pri nas že nekaj časa govorimo o družinskih kmetijah, kaže pa, da bodo zdaj aktualna še družinska ministrstva.

— Treba bo le počakati na odmrznitev
odpocklica kmetijskega ministra.

Srečni prašiči iz Pomurja in kakovostno meso

Članek »Kako do srečnih prašičev iz Pomurja« v Vestniku 7. 2. 1991 in odgovor ing. Smodiča (dir. prašičereje, KG Rakičan) v istem časniku dne 21. 2. 1991 sta me vzpodbudila, da z nekaj dopolnili nekoliko bolj razjasnim celotno problematiko, ki ni zgolj novinarska »zanimivost«, ampak strokovno zelo aktualna zadeva.

Gospod ing. Smodič je v svojih strokovnih izjavah o vzrokih nastanka in razvoja kakovostno manj vrednega BMV mesa (belo, mehko, vodeno) zelo avtoritativno in dokaj samozavestno razložil celoten mehanizem pojave nastanka omenjenih sprememb v mesu.

Za boljše razumevanje o zadevi problematike BMV mesa tudi manj poučenih bralcev pa še naslednje:

— ko prašiče zakoljemo in izkravimo, izlovimo spremembe v mesu, ki jih imenujemo zorenje mesa;

— pri zdravih, spočitih živalih zaloga glikogena (živalski škrob) zadostuje, da se le-ta postopoma razgrajuje v mlečno kislino, ki meso postopoma »kisel«, t.j. doslega določeno pH vrednost;

— tako meso ima ustrezno blede-rožnato barvo, čvrstoto in zadržuje lastno vodo;

— pravimo, da je meso primerne tehnološke in kulinarne kakovosti, široko uporabno v kuharstvu in industrijski predelavi.

Kar pa zadeva poznavanje manj vrednega mesa prašičev tehnologi in mesarji le nismo povsem zelenici. Že več let nazaj dokazujemo, dopovedujemo in razlagamo živinorejskim strokovnjakom farme Jezera ter Nemščak, da postaja kakovost prašičjega mesa resen problem in težava pri proizvodnji kvalitetnih mesnin (predvsem šunk v lastnem soku). O tej problematiki je bilo pripravljenih nekaj kritičnih strokovnih razprav strokovnjakov MI Pomurka in KG Rakičan s prof. dr. Šaleharjem iz Biotehnične fakultete v Ljubljani (prvo celo 23. novembra 1983).

Žal lahko ugotavljamo, da se kakovost mesa (vsebnost BMV sprememljenih mišic) vse bolj slabša. To kažejo dnevni podatki o popolnem razsekanju in izkoščevanju prašičjega mesa v MI Pomurka.

Se nekaj podatkov o BMV mesu in njegovih karakteristikah.

Razvoj in nastanek tega pojava skušajo strokovnjaki razložiti z biološkimi ter biokemičnimi procesi, ki se dogajajo v mesu po klavni. Razvoj belega, mehkega in vodnjikavega mesa povezujejo z močno začetno anaerobno razgradnjo glikogena, kar povzroča povečanje količine mlečne kisline v mišičnini v kratkem času. Tudi koncentracija

ATP se močno zmanjša v mišičnini. Tako mišičnina — meso je tehnološko manj primerno vsled naslednjih lastnosti:

— je blede, belkaste barve, podobno kot ribje meso,

— zelo močno odpušča vlagu, zato močno kalira (izgublja na masi),

— v procesih toplotne obdelave (pasterizacija, kuhanje, pečenje) izgublja močno na masi, zaradi nesposobnosti zadrževanja vlage,

— že pri blagi toplotni obdelavi postaja mehko, prhko in se razkuha.

Navedene nezadelfne lastnosti mesa so zelo moteče v sodobni industrijski predelavi, pa tudi kulinariki. V razvitem svetu gospodinjstev dobro ločujejo normalno prašičje meso od BMV mesa, saj vedo kaj se dogaja npr. med pečenjem zrezkov iz takega mesa. Znano je, da potrošniki danes v svetu cenijo pusto prašičje meso optimalne kakovosti z dobrim zadrževanjem soka, ki je nežno in primerne barve.

BMV je problem svetovne prašičereje in mesno predelovalne industrije. Pri nas v MI Pomurka vodimo dokaj obširno evidenco in pregled nad pojavom BMV mesa predvsem v tehnologiji proizvodnje pasteriziranih in konzerviranih šunk. Ko iz stegen (šunk) pripravljamo kose mesa za proizvodnjo visokokakovostnih pasteriziranih šunk v lastnem soku za izvoz v ZDA, ugotavljamo že več let, stalno povečevanje deleža BMV spreminjene mišičnine. Kot vzorčni primer vzemimo leto 1990, od meseca januarja do oktobra, ko je dosegla v povprečju kar 38,42 % na sortirana stegna.

Izločena količina mesa je bila v živi vsinji kupljena kot najboljša (prva) kakovost, ki pa je nismo mogli uporabiti za kakovostne izdelke — mesnine, temveč praktično razvrednotiti v nižjo kakovost. To pa zaradi spreminjenih organoleptičnih in tehnoloških lastnosti, ko meso ni primerno za proizvodnjo določenih kvalitetnih mesnin.

Tako smo utrpeli gospodarsko škodo, ki jo bomo morali v bodoče z rejci takih živali sporazumno razmejiti.

Ni pomembna samo orientacija rejnega cilja na količino, t.j. prirast mase mišičnega in mastnega tkiva, temveč enako tudi tehnološka kakovost omenje-

nih tkiv ter nenazadnje biorezidualna (brez kemičnih škodljivih snovi) neoporečnost mesa.

Mesna industrija Pomurka rejcem ter selekcionerjem zameri, ker vzrejni cilji za klavne živali niso izdelani v obojestransko uporabno korist.

MI Pomurka se pri izvozu prašičjega mesa in mesnin srečuje na svetovnem trgu s konkurenco iz držav z vrhunsko razvito prašičerejo (Danska, Holandija, Belgija, ZR Nemčija, Francija, Španija, Švedska), ki nudijo izenačeno kakovost prašičjega mesa v vseh oblikah predpriprave in obdelave. Zato v bodoče interesi rejcev in klavne industrije ne bodo mogli biti različni, cilje bo potrebno združiti.

V Evropi imamo za tako organiziranje veliko vzorov. Za primer samo npr. Danske Slagterier, t.j. danska organizacija rejcev prašičev in klavniško predelovalne industrije. Tudi njihovi razvojni in selekcijski programi prašičereje so dolgoročno postavljeni, navedimo samo nekatere:

»Za leto 1990 so si zastavili načrt izdelave modela vrednotenja mesnatosti klavnih prašičev po vzorčnih mišicah ter vsebnosti mesa v potrebušini. V letu 1991 bodo uvedli sistem klasifikacije klavnega izplena prašičev po vsebnosti mastnega tkiva v trupu. Leto 1992 morajo izboljšati kakovost mesa glede na vsebnost belega, vodnjikavega in mehkega mesa, doseči morajo naslednje vrednosti: maksimalno 2 % v hrbišču, vratu in plečetu ter največ 4 % v mišičnini stegna (kje so naši cilji?). Do leta 1994 želijo s sodobno selekcijo ob podpori umetnega osemenjanja, stalnih krvnih preiskav in halotant testa doseči vsebnost mesa 60,5 % v klavnih polovicah zaklanih prašičev. Leto 1995 bodo uvedli sistem klasifikacije prašičev po klavnem izplenu zgolj po vsebnosti beljakovin v mesu.

Iz naštetih ciljev, ki so jih dolgoročno zastavili danski prašičereji in klavno predelovalna industrija lahko marsikaj koristnega povzamemo. Zato predlagam, da vsi skupaj strokovno razrešujemo sklop problematike prašičereje in proizvodnje kakovostnega prašičjega mesa.

To bodi naš skupni cilj.
Gobec mag. Stanislav

Invalidi in zaposlovanje

Stečaj podjetja je udarec za vse zaposlene delavce, še posebej pa so prizadeti delovni invalidi druge in tretje kategorije, ki se prav tako kot ostali delavci znajdejo na listi zavoda za zaposlovanje. Na soboški enoti je prijavljenih že okoli 120 delovnih invalidov. To so v glavnem starejši delavci, ki so večino delovne dobe bili zaposleni v podjetju, ki je šlo v stečaj.

Zato bi bilo pošteno, da bi tudi oni iz stečajne mase dobili kak dinar. Toliko bolj, ker imajo zelo male možnosti za ponovno zaposlitev. To dobro vedo tudi sami, zato se sprašujejo, kaj bo z njimi, ko mine čas, v katerem so upravičeni do denarnega nadomestila zaradi stečaja podjetja. Resda tudi denarno nadomestilo ni visoko, saj so delavci pred stečajem podjetja prejeli nizke osebnih dohodke, pa vendar je zagotovljeno za določen čas. Kaj bo z delovnimi invalidi po tem, ne vedo niti strokovni delavci, saj tega vprašanja niso rešili niti v republiki.

Morda bi bila rešitev v ustanavljanju invalidskih podjetij. V Sloveniji je načelno tudi do-

govorjeno, da naj bi vsaka občina imela tako podjetje, vendar v Pomurju ni teh izglestov niti možnosti.

Strokovni delavci zavoda za zaposlovanje pa so do sedaj več časa in skrbi namenili invalidnim osebam, kot jih določa zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb, za katerega že tudi pripravljajo dopolnila in spremembe.

Na enoti zavoda v M. Soboti imajo posebno komisijo, ki osebi prizna status invalidne osebe in oceni njene delovne zmožnosti. Tako dobi pravico do usposabljanja ali priučevanja za delo, ne pa tudi pravice do denarne pomoči. Za usposabljanje imajo v okviru sredstev za zaposlovanje tudi namenska sredstva za usposabljanje invalidnih oseb, saj zavod za zaposlovanje plača vse stroške priučevanja ter nagrado mentorju ali delodajalcu. V lanskem letu je bilo na usposabljanju 32 invalidnih oseb, zaposlilo pa se jih je le 12. Na usposabljanje pošiljajo predvsem mlade, ki so končali šole s prilagojenim programom, največ pa jih na usposabljanje sprejmejo invalidske delavnice

v Murski Soboti in obrtniki, predvsem v Ljutomeru. Njihovo usposabljanje za eno, morda dve delovni operaciji traja dlje časa, vendar pa se jim le malo uspe zaposliti, bodisi zaradi nepotrebnosti bodisi zaradi neuspešnega priučevanja. Vsi pa se vrnejo na zavod. In prav tu strokovni delavci, ki delajo z njimi, vidijo določeno vrzel. Težje prizadete osebe lahko vključijo v delavnice pod posebnimi pogoji, tisti, ki so uspešno opravili usposabljanje, se lahko zaposlijo v invalidskih delavnicah, pri obrtnikih ali v podjetjih. Za manj uspešne, ki bi vendarle lahko opravili 60 ali 70 odstotkov zahtevane norme, pa ni delovnih mest. Prav zato bi novi zakon o usposabljanju invalidov moral predvideti subvencijo delodajalcu oziroma nadomestilo za manjšo uspešnost zaposlenega invalida. Predlagana je bila tudi pomembna dopolnitev, ki bi invalidom odpirala vrata do zaposlitve. Predlagan je bil tako imenovani kvantni sistem. Podjetja, ki bi imela zaposleno določeno število invalidov, bi bila oproščena plačila namenskega prispevka.

Majda Horvat

Nafti republiško zdravstveno priznanje

Nafta Lendava je sredi marca dobila najvišje republiško priznanje Delo in zdravje, ki ga podelujeta sekcijska za medicino dela pri slovenskem zdravniškem društvu ter univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa iz Ljubljane.

V obrazložitvi so zapisali: »Skrb za zdravje delavcev v Nafti Lendava je bila vodstvu in strokovnim službam podjetja vedno prva in ni bila zanemarjena niti takrat, ko se je podjetje borilo za preživetje. Malo je bilo na širšem območju občine Lendava zdravstvenih aktivnosti, kjer delavci Nafta ne bi sodelovali, pa naj bo to opremljanje ambulate in dispanzerja medicine dela, bolnice v Murski Soboti ali pomoč pri gradnji zdravstvenega doma Lendava.«

Prav gotovo je bilo lažje sprejeti republiško priznanje v času, ko se je ambulanta medicine dela v Nafti s svojim delom potrdila kot upravičena in uspešna in ko so zbledeli spomini na težave, ki so jih morali odpravljati nekateri vodstveni delavci, ko so ambulantno postavljali na noge. Uspelo jim je, saj so bili prepričani, da je imeti ambulanto dobro za podjetje, predvsem pa za delavce.

Zakonska podlaga za ustanovitev takrat še obratne ambulan-te ali zdravstvene delovne enote je bil zakon o zdravstvenem varstvu iz leta 1980, enota pa je začela delati poleti 1982. Pred dvema letoma je postala samostojna ambulanta medicine dela.

Tisti, ki pozna naravo dela in delovne razmere v Nafti, pri delu so prisotni ogljikovodiki, organska topila, živo srebro, jedkovine, dražeči plini, dim, ropot; delajo na višini, v izmenah in ponočij, lahko razume, zakaj je Nafta želela imeti svojo ustrezno ambulanto za delavce. Ambulanta, za katero so zgradili nove prosto-

re, je namreč ob sami rafineriji. Vodilni delavci pravijo, da je zelo pomemben občutek varnosti, ki ga imajo delavci, saj je zdravnik in zdravstveno osebje takoj pri roki. Ker je ambulanta za ograjo podjetja, ne izgublja več veliko delovnega časa, saj delavcem ni potrebno hoditi v zdravstveni dom v Lendavo, kot so morali pred leti. Že peto leto pa imajo tudi svojega stalnega zdravnika, ki lahko dobro spremlja zdravstveno stanje delavcev, pa tudi manj je zlorab odsotnosti z dela zaradi bolezni. V ambulanti torej dela zdravnik, specialist medicine dela, višja in srednja medicinska sestra, obe z opravljenim podiplomskim izobraževanjem ustrezne smeri ter administratorka. Ambulanta je ustrezno opremljena oz. tako, kot dovoljuje in predpisuje univerzitetni klinični center, čeprav bi si morda lahko privoščili še kaj več. Imajo tudi laboratorij tipa nič in zobno ambulanto, v kateri trikrat na teden dela zunanji zobozdravnik.

Nekaj čez tisoč zaposlenih de-

lavcev ter Naftini upokojenci imajo tako dobro zdravstveno varstvo, kar jim nekateri celo zavidajo. Poleg zdravljenja zdravstveni delavci opravljajo tudi precej preventivnega dela. Uvedli so tako imenovane predhodne in obodne preglede zaposlenih, pred pregledi pa opravijo skupaj s službo za varstvo pri delu ter organizatorjem dela ali tehnologom ogled delovnega mesta. V podjetju so ustanovili dva kluba — za sladkorne bolnike in hipertonične, že dlje časa pa deluje tudi klub zdravljenih alkoholikov. Imajo tudi okoli 300 krvodajalcev.

V času, ko v Sloveniji ugotavljajo, da je razlika med potrebami zdravstva in možnostmi za plačevanje tako razvejane zdravstvene dejavnosti prevelika, v Nafti ugotavljajo, da je ambulanta glede na gospodarnost uspešna. Ob tem pa imajo delavci dobro zdravstveno varstvo in podjetje vpogled v zdravstveno stanje delavcev.

Majda Horvat

BORCI O PREDLAGANEM KRČENJU ZDRAVSTVENIH PRAVIC

Zveza združenj borcev narodnoosvobodilne vojne v nobenem primeru ne pristaja na zmanjšanje že dosežene ravni zdravstvenega varstva vojaških in civilnih vojni invalidov ter prejemnikov stalne občinske priznavašine. To so zapisali v svojih stališčih ob predlogih za spremembo zakonodaje na področju zdravstvenega varstva, ki vsebujejo tudi spremembe na področju zdravstvenega varstva borcev in vojni invalidov. Ob tem se sklicujejo na programske usmeritve izvršnega sveta Slovenije, ki so jih sprejeli junija 1990. V njih je namreč zapisano, da bo vlada upoštevala ustavne in zakonske določbe o posebnem družbenem

varstvu borcev, vojaških in civilnih vojni invalidov ter določila republiške ustave o zagotavljanju posebnega družbenega varstva udeležencev NOV.

Ukrepi za zdravstvo predvidevajo tudi zmanjšanje pravic do ortopedskih in drugih pripomoč-

kov. Borci in vojaški ter civilni vojni invalidi pravijo, da imajo pravico do ortopedskih pripomočkov. To jim zagotavlja zvezna zakonodaja, Slovenija pa je iz le-te tudi prevzela določene obveznosti.

mh

Koliko še iz lastnega žepa?

Tako so se spraševali člani mestnega sveta v Murski Soboti, ko so podrobneje analizirali neuspehi referendum za uvedbo samoprispelka v mestnih krajevnih skupnostih, ki je bil 7. aprila. Sestanka se je udeležil tudi predsednik občinske skupščine Andrej Gerenc, ki je ob tej priložnosti predstavil občinski referendumski program. Uvodoma pa je predsednik mestnega sveta Bojan Žunič ugotovil, da je bil mestni referendumski program širše zastavljen, saj v njem niso bile zajete le ceste in komunala, vendar pa premalo konkreten, zato so mnogi glasovali proti. Poleg tega je navedel negativni vpliv uvedbe novih davkov, kar se je zgodilo tik pred referendumom, pogršel pa je tudi prisotnost predstavnikov posameznih strank pri propagiranju samoprispelka, kar so prej opravljali aktivisti SZDL. Po njegovem mnenju je prišlo do kratkega stika tudi pri propagiranju same akcije in je bil mestni interes potisnjen v drugi plan.

Zato z novim referendumom ne kaže hiteti, ampak se nanj temeljito pripraviti, pri čemer računajo na večjo navzočnost poslancev pri izvedbi posameznih akcij v Murski Soboti. Predvsem pa ho treba opraviti anketo in s pomočjo uličnih poverjenikov zaznati razpoloženje ljudi, če so se pripravljati dati iz lastnega žepa in za kaj, je v razpravi opozoril tajnik mestnih krajevnih skupnosti Stefan Flisar. 143 tisoč dinarjev, kolikor so porabili za zdajšnji referendum, jih obvezuje, da v prihodnje še bolj racionalno trošijo zbrani denar občanov, ki se zaradi splošnega padca standarda in brezposelnosti težje kot v preteklosti odločajo za tak način zbiranja prispevkov. Med drugim razmišljajo o mestni renti in pridobitvi ustreznih sistemskih sredstev za celovito financiranje mestne uprave. Brez večje pritegnitve občanov, zlasti iz blokovskih naselij, pa bodo vsa prizadevanja zaman.

M. Jerše

ODMEV NA ČLANEK

19 milijonov DEM za samostojnost

Dne 11. 4. 1991 je bil v Vestniku objavljen članek z zgoraj navedenim naslovom, ki govori o neresničnih in nedokazanih dejstvih, ki zagotovo niso v korist Zdravilišča Moravske Toplice. Zardi tega čutimo dolžnost, da pojasnimo odnos Zdravilišča Moravske Toplice in Radenske Radenci.

Na podlagi Samoupravnega sporazuma o združitvi v DO Zdravilišče Radenska Radenci iz leta 1978 so se Zdravilišče Moravske Toplice, ki so takrat poslovala kot delovna enota v TOZD Gostinjsvo in turizem Zvezda Murska Sobotna priključile DO Zdravilišče Radenska Radenci. Leta 1980 pa se je ta TOZD preoblikovala v dve TOZD, toje TOZD Zvezda in TOZD Moravske Toplice.

S samoupravnim sporazumom o delitvi premoženja in z delitveno bilanco je bilo na podlagi vloženega minulega dela premoženje razdeljeno in od 1. 1. 1981 dalje so TOZD Moravske Toplice nastopale kot samostojna pravna oseba. Leta 1990 se je TOZD Moravske Toplice preoblikovala v skladu z zakonom o podjetjih v samostojno družbeno podjetje Zdravilišče Moravske Toplice izven podjetja Radenska Radenci.

Z odcepitvijo Zdravilišča od Radenske pa so se v slednjem podjetju pojavile težnje po delitvi premoženja. Vsi pobudniki tega pa se ne zavedajo dejstva, da je bilo premoženje razdeljeno z sporazumom in delitveno bilanco iz 1. 1980 in da od takrat naprej posluje podjetje Zdravilišče Moravske Toplice kot samostojna pravna oseba, ki v poslovnih knjigah izkazuje svoje premoženje, terjatve in obveznosti. Med temi terjatvami in ob-

veznostmi so izkazani seveda tudi terjatve in obveznosti do podjetja Radenska, katere so izkazane v manjših zneskih, poravnajo se v skladu z zakonom in niso predmet spora.

Delavci TOZD Moravske Toplice so se leta 1978 po lastni presoji priključili DO Radenska, vendar so si zadržali pravico, da se po potrebi tudi po lastni presoji izločijo iz tega podjetja. V samoupravnem sporazumu o združitvi namreč ni nikjer opredeljeno, da Zdravilišče Moravske Toplice morajo ostati za vedno v podjetju Radenska.

Moravske Toplice so se v organizacijskem smislu v preteklosti prilagajale tekoči zakonodaji, nikoli pa se niso odpovedale svojemu premoženju.

Sedanje podjetje Zdravilišče Moravske Toplice imajo zaradi investicije v izgradnjo hotela Ajda velike dolgovne do Ljubljanske banke, ter do tujih kreditodajalcev. Te kredite bodo delavci Moravskih Toplic z lastnim odrekamjem vračali vse do leta 2007, kajti tritrt premoženja zdravilišča temelji na kreditih. Ti krediti so zavedeni v poslovnih knjigah zdravilišča ter kreditodajalcem in jih zato zdravilišče tudi priznava.

Dolgovi katere bi naj imelo podjetje Zdravilišče Moravske Toplice do podjetja Radenska v poslovnih knjigah niso izkazani, so namišljeni in zato jih zdravilišče ne priznava.

Sama bilanca stanja Zdravilišča Moravske Toplice namreč dokazuje, da so zahteve Radenske nerealne, kajti lastni viri sredstev znašajo ca. 7 mio DEM, zahtevke s strani Radenske pa znaša 19 mio DEM, kar pa poenosta-

vljeno pomeni, da delavci zdravilišča v celotnem obdobju obstoja podjetja niso ustvarili ničesar, nasprotno, da so ustvarili dolg v višini 12 mio DEM.

To pa kljub dejstvu, da so ca. 70 do 80 % prihodka pridobivali na tujem trgu s tem pa ustvarjali devize, ki jih sami niso potrebovali in so se porabljale v sistemu Radenske. Da je bila cena konvertibilnih valut v preteklosti in je tudi sedaj visoka pa je splošno znana ugotovitev.

Pripisati moramo, da stanje v zdravilišču kljub velikim kreditom do banke in tujih kreditodajalcev ni neresljivo. Rešitev vidimo v preoblikovanju podjetja s tem, da pritegnemo v podjetje tuj kapital vsaj do višine zadolženosti. Zaradi zanimivosti naše dejavnosti imamo nekaj ponudnikov.

Upamo, da se zaradi trenutne slabe likvidnostne situacije, ne bo potrebno odločiti za prvega ponudnika, ampak, da nam bo ta problem uspelo premostriti tako dolgo, da se bomo lahko odločili za pravega partnerja.

Direktor podjetja
Zdravilišče Moravske Toplice
Dušan Bencik, dipl. oec.

Gostilna Horvat — Lovenjak

iz Polane 40 tudi letos sodeluje na Graškem velesejmu.

Vijudno vas vabijo, da jih v tem času obiščete v njihovem gostinskem lokalu na sejmišču, saj bo matična gostilna v Polani zaprta do 9. maja 1991.

Za rezervacije vam je na razpolago telefon 9943 316 831338. Postregli vas bodo z znanimi specialitetami hiše!

KOVINOTEHNA aetko

TEHNIČNA TRGOVINA. ORMOŽ, Ljutomerska 3
Otvoritev v soboto
27. aprila ob 11. uri

GORNJA RADGONA

30 let gasilskega okteta

Ubrano petje je v G. Radgoni dobro poslušano. Tega se tukaj vedajo razni pevski zbori. Petje ima v G. Radgoni precejšnje tradicije. V povojnih letih je to širil znani pevovodja Manko GOLAR na osnovni šoli. Sedaj se ta tradicija nadaljuje. Poleg osnovnošolskih pevskih zborov delujejo v G. Radgoni še ženski pevski zbor, zbor upokojenčev in zbor zadrušnikov, pa tudi nekaj oktetov v delovnih organizacijah. Med vsemi zbori ima najdaljšo pevsko delovanje Gasilski oktet. Ta praznuje te dni 30-letnico uspešnega delovanja. Res je, da zbor ni ves čas v enaki sestavi, vendar je v sedanjosti polnih 20 let. Glavni poudarek ustanovitve tega okteta je bil Vlado TRDINA, ki je bil tudi vse do smrti v lanskem letu pevovodja tega okteta. Po njegovi smrti je postal pevovodja član okteta Karel KOROŠEC. Sedaj sestavljajo oktet Franc KOCBEK, Karel KOROŠEC, Stane MAUKO, Karel KLEMENČIČ, Tonček STRAH, Friderik GROSMAN, Jože SABOTIN in Tone STRANJSK (na fotografiji stojijo od leve proti desni). Friderik GROSMAN in Jože SABOTIN delujeta v oktetu od ustanovitve,

drugi pa 20 let. Tako bo oktet hkrati praznoval 20-letnico obstoja v sedanjosti sestavi. Vsi člani okteta bodo prejeli priznanje in to za 30-letnico srebrno Galusovo priznanje, za 20-letnico pa bronasto.

Osrednja prireditev obletnice Gasilskega okteta iz Gornje Radgone bo v petek, 26. aprila ob 18.30 v Domu kulture v G. Radgoni. Ob tej obletnici bosta nastopila tudi oktet Centrovođa iz Lenarta in Marlesa iz Maribora. To praznovanje bodo povezali s praznovanjem OF.

Gasilski oktet nastopa na mnogih prireditvah v občini in zunaj nje. Sodeluje pa tudi z različnimi oktetami po Sloveniji, v zadnjem času še najbolj z oktetom iz Ljutomerja. Od začetka pa je sodeloval na srečanju slovenskih oktetov v Šentjernej na Dolenjskem. Velikokrat zapojejo tudi ob slovesu pokojnikom, imeli so že nekaj nastopov za radio, za aktivno dejavnost pa so prejeli več priznanj, tako v občini kot v republiki.

V repertoarju okteta so v glavnem slovenske narodne pesmi, pa tudi umetne. Vsi pevci so amaterji in pojejo iz ljubezni.

Občinska gasilska zveza G. Radgona in Zveza kulturnih organizacij Gornja Radgona podpirata dejavnost okteta. Prav zaradi tega v občini ni gasilske prireditve, na kateri oktet ne bi zapel.

Vsi skupaj želimo delavnim članom okteta, da bi še naprej razveseljevali poslušalce.

Franci Klemenčič

V soboto bo premiera

Konec letošnjega leta (to je v sezoni 91/92) bo gledališka skupina KUD Ljutomer praznovala 90-letnico delovanja. V pripravah na ta jubilej so že v tej sezoni pripravili novo premiero (čeprav nekoliko pozneje kot običajno), ki bo v soboto, 27. aprila, ob 20. uri v domu kulture. Gre za kriminalno komedijo Fadila Hodžića Strup ljubezni, ki jo režira dolgoletni član te skupine Stane Kralj. V glavnih vlogah se bosta predstavila Srečko Centrih (Karlo) in Mira Rebernik-Žižek (Sonja). Ljutomerska gledališka skupina tako nadaljuje s tradicijo predstavljanja novosti na tem odru.

D. L.

Koncert resne glasbe

Lendava nima možnosti, da bi lahko večkrat organizirala koncert resne glasbe. Zato so redki koncerti dobro obiskani. Tokrat je v Lendavi gostoval (na povabilo madžarske narodnostne skupnosti) godalni kvartet Helikon iz Zalaegerszega. Gostje so nastopili v kinodvorani, ki je edino še primerno mesto za nastop glasbenih skupin v mestu. Kvartet je izvajal dela Beethovna, Haydna, Dvoraka in drugih klasikov. Ljubitelji resne glasbe — in teh v Lendavi ni malo — so si zaželeli, da bi bilo še več takih nastopov.

JD

S pesmijo in plesom na tuje

Mesec maj je v Zalski županiji mesec najrazličnejših kulturnih srečanj, prireditev in tekmovanj. Tradicija je že, da v tem mesecu nekaj naših kulturnoumetniških skupin sodeluje na teh prireditvah v Madžarski. Pred nedavnimi je bila takšna prireditev v Lentiju, na njej pa je sodeloval tudi ženski pevski zbor iz D. Lakoša. V prvi polovici maja bo večja prireditev v Csomoderju, tam bo nastopila kulturna skupina iz Lendave. 27. aprila se bo v Novi, kjer bo srečanje folklornih skupin Zalske županije, predstavilo tudi nekaj folklornih skupin iz lendavske občine.

JD

Trimlinska skupina najboljša

Pred nedavnimi je bilo v Dobrovniku občinsko in medobčinsko tekmovanje folklornih skupin za osnovne šole. Najboljša je postala folklorna skupina iz Trimlinov. Na regionalnem tekmovanju v Bistrici pri Rušah je bila omenjena folklorna skupina spet najboljša in je nastopila tudi na republiškem tekmovanju v Cankarjevem domu v Ljubljani. Ta mlada folklorna skupina vadi že nekaj časa skupaj s starejšimi plesalci, ki jih uči strokovnjak iz Madžarske. Dobro bi bilo dobro zastavljeno delo te skupine nadaljevati, saj bi tako lahko dobili v Lendavi kakovostno folklorno skupino, ki bi lahko gostovala tudi na zahtevnejših prireditvah.

JD

NUŠA KNJIGARNA IN PAPIRNICA ČRENŠOVCI

(stara šola) prodaja:

- šolske potrebščine, igrače, pisarniški material, listovine, slikanice,
- romane za mladino in odrasle
- Prodajamo kartice 3 x 3 in srečke ekspresne loterije

RAZSTAVA SODOBNE FOTOGRAFSKE USTVARJALNOSTI

V petek so v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti odprli razstavo fotografij 6. trienala jugoslovanske fotografije z naslovom Profili. Razstavo je posredovala Pitonova galerija iz Ajdovščine in bo odprta do 12. maja.

Med sodelujočimi fotografi, ki predstavljajo svojo ustvarjalnost v Murski Soboti, sta Božidar Dolenc in Stojan Kerbler iz Slovenije. Ljubodrag Andrić, Boris Cvjetanović, Josip Klarica in Slavoljub Živanović-Zli. Kot je Stane Bernik zapisal v katalogu, ki je izšel ob razstavi, poskušajo z ajdovskimi fotografskimi trienali »skozi predstavitev kritično utemeljenih fotografskih dosežkov jugoslovanskih ustvarjalcev uveljaviti vzorec primerjalnega vrednotenja in izrisovanja sodobne fotografske sporočilnosti v širšem kulturnem prostoru, v katerem živimo. Slovenski izbor je bil na zadnjih dveh trienalih ob enem še poskus vzpostavljanja ustvarjalne kontinuitete z novodobnim fotografskim izročilom, kar je na razstavah vsekakor omogočalo vzpostavljanje optimalnega doživljajškega stika z vsebino fotografskih zapisov najdejavnejših in najuspešnejših mlajših ustvarjalcev.«

Cilj razstave je predstavitev tistih dosežkov, s katerimi se identificira prepričljiva vsebinska izpoved sodobne fotografije pri nas.

Slovenski fotograf Božidar Dolenc se je uveljavil ob koncu sedemdesetih let, ko se je tudi na fotografskem področju pomembno uveljavila tako imenovana »ljubljanska alternativna scena«. Avtorju ne gre za hipni izrez iz neke določene realnosti, ki bi ga zadovoljil sam po sebi, ampak ga spodbuja k iskanju zapletenejših pomenskih razmerij med posnetim, danim v videz, in okoliščinami, ki so realnost na sliki ustvarile. Asociativnost pa zaznamuje tudi njegov cikel Ljudje so postali podobe.

V širok krog tako imenovane »črne fotografije«, ki jo je pričel uveljavljati mariborski fotografski krog, sodi tudi avtor Stojan Kerbler. Domača krajina v Halozah, ki jo je prepoznal po dolgem in po čez, mu je omogočila osnovni ustvarjalni nagib. Kerblerjeva fotografija izstopa s svojo tehnično čistostjo, izraznostjo, ki je daleč od stereotipnega spogledovanja z všečno romantično meditacijo.

Boris Cvjetanović je fotograf s kritičnim odnosom do stvarnosti, ki ne zapada neznanega, ampak razkriva znano. Razgalja osebe in pojave: in kot pravi sam, sveta ne beleži lepega, ampak takšnega, kakršen je. Josip Klarica je izredno vase zaprt fotograf, ki beleži trajanje. Celotno kar je v njegovem ustvarjanju trenutno, se zdi trajno. Njegov cikel na razstavi pa kot da vsebuje razseljene v prostoru

in času. Ljubodrag Andrić je za svoje mitove izbral spomenike starodavnih dob, vendar ne gre za dokumentarne posnetke arheoloških mest. Pri njegovih fotografijah se zdi, kot da bi nepremični kip prevzemal vlogo živih bitij, kot bi se spreminjali v glavne igralce nekih dejanj in dogodkov, medtem ko živa narava okrog njih kot kontrast tej animaciji postaja scena in scenografija teh presenet-

Podoba urbanega človeka v ciklu Kriki in Šepetanja, ki jo je naredil Slavoljub Živanović-Zli.

ljivih prizorov. Slavoljub Živanović, ki se skriva pod psevdonimom Zli, pa pušča tehnično kakovost posnetkov v drugem planu, težišče pa prehaja na vsebino samo, ekspresijo, celo šok, kršenje estetskih norm v imenu izrazito subjektivnega odnosa in razlogov. Avtor s serijo fotografij Kriki in šepetanja razgalja nekatera osebna razpoloženja, ob enem pa z njimi izziva gledalca, ko govori o svojem pogledu na svet.

Jože Gabor

KAROLINA KOLMANIČ V VELENJU

Kulturni center Ivan Napotnik iz Velenja je v svoji enoti knjižnice pripravil v marcu razstavo literarnih del Karoline Kolmanič, in sicer ob njeni minuli šestdesetletnici. Ob otvoritvi so pripravili tudi literarno srečanje in pogovor z Velenjčani, ki so se ga udeležili pretežno mladi bralci. Razstavo, ki je bila v prostorih knjižnice, posredovala pa jo je Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Soba, si je ogledalo veliko obiskovalcev.

fk

Jože Graj

MED KNJIGAMI

V seriji predstavitev prekmurskih vasi, kjer živijo pripadniki madžarske narodnosti, je pred dnevi izšla nova publikacija, sicer v madžarščini, katere avtorica je Rozsa Kercsmár, ki je svojčas žive-la v tej vasi in vzgajala mladi rod iz te vasi in okoliških krajev. Naslov publikacije je Domonkoska kronikaja (Domanjševska kronika). Torej gre za predstavitev krajevne zgodovine Domanjševcev.

Kercsmárjeva se je tega dela lotila z vso resnostjo in natančnostjo. Snov je sistematično razdelila na devet enot, s čimer delo izstopa izmed ostalih doslej objavljenih publikacij krajevne zgodovine, ki so kraje prikazale bolj žurnalistično.

Sama vas Domanjševci, kjer živijo pripadniki madžarske narodnosti, ima zelo pestro in zanimivo zgodovino, česar na prvi pogled niti ne bi pričakovali. Številni podatki iz raznih arhivskih listin, ki jih je zbrala Kercsmárjeva iz šematizmov in drugih primarnih virov v županijskem in škofijskem arhivu v Sombotelju in drugod, dajejo publikaciji svojstven pečat. Z druge strani pa delo glede na preglednost in težavnost ni preobremenjeno. Bogato slikovno gradivo, ki je skrbno izbrano, delo razgiba, popestri in bese-dilni del dopolnjuje.

Knjigo je opremil Endre Gönter, uredil Sandor Szunyogh, uvodno besedo in recenzijo pa napisal dr. Vanek Šiftar. Nedvomno je takšna knjiga dragocen prispevek v krajevno zgodovino, a jo bodo lahko uporabljali le tisti, ki so pač večji madžarščini.

F. KUZMIČ

DOMANJŠEVSKA KRONIKA

Takole je bilo v gostilni Šebök v Domanjševcih, ko je Rozsa Kercsmár predstavila svojo knjigo Domanjševska kronika. Predstavitev te zdaj že sedme knjige (napisali so jih različni avtorji) o krajih na narodnostno mešanem območju so se poleg domačinov udeležili tudi župan soboške občine Andrej Gerenčar, podpredsednica izvršnega sveta Brigita Bavčar, pa tudi predsednica pomurske narodnostne skupnosti Maria Pozsonec in nekateri drugi narodnostni politiki.

kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar

PRIREDITVE

RADENCI: 27. aprila ob 10. ure bo v restavraciji Vikend tradicionalna kulinarčna razstava. Sodelujejo pomurski gostinski delavci, aktivni kmečki žena in ljubitelji kulinarike. Organizator je turistično društvo Radenci.

GORNJA RADGONA: 25. aprila ob 18. uri bo v kulturnem domu nastop plesnih skupin. Najprej bodo nastopile domače skupine, nato pa še mažoretke s Ptuja ter plesni pari in skupine iz plesnih klubov.

GORNJA RADGONA: V petek, 26. aprila, ob 19.30 bo v kulturnem domu slavnostni koncert oktetov. Prireditev je organizirana v počastitev 30-letnice delovanja gasilskega okteta in počastitev dneva OF.

ČRENŠOVCI: KUD Tone Plej organizira v nedeljo, 5. maja, tradicionalno prireditev Ritem mladosti. Bo ob 15. uri v gostilni Jaklin v Črenšovcih. Prijave pošljite na KUD Črenšovci ali jih sporočite po telefonu 75 542.

GORNJA RADGONA: V soboto, 27. aprila, ob 15. uri bo pri

svetem Petru v G. Radgoni posvetitev novih zvonov. Posvetil jih bo škof, dr. Jožef Smej.

LENDAVA: V četrtek, 25. aprila, ob 17. uri bo v dvorani osnovne šole Drago Lugarič občinska revija otroških in mladinskih pevskih zborov.

LJUTOMER: V petek, 26. aprila, ob 20. uri bo v domu kulture občinska revija odraslih pevskih zborov.

RADENCI: V nedeljo, 28. aprila, ob 16. uri bo pred restavracijo Vikend nastopil ansambl ljubljanskih mažoret.

LJUTOMER: V soboto, 27. aprila, ob 20. uri bo dramska skupina kuda Ivan Kavčič v domu kulture uprizorila kriminalistično komedijo Fadila Hodžića — Strup ljubezni.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je odprta razstava fotografij 6. trienala jugoslovanske fotografije — Profili. Odprta bo do 12. maja.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je odprta razstava likovnih del akademskega slikarja Janosa Horvatha iz Sombotela.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je odprta stalna razstava likovnih in kiparskih del dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju je od 25. aprila vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. ure odprta stalna razstava iz muzejskih zbirk.

LJUTOMER: V četrtek, 25. aprila, ob 19. uri bo v galeriji Anteja Trstenjaka otvoritev razstave slik iz muzeja Simulakrumov avtorja Vojka Pogačarja. Razstava bo odprta do 18. maja.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

MURSKA SOBOTA: V prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice — pionirski oddelki bodo vsak četrtek ob 16.30 do konca maja ure pravljic.

OB 100. OBLETNICI SMRTI DR. MIKLOŠIČA

Zlaganka kot nekaj posebnega

Pomurje je prav gotovo lahko zelo ponosno na velikega jezikoslovca dr. Franc Miklošiča, ki je umrl pred 100 leti, potem ko je (tako kot Prešeren) dvignil slovenski jezik in književnost med razvite evropske jezike in književnosti.

Zal spominska soba v njegovem rojstnem kraju Radomerščaku ni urejena tako, kot bi si to zaslužil. Najbrž pa ga premalo spoznajo tudi naši šolarji. Slaviščno društvo Pomurja se je zato odločilo za izdajo posebne Miklošičeve zlaganke, ki je izšla pred kratkim v nakladi 5.000 izvodov, vsebinsko in oblikovno pa jo je zasnoval prof. Franci Just. Izkupiček od prodaje bo namenjen ureditvi spominske sobe v Miklošičevi rojstni hiši.

Kot so Zlaganko ocenili strokovnjaki Zavoda republike Slovenije za šolstvo, gre za novost v dosedanjem »prosvetnem« proslavljanju obletnic velikih Slovencev. Miklošičevo življenje in delo predstavlja na ravni osnovne informacije, ki ne obremenjuje učenca, ampak ga na zanimiv in privlačen način seznanja s tem velikim jezikoslovcem in kulturnim delavcem. Zlaganka pa je tudi (ali predvsem) učni pripomoček, ki se vključuje v tisti del snovi, kjer je govor o jeziku in jezikoslovju nasplošno. Po učno besedilo, ki uvaja v delo, je osredotočeno na bistveno, je pregledno in sistematično. Zavod zato priporoča to zlaganko vsem učiteljem slovenskega jezika in učencem na osnovnih šolah od 5. do 8. razreda.

Jože Graj

RAČUNAJO NA ŠIRŠO SOLIDARNOST

Najpomembnejši dogodek ob koncu tega tedna v mursko-soboški občini je nedvomno nedeljski referendum za uvedbo občinskega samoprispevka v letih 1991—1996. Že od lanskega novembra je bil v široki javni razpravi osnutek referendumskega programa, dokončni predlog tega dokumenta pa je dobil zeleno luč med poslanci zborov skupščine občine. Ker so največ dejavnosti usmerjali predstavniki občinske vlade, smo za pogovor zaprosili predsednika izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota **IVANA OBALA** in predsednika občinskega referendumskega odbora **VLADA KERECA**.

»Glede na to, da je pobuda izšla iz vrst delegatov, kar je bilo pozneje tudi sprejeto, smo želeli najprej izpolniti obljube še iz prejšnjega referendumskega programa, zlasti na področju šolstva. Poleg tega bi v teh petih letih asfaltirali približno polovico cest, ki še nimajo asfaltne prevleke, in jih obnovili, kjer je to nujno potrebno. Prvič pa smo v naš referendumski program vključili tudi gradnjo kulturnih objektov. Takšen je bil namreč interes občanov, za zdaj pa nismo mogli upoštevati potreb po telefoniji in vodovodnih,« je bilo uvodno razmišljanje dveh najodgovornejših funkcionarjev za izvedbo nedeljskega občinskega referenduma.

Seveda nas je zanimalo, kako ocenjujeta potek priprav na referendum za uvedbo občinskega samoprispevka v naslednjem srednjeročnem obdobju. Njun odgovor je bil dokaj preproščljiv.

»O osnutku referendumskega programa je občinski odbor pripravil zares veliko razprav na zborih, krajanov v posameznih krajevnih skupnostih, kjer so se lahko podrobneje seznanili z vsemi načrtovanimi gradnjami. Opravili smo tudi več pogovorov s predsedniki svetov krajevnih skupnosti, ki smo jih sproti obveščali o širšem pomenu cestnih, šolskih in kulturnih objektov ter o dejanskih potrebah v pluralnem sistemu. Z našimi namerami so dobro seznanjeni tudi vodje političnih strank v občini, nenazadnje pa je bila tudi seja družbenopolitičnega zbora občinske

skupščine namenjena dogovoru o konkretnih nalogah in dejavnostih delegatov v zvezi z izvedbo občinskega referenduma.

Na zadnjem skupščinskem zasedanju v Murski Soboti je bilo poudarjeno, da gre za zelo smelo zastavljen referendumski program. S čim to utemeljujejo?

»Med občani je bilo veliko predlogov, da se v referendumski program vnesejo številne naložbe, pri čemer je bil še zlasti obsežen program cestnih del. Skušali smo upoštevati vse utemeljene želje in jih tudi uvrstili v dokončno besedilo predloga referendumskega programa. Sprito tega smo tudi upoštevali pobude o povišanju prispevnih stopenj, kajti brez tega ne bi mogli zagotoviti povečane obsega del, pomembnih

IVAN OBAL — predsednik izvršnega sveta Skupščine občine Murska Sobota

tov. Ko je bil projekt podprt, smo zanj zagotovili sredstva iz občinskega proračuna.

— Kljub temu, da računate tudi na republiške viře za manj razvita območja in je bila sprejeta pobuda o povišanju prispevnih stopenj, ali se vam ne zdi, da so želje vendarle nad resničnimi možnostmi?

»Pri tem smo upoštevali dejanske cene gradbenih del z začetka letošnjega leta, zato po naši oceni ta program ni napet, ampak ga bo mogoče uresničiti v okviru resničnih možnosti. Velja poudariti, da je pri republiškem viru za demografsko ogrožena območja zagotovljena 35-odstotna udeležba, na narodnostno mešanem in obmejnim območju pa je ta udeležba povišana celo na 50 odstotkov. Sicer pa je za demografsko ogrožena območja v Sloveniji namenjeno 865 milijonov dinarjev. Zato smo se odločili za izvedbo prvih natečajev, s katerimi bi pridobili

potrebna sredstva za izvajanje omenjenih del. Že v prvem letu računamo, da bomo v mursko-soboški občini asfaltirali in posodobili približno 30 kilometrov cest, toliko pa naj bi naredili tudi v naslednjih letih. Pri šolskih naložbah je treba upoštevati, da so štirje od petih objektov na demografsko ogroženih območjih, kar pomeni, da je zanje zagotovljena tretjinska soudeležba republiških virov.

Republiški kulturni minister pa je zagotovil, da bo gradnja nove pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti zajeta v petletnem srednjeročnem obdobju sprejetega republiškega programa. Dokler ni sprejeta dokončna odločitev na občinskem referendumu, je ne moremo začeti financirati, potrudili pa se bomo, da bo do njene izvedbe prišlo čimprej.

Sicer pa je za pokrajinsko in študijsko knjižnico zagotovljena 32-odstotna soudeležba iz republiškega proračuna, za beltiški kulturni dom pa bomo zagotovili 27 odstotkov sredstev iz občinskega proračuna.

— Glede na to, da je zadnje čase nekaj referendumov propadlo, gledate optimistično na izide nedeljskega referenduma? Kaj se bo zgodilo, če referendum vendarle ne bo uspel?

»Vsega tega ne bi delali, če ne bi verjeli v upravičenost občinskega samoprispevka. Drugače si zadovoljitev številnih potreb občanov težko zamišljamo. Če bo volja ljudi, izražena na referendumu, drugačna, tega ne bomo imeli za poraz, ampak bomo skušali upočasnen razvoj prilagoditi možnostim. Ne bi bilo pošteno, če bi v takem položaju pozabili na tiste, ki v preteklem obdobju niso dobili ničesar. Pri tem seveda računamo na širšo solidarnost. Negativni izid nedeljskega referenduma bi pomenil, da bo mogoče zgraditi za skoraj polovico manj cest, uresničitev drugih naložb pa bi bila vprašljiva. Tako ne bi mogli postaviti zahtevkov za republiška sredstva. Vsekakor pa bomo izide referenduma upoštevali kot eno izmed meril za gradnjo objektov v posameznih krajevnih skupnostih, pa tudi njihovo pripravljenost za sofinanciranje del.«

Razporeženje med ljudmi

Kakšno je vzdušje med ljudmi v občini Murska Sobota pred nedeljskim referendumom? O tem smo poizvedovali v različnih krajih in slišali tudi dokaj različna mnenja. Ko smo delali podobne ankete v pripravah na občinski referendum pred 5. leti, skoraj ni bilo človeka, ki bi jasno in glasno nasprotoval samoprispevku za skupne naložbe v občini. Zdaj je stanje oziroma razporeženje med ljudmi precej drugačno. Tudi sedaj sicer nismo našli na (naključnega) anketirane, ki bi se hotel fotografirati in izjaviti, da je proti, precej pa jih je izrazilo dvom, ali bo referendum uspel. Na Goričkem, kjer je večina za samoprispevek, se zlasti boji, da jim to ne bo dosti pomagalo, če bodo v številčnejših ravninskih vaseh in v mestu Murska Sobota rezultati neugodni. To bodo razumeli tudi kot odločitev, da ravninci niso pripravljeni solidarnostno pomagati krajem, kjer življenje zaradi slabih cest, neurejenih šolskih prostorov, pomanjkljive telefonije in oskrbe z vodo ter drugih nevednosti vse bolj zamira. Sami teh težav namreč skoraj nikoli ne bodo mogli odpraviti. Vedno doslej pa so bili pripravljeni kljub skromnim možnostim prispevati svoj delež za dosedanje skupne referendumske programe. Sicer pa novi zagotavlja tako rekoč vsem kakšno pridobitev. Da se le ne bi dogajalo tako kot doslej, ko je bilo v programih marsikaj zapisano, po petih letih pa je potem ostalo tudi marsikaj neuresničeno, ker za vse pač ni bilo dovolj denarja. Potem bo zagotovo to zadnji občinski samoprispevek, če bo v nedeljo vendarle prevladalo spoznanje, da je sedanji res nujno potreben.

IN KAJ SO NAM TOREJ POVEDALI TISTI, KI BODO V NEDELJO ODLOČALI?

govorilo, da ne bo več samoprispevkov v takšni obliki. Ampak to še ni rešeno. Mislim, da zaenkrat druge rešitve ni, če hočemo odpraviti velike težave s cestami in s šolstvom. Posodobitev naše ceste bo omogočala tudi boljšo povezavo s prihodnim mejnim prehodom Martinje—Gornji Senik.«

FRANC DRVARIČ, Kovačevci: »Pri nas smo imeli marca letos referendum za krajevni samoprispevek, in sicer za lasten delež pri asfaltiranju ceste Poznanovci—Kovačevci—Vidonci, vzdrževanje vaških cest, ureditev mrlške veže in razvoj telefonije. Okrog 88 odstotkov volivcev se je odločilo za samoprispevek. Mislim, da bodo podprli tudi občinski program, čeprav se je pred volitvami govorilo, da ne bo več samoprispevkov v takšni obliki. Ampak to še ni rešeno. Mislim, da zaenkrat druge rešitve ni, če hočemo odpraviti velike težave s cestami in s šolstvom. Posodobitev naše ceste bo omogočala tudi boljšo povezavo s prihodnim mejnim prehodom Martinje—Gornji Senik.«

mo, da bodo tudi oni solidarni, kot smo bili doslej mi, če je bilo potrebno združevati sredstva. Če si sami ne bomo pomagali, ne moremo pričakovati tudi republiških sredstev za manj razvite.«

ZOLTAN FELKAR, Lucova: »Podpiram občinski referendumski program, ker bomo le tako lahko hitreje odpravljali težave in korakali iz nerazvitosti. Cesti skozi vas in tista, ki vodi mimo strnjenege naselja Lucova, so res v zelo slabem stanju. V ta namen smo že sprejeli krajevni samoprispevek, ki sicer v naselju Gornji Petrovci, kjer je sedež naše krajevne skupnosti, ni uspel, vendar pričakujemo, da bodo tudi oni solidarni, kot smo bili doslej mi, če je bilo potrebno združevati sredstva. Če si sami ne bomo pomagali, ne moremo pričakovati tudi republiških sredstev za manj razvite.«

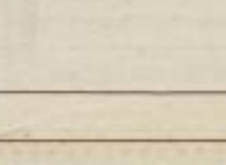
Prosenjakovci. Odsek od centralne dvojčizne osemletke v Prosenjakovcih pa do Berkovec je sicer že asfaltiran, ostali odseki pa so še zmeraj makadamski. Že leta 1981, ko je bila zgrajena šola v Prosenjakovcih in ukinjena popolna osemletka v Domanjševcih, so nam obljubili zanje asfaltno prevleko, letošnjo pomlad pa so bili skoraj neprevozni.«

JOŽE BALAGIČ, Beltinci: »Mislim, da je dokaj negotovo, ali bo referendum uspel ali ne, ker se je precej poslabšalo stanje v gospodarstvu in ker bi to pomenilo tudi za 1,5 odstotka manjše mesečne plače. Zdaj do takšni časi, da je treba gledati na vsak dinar. Osebo ne še nisem odločil, kako bom glasoval. V Beltincih smo že prejeli 2-odstotni krajevni samoprispevek, slišal pa sem, da prebivalci Murske Sbote niso izglasovali niti 0,5-odstotnega samoprispevka. Strinjam pa se, da so ceste marsikje skoraj obupne in da jih je treba posodobiti. V programu je tudi kulturni dom v Beltincih, ki je prav tako potreben vendar ne vem, ali bo to ravno »potegnilo« volilce.«

pa tudi, da šola v Fokovcih mora ostati. Nekateri so bili proti samoprispevku prej in bodo tudi sedaj, pričakujem pa, da bo večinsko mnenje pozitivno. Škoda bi namreč bilo, če bi razvoj naših krajev nenkrat zastal.«

STEFAN PÖRŠ, Vučja Gomila: »Mislim, da bo referendum uspel, in tudi jaz podpiram občinski samoprispevek, čeprav v programu ni zajeta obnova in dograditev OŠ Fokovci, kamor hodijo v šolo tudi otroci iz naše vasi. Bilo pa bi sicer možno, da bi obiskovali osemletko v Bogojini, ker je pač vseeno, kam pelje avtobus, saj ni velike razlike v razdalji. Ampak to ni stvar tega referenduma. Mislim, da šola v Fokovcih mora ostati. Nekateri so bili proti samoprispevku prej in bodo tudi sedaj, pričakujem pa, da bo večinsko mnenje pozitivno. Škoda bi namreč bilo, če bi razvoj naših krajev nenkrat zastal.«

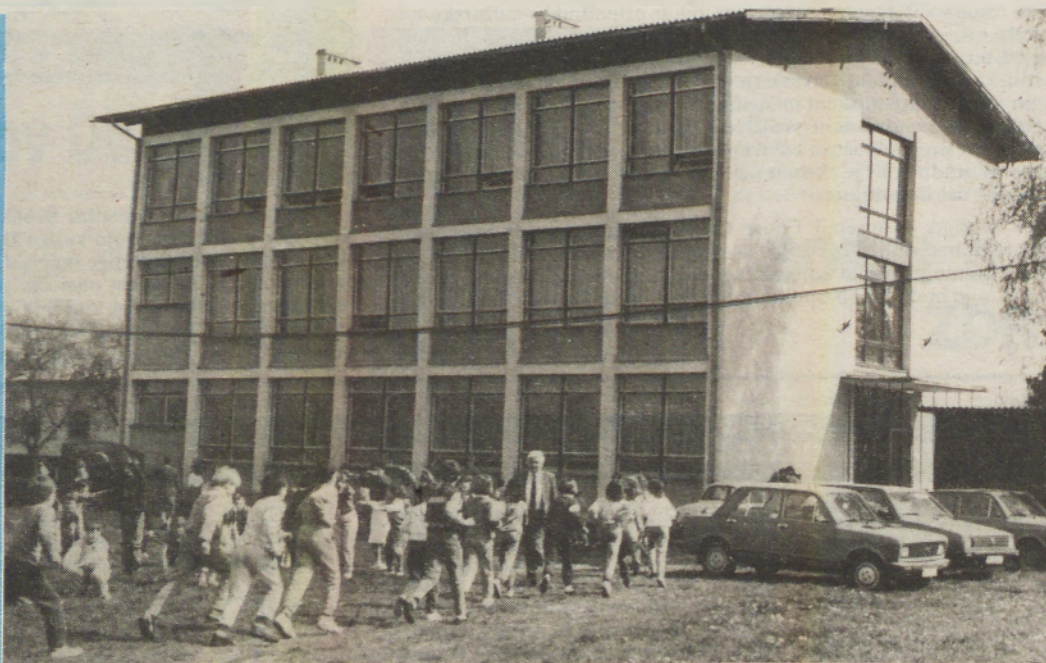
vrtnice, krajevno infrastrukturo, kar se je v preteklih letih uspešno gradilo iz tega denarja. Vsekakor pa upam, da bo nova oblast našla sistemske rešitve za tisto, kar smo nekoč gradili iz samoprispevka. Tako je bila tudi napoved pred volitvami.«

Priloga: MILAN JERŠE
JOŽE GRAJ

Do leta 1961 so imeli v Bogojini 130 let staro šolsko stavbo in dokaj klavne učne prostore. Tedaj pa so večino materiala in delom zgradili novo poslopje, v upanju, da jim bo čez čas širša družbena skupnost zagotovila denar za dograditev telovadnega in drugih nujno potrebnih prostorov.

Nekajkrat so bili v osnutkih referendumskih programov, a so nazadnje vedno izpadli. V minulih petletjih pa so bili tudi v končnem programu, a so spat ostali prazni rok, ker za vse predvidene naložbe enostavno ni bilo dovolj denarja. Zdaj je pred njimi novo upanje.

Posnetek: JOG

Koliko zdomci?

Tako kot doslej so vključili v občinski referendumski program tudi delavce, ki so na začasnem delu v tujini in imajo stalno bivalistično na območju občine. Če bodo v nedeljo doma, so seveda vključeni na glasovanje.

Njihov delež za skupno reševanje potreb v šolstvu in kulturi ter za posodabljanje cest bo znašal v letnem pavšalnem znesku 2% osnove povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu (bruto OD), zmanjšana za prispevke in davek od čistega osebnega dohodka.

Soboški PTT-delavci so današnjo številko Vestnika brezplačno dostavili v vsa gospodinjstva v soboški občini. S tem svojim dejanjem želijo prispevati k uspešnemu izidu nedeljskega referenduma za občinski samoprispevek.

Tukaj se vidonska (občinska) cesta pridruži republiški cesti (križarki), ki prav tako ni asfaltirana, vodi pa proti predvidenemu mejnemu prehodu Martinje—Gornji Senik. Kdaj bodo potemtakem prišli časi, ko bodo lahko na Goričkem asfaltirali vaše ulice, tako kot je to že postorjeno v večini ravninskih krajev?

Posnetek: JOG

PREDVSEM TO JE MOJA DEŽELA, ZATO GLASUJMO »ZA«: CESTE, ŠOLE IN KULTURNA OBJEKTA V SOBOŠKI OBČINI

Odluk o razpisu referenduma za uvedbo samopriskupka v občini M. Sobota za obdobje 1991—1996 (Uradne objave občine Pomurja, št. 10/91) je Skupščina občine M. Sobota sprejela na svojem zasedanju vseh treh zborov dne 2. 4. 1991.

Iz samopriskupka bomo zgradili 178 kilometrov cest, 5 šolskih in 2 kulturna objekta

CESTE

Cestno omrežje je v soboški občini izjemno razvejano, vendar v tehnično-gradbenem smislu neizgrajeno. Od skupno 1506 kilometrov javnih cest je 610 kategoriziranih in sicer: skoraj 22 kilometrov magistralnih cest (ki pa so v izjemno slabem stanju), 109 kilometrov regionalnih cest in 479 kilometrov lokalnih (občinskih) cest. Od slednjih dveh je asfaltiranih le 236 kilometrov lokalnih in 102 kilometra regionalnih cest, ob teh pa je na območju občine še 896 kilometrov nekategoriziranih vaških cest. V te javne ceste so vštete tudi mestne ulice v Murski Soboti, ki jih je okoli 48 kilometrov, kljub pospešeni vlaganju (v okviru možnosti) pa je še vedno 27 vasi, ki nimajo asfaltne povezave. Prav tako je na območju občine Murska Sobota še 5 malobimernih prehodov z Avstrijo, ki nimajo asfaltne povezave.

V težnji po modernizaciji cestnega omrežja v občini predlagamo, da se v naslednjih petih letih s pomočjo občinskega samopriskupka zgradijo naslednje lokalne ceste:

a) Modernizacija — asfaltiranje cest	Štev. cest	Odsok ceste	Dolžina v km	Vrednost v din
4211	Lipa—Odranci (do meje z občino Lendava)		0,60	1.110.000,00
5606	Bogojina—Bukovnica		3,80	7.030.000,00
5611	Matjaševci—Trdkova		4,50	8.325.000,00
5613	Krajina do c. R 350		0,82	1.517.000,00
5614	Korovci—Gerlinci		5,20	9.620.000,00
5617	Kramarovi—Ocinje		2,20	4.070.000,00
5619	Fikšinci — mejni prehod A		0,96	1.776.000,00
5620	Pertoča—Fikšinci		2,60	4.810.000,00
5623	Jurij—Fikšinci		3,53	6.530.500,00
5629	Nuskova—Gornji Slaveči		4,12	7.622.000,00
5630	Grad—Kuzma		3,74	6.919.000,00
5631	Matjaševci—mejni prehod A		1,50	2.775.000,00
5633	Pertoča—Ropča—Krašči—G. Črnci		4,10	7.585.000,00
5635	Zenkovi—Beznovi—Domajinci		4,00	7.400.000,00
5635	Beznovi—Vadarci		1,50	2.775.000,00
5635	Vadarci—Kruplivičnik—Beli križ		4,00	7.400.000,00
5637	Križarka—Boroča R 356		1,70	3.145.000,00
5637	Grad—Križarka do gozda		2,00	3.700.000,00
5638	G. Puževci—D. Puževci		1,19	2.201.500,00
5639	Zenkovi—Strukovci		3,06	5.661.000,00
5640	Grad—Serpentina		1,30	2.405.000,00
5641	Zenkovi—Sp. Bodonci		1,60	2.960.000,00
5641	Poznanovci—Prosečka vas—Mačkovi		3,20	5.920.000,00
5642	Poznanovci—Kovačevci—Vidonci		4,40	8.140.000,00
5647	R 355—Sebeborci		2,20	4.070.000,00
5649	Vaneča—Šalamenci		2,86	5.291.000,00
5652	Vidonci—Križarka		1,60	2.960.000,00
5652	G. Petrovci—Stanjevci		1,20	2.220.000,00
5653	R 355 Mačkovi—Otovec		4,28	7.918.000,00
5656	Lucova—Čepinci		2,50	4.625.000,00
5658	skozi naselje Lucova		1,00	1.850.000,00
5659	Markovci—Budinci—Dolenci		4,20	7.770.000,00
5661	Berkovci—Domanjševci		3,00	5.550.000,00
5662	Križevci dol. (nafta)		1,90	3.515.000,00
5663	Moščanci—Kušanovci		3,75	6.937.500,00
5665	Moščanci—Košanovci—Križevci		6,10	11.285.000,00
5667	R 355 Vaneča—Dolina		1,53	2.830.500,00
5669	Selo—Čikečka vas—Motvarjevci		5,80	10.730.000,00
5670	Ivanjševci—Središča		2,40	4.400.000,00
5670	Kančevci—Lončarovi		2,00	3.700.000,00
5672	Ivanovci—Panovci—Križevci		4,10	7.585.000,00
5675	Sebeborci—Bokrači		3,80	7.030.000,00
5676	Sebeborci—Krnici		3,12	5.772.000,00
5679	G. Moravci—Fokovci		1,50	2.775.000,00
5681	Tošanovci—Suhri vrh		3,55	6.567.500,00
5686	Rakičan—Noršinci L 5683		0,80	1.480.000,00
5689	Boroča		2,00	3.700.000,00
5690	R 356 Adrijanci—Šalovci R 355		4,90	9.065.000,00
5691	Šulinci—Neradnovci		3,20	5.920.000,00
5692	skozi naselje Dolenci		2,50	4.625.000,00
5693	Hodoš—Kruplivičnik—Domanjševci		5,10	9.435.000,00
SKUPAJ:			146,51	271.043.500,00

b) Asfaltne prevleke:	Štev. cest	Odsok ceste	Dolžina v km	Vrednost v din
L 4212	M. Sobota—Bakovci		3,60	2.160.000,00
L 4212	skozi Dokležovje		1,40	840.000,00
L 4212	skozi Izakovce		0,80	480.000,00
L 5606	Gančani—Lipovci		2,70	1.620.000,00
L 5609	Tršina—Vaneča vas		2,16	1.294.644,00
L 5612	Čemalavci—Brezovci		3,00	1.800.000,00
L 5625	Dolnji Slaveči—Kuzma		5,50	3.300.000,00
L 5627	Krašči po nasipu		1,00	600.000,00
L 5637	Lemerje—Grad (Zankovci, Bodonci, Radovci)		4,00	2.400.000,00
L 5668	Fokovci—Prosenjakovci		5,50	3.300.000,00
L 5684	skozi Martjance		0,80	480.000,00
L 5694	v Domanjševcih		2,50	1.500.000,00
SKUPAJ:			32,96	19.774.644,00

c) Gradnja mostov	Štev. cest	Odsok ceste	Dolžina v km	Vrednost v din
Na cesti L 5650 v Pečarovcih				450.000,00
Na cesti L 5653 v Kušanovcih				511.000,00
Na cesti L 5687 v Krplivniku				620.000,00
SKUPAJ:			1.581.000,00	

Predvideni viri financiranja cestnega omrežja:

	Vrednost v din	Struktura v %
— občinski samopriskup	107.740.151,00	36,9
— sredstva proračuna občine	60.350.000,00	20,6
— sredstva republiškega proračuna	103.284.993,00	35,3
— sredstva KS	21.024.000,00	7,2
SKUPAJ:	292.399.144,00	100,0

Na tej strani domačega tednika Vestnik vam spoštovani bralci želimo predstaviti referendumski program v obliki odgovorov na tri osnovna vprašanja: Kaj in kje bomo gradili ter koliko bomo zato prispevali v naslednjih petih letih.

Gre pravzaprav za apel, da bi s svojim »za« to nedeljo (28. aprila 1991) izglasovali svoj delež za modernizacijo občinskih cest (asfaltiranje in prevleke le-teh ter gradnjo mostov), izgradnjo petih šolskih in dveh kulturnih objektov. Zavedamo se namreč, da je odvisno predvsem od nas samih ali se bomo še naprej vozili po slabih: prašnih in luknjastih cestah, poučevali šolarje v neprimernih prostorih, v kakršnih tudi pozimi telovadnjo in ali bomo prvič samopriskupovali za kulturna objekta v referendumskih programih.

Časi tovrstnim oblikam samoobdavčitve očitno niso naklonjeni, toda tisti, ki se opredeljujejo »proti«, pozabljajo na odbitno postavko pri dohodnini, kar samopriskup je. In tako je bolje kot, da nam denar poberejo drugi, sami odločimo za kaj ga bomo namenili.

ŠOLSKI OBJEKTI

Pri izgradnji osnovnošolskih objektov bodo imeli prednost neizgrajeni iz referendumskega programa 1986—1990. To so: telovadnica z ostalimi spremljajočimi prostori pri osnovni šoli Bakovci (666 m²); telovadnica s spremljajočimi prostori, kuhinjo in jedilnico pri osnovni šoli Bogojina (673 m²); prav tako kuhinjo z jedilnico, knjižnico ter učilnico za tehnični pouk pri osnovni šoli Cankova (400 m²); telovadnica, jedilnico in učilnico za gospodinjstvo pri osnovni šoli Grad (465 m²) ter nenazadnje dograditev oziroma preureditev osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh ali takomenovane stare šole v Murski Soboti.

Drugo soboško osemletko obiskuje 440 učencev v 16 oddelkih, kjer je enopolni izmenski pouk. Šolska zgradba iz 1915 leta je nefunkcionalna in s higiensko-zdravstvenih razlogov za učence oporečna. Šola pesti prostorska stiska: primanjkuje ji specializiranih učilnic in delavnic, z dograditvijo 1856 m² oziroma adaptacijo obstoječih 1237 kvadratnih metrov bo zadostila izhodiščnim pogojem za nemoten učno-vzgojni proces. Ker mestni samopriskup ni bil izglasovan, je zdaj toliko pomembnejše, da bo občinski, da bomo lahko našim šolarjem omogočili v mestu vsaj približno take pogoje, kot jih imajo drugje.

Pri vseh načrtovanih petih objekti so upoštevani veljavni normativi in standardi, pri gradnji telovadnic pa je normativ 12 x 24, torej 288 kvadratnih metrov površine za telesno vzgojo.

VIRI FINANCIRANJA:

	Vrednost v din	Strukt. v %
— občinski samopriskup	23.541.449,00	33,6
— sredstva proračuna občine	32.700.000,00	46,6
— sredstva republiškega proračuna	8.770.291,00	12,5
— sredstva KS	5.137.800,00	7,3
SKUPAJ:	70.149.540,00	100,0

POVPREČNI MESEČNI ZNESEK SAMOPRISPEVKA

ZAPOSLENI 109 dinarjev ali 1,5 odstotka iz čistega osebnega dohodka
UPOKOJENCI 45 dinarjev ali 1,5 odstotka od pokojnine
KMEČKA GOSPODARSTVA 30 dinarjev ali 2,5 odstotka od katastrskega dohodka (od povprečno 7.000 kmetij)
OBRTNIKI 118 dinarjev ali 1,5 od bruto zavarovalne osnove
ZDOMCI 100 dinarjev ali 11,1 DEM (od netto osebnega dohodka v minilem letu)

CELOTNA VREDNOST IN VIRI FINANCIRANJA OBČINSKEGA REFERENDUMSKEGA PROGRAMA ZA OBDOBJE 1991—1996

a) Viri financiranja

Prihodki za izvedbo celotnega referendumskega programa v letih 1991—1996 bodo naslednji:

	PRIHODKI	Vrednost v din	Strukt. v %
— občinski samopriskup		166.361.400,00	36,9
— sredstva proračuna občine		105.715.000,00	23,4
— sredstva republiškega proračuna		132.055.284,00	29,3
— sredstva KS (dodatno)		47.184.300,00	10,1
SKUPAJ:		451.315.984,00	100,0

b) Sredstva bodo uporabljena za:

	NAMENI	Vrednost v din	Strukt. v %
— za modernizacijo cestnega omrežja		292.399.144,00	64,8
— za izgradnjo osnovnošol. objektov		70.149.540,00	15,5
— za izgradnjo PIS knjižnice v M. Soboti		63.244.800,00	14,0
— za kulturni dom v Beltincih		25.522.500,00	5,7
SKUPAJ:		451.315.984,00	100,0

Sredstva, ki jih bomo zbrali s samopriskupom, so osnova za pridobitev ustreznega deleža iz republiškega proračuna za ceste. Natečaj Republiškega sekretariata za letošnje leto je že objavljen v Uradnem listu RS 15/91.

BISTVENO JE, DA SE V NOvem DAVČNEM SISTEMU SAMOPRISPEVEK ODŠTEVA OD DOHODNINE

Osnova za dohodnino se med drugim zmanjša za celotni znesek plačanega samopriskupka in ne le za 10 odstotkov dohodnine, kot je to v Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 48/90) določeno za vse ostale olajšave.

KNJIŽNICA IN KULTURNI DOM

Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti in hram kulture v Beltincih, kjer je tradicionalni poletni folklorni festival, sta prva kulturna objekta v dosedanjih referendumskih programih, v katerih, tako kot tokrat prednjačijo ceste. Resda so pomembna in za marsikoga iz blatin dolov najpomembnejša povezava s svetom, toda tudi na kulturo ne gre pozabiti v naših snovanjih, sicer (iz simboličnega) blata pravzaprav nikoli ne bomo izšli.

Danes so naši družbi bolj kot kdajkoli prej potrebni ustvarjalni in razgledani ljudje, teh pa ni in

knjig in drugih publikacij, ena od preostalih treh lokacij shrambe pa je tudi zaklonišče, ki vsakomur ni primerno za takomenovano najbolj razširjeno kulturno dobrino. Zato bomo s svojim »za« prvič dokazali tudi svojo kulturnost, posebej, če bo primaknili svoj delež tudi za (kasneje v referendumski program vključeni) kulturni dom v Beltincih. Tamkajšnje kulturno umetniško društvo je med najaktivnejšimi ljubiteljskimi v Sloveniji, folkloristi pa so si sloves pridobili tudi izven naših meja in nas vsako leto znova privabljajo na svoj festival folklore.

ne more biti brez kulture in izobraževanja. Knjiga in z njo informacija sta najpomembnejši sredstva za obvladovanje sveta in zdaj, ko je slišati tudi rožljanje orožja, posebej nepogrešljivi. Ker pa je knjige vse težje kupiti, je knjižnica s čitalnico tista, kjer lahko posegamo tako po beletristiki kot strokovni literaturi, ki jo potrebujemo.

Čprav ima današnja mursko-soboška knjižnica svoje korenine že v predvojni družbeni knjižnicah in sta njeni pravi predhodnici knjižnica okrajnega odbora OF ter študijska knjižnica Murska Sobota, deluje utesnjena na Grajski 2. Tam se nekdanja Hartnerjeva vila šibi pod težo

Poleg zagotavljanja virov financiranja v občini (kjer naj bi s samopriskupom zbrali 28 milijonov dinarjev, iz občinskega proračuna jih primaknili še 12 in iz sredstev republiškega proračuna dobili obljubljenih 20 milijonov, si iniciativni odbor za gradnjo prizadeva pritegniti tudi izseljence, zdomce in druge, za gradnjo knjižnice v Murski Soboti.

Kulturni dom v Beltincih pa bodo postavili domačini, iz občinskega samopriskupka pa pridobili 7 milijonov dinarjev, kar je strukturno 27 odstotkov od celotne vsote investicije, ki bo predvidoma znašala 25.522.500,00 dinarjev.

MOŽNOST PREDČASNEGA GLASOVANJA

Tisti, ki v nedeljo, 28. aprila 1991, ne boste doma, da bi oddali svoj glas na referendumu za uvedbo občinskega samopriskupka za ceste, šole in kulturne objekte v soboški občini, lahko to opravite prej. Predčasno imate možnost glasovati še danes, 25. tega meseca, med 12. in 16. uro v sejni sobi Skupščine občine Murska Sobota (2. vhod, 1. nadstropje).

V nedeljo 28. aprila, gre do občani lendavske občine na referendum o uvedbi občinskega samopriskvevka za obdobje 1991—1996

MORALNA DOLŽNOST DO PRETEKLOSTI IN PRIHODNOSTI

Če občani lendavske občine v preteklosti ne bi neposredno prispevali za naložbe skupnega pomena, bi bili v marsičem prikrajšani. Moralno so dolžni, da pomagajo tistim, ki so prej njim. Uspešen izid glasovanja bo pripomogel tudi k ohranjanju narave.

USPEŠNI V PRETEKLEM OBDOBJU

V lendavski občini so nazadnje sprejeli občinski samopriskvevki v začetku 1986. leta, potekel pa je letos 28. februarja. Tedaj so se na neposrednem glasovanju izjavili, da bodo denar zbirali za tele namene: 64 odstotkov za gradnjo osnovnošolskih objektov, 21 odstotkov za sofinanciranje primarnih objektov za razvoj telefonije, 15 odstotkov od zbrane denarja pa bo šlo za gradnjo vzgojno-varstvenih objektov. Tega razdelitvenega ključa so se tudi držali. Razdeljevanje sredstev za sofinanciranje posameznih objektov je vodil referendumski odbor, ki je vsako leto podal poročilo občinski skupščini.

Program naložb, kakor so jih opredelili z referendumom, so v

CIRIL PUCKO, predsednik skupščine občine Lendava: čeprav je bilo v zadnjem letu veliko govora o tem, da bomo samopriskvevki kot pomemben vir razvoja nadomestili v viri, ki jih bo sistemsko vpletala Republika Slovenije, moramo žal za podedovane dolge ter za boj za priznanje v svetu in za ohranitev miru doma plačati prevelik davek. Zaradi tega je nujno, da podpremo nadaljevanje programa občinskega samopriskvevka, ker je to pogoj, da lahko zahtevamo materialno sodelovanje Republike Slovenije.

Spoštovane občanke in občani, človeško pošteno in solidarno do soobčanov je, da se udeležimo referenduma, da glasujemo za dokončanje nezgrajenih šolskih objektov v preteklem obdobju, da se odločimo za to, da bo v naši občini še zazvonil kakšen na novo priključen telefon in da počistimo naše okolje, ki smo ga edino mi tudi onesnaževali.

Zato vas toplo vabim, spoštovane občanke in občani, da se udeležite nedeljskega glasovanja in da glasujete za podaljšanje samopriskvevka.

glavne uresničili. Tako so s samopriskvevom sofinancirali gradnjo prizidka k osnovni šoli v Turnišču, ki je omogočil normalen učno-vzgojni proces, medtem ko je prej potekal pouk celo v treh izmenah. V Turnišču so dobili tudi telovadnico, kar je bilo v skladu z referendumskim programom. Iz tega vira so dali tudi nekaj denarja za opremo telovadnice v Odrancih, ki so jo zgradili že prej. V Črenšovcih so prav tako že začeli z ureditvijo naložb, ki so jih sofinancirali z denarjem občinskega samopriskvevka, saj so že zgradili garderobne prostore, tri učilnice in sanitarne prostore. Prihodnji mesec bodo preuredili kurilnico, ki bo potlej omogočala ogrevanje vseh prostorov: tistih, ki jih bodo zgradili kmalu (povečava večnamenskega prostora oziroma jedilnice), kakor onih, ki so za zdaj še (že) v projektu: 4 učilnice, knjižnica in telovadnica.

Po zaslugi občinskega samopriskvevka in seveda denarnih virov iz drugih skladov so v lendavski občini v 5-letnem obdobju v celoti uresničili program naložb v objekte otroškega varstva: zgradili so namreč otroška vrta v Črenšovcih in na Bistrici.

Lendavska občina je bila vrsto let na repu razvoja telefonije, po uvedbi občinskega samopriskvevka, katerega dober del je šel za gradnjo primarnih telefonskih vodov, pa se je stanje izredno spremenilo. Napeljali so kable za smeri Dolnji Lakoš, Čentiba in Dolga vas, potem pa so se

podvzivali interesi za telefonski priključek in tako je ta občina dobila okrog tisoč novih telefonov. Z denarjem so tudi sofinancirali preureditev stavbe za pošto v Dobrovniku, ter medkrajevnih telefonskih kablskih povezav Dobrovnik—Strehovci, Dobrovnik—Kobilje, Dobrovnik—Genterovci, Črenšovci—Bistrica, Lendava—Čentiba, Lendava—Lakoš—Gaberje, Hotiza.

VPLIV IN USMERJANJE NALOŽB

Izkušnje iz preteklosti nas uče, da si moramo najprej pomagati sami, šele tedaj lahko pričakujemo pomoč od drugih. Tako krajevni, kot občinski samopriskvevki so še naprej nujna oblika neposrednega zbiranja denarja, kajti želja in potreba imamo veliko, dejanskih možnosti, da bi v celoti dobili denar zanje iz občinskih ali republiških proračunov, pa je malo. Če denar zbiramo neposredno, imamo tudi večji vpliv na programe naložb, usmerjamo ta denar, preverjamo, kako ga upravljajo referendumskega sklada porabljajo. Tako zbiranje je še nujno, ker občine ne morejo izbrati bližnjice: uvedbe občinskih davkov, ker jih obvezuje republiški dogovor o usklajevanju davčne politike. V prid neposrednemu zbiranju denarja govorijo tudi v glavnem uresničeni programi. Je pa moralno, da naložbe, ki jih v nekem referendumskem obdobju niso uspeli izpeljati, pridejo na vrsto v novem. Vzrokov je lahko bilo več, vsekakor pa draginja.

V nedeljo, 28. aprila, bodo občani lendavske občine šli znova na svoja glasovalna mesta, da bi oddali svoj glas za napredek svoje občine. Zbori občinske skupščine so namreč podprli razpis novega občinskega samopriskvevka za obdobje od 1. junija 1991 do 31. maja 1996. V tem času naj bi plačevali 1 odstotek od bruto osebnega dohodka oziroma denarnih nadomestil, pri čemer pa niso mišljena nadomestila osebnega dohodka za čas, ko so delavci na tako imenovanem čakalju. Upokojenci, ki imajo višje pokojnine, naj bi plačevali 1 odstotek; 2 odstotka naj bi znašal samopriskvevki od katastrskega dohodka, od katerega lastniki zemljišč plačujejo davek; 1,5 odstotka od neto zavarovalne osnove naj bi plačevali obrtniki, prav toliko (1,5 odstotka) pa bi prispevali delavci, ki so začasno zaposleni v tujini. Osnova za samopriskvevki z domov je povprečni bruto osebni dohodek v Sloveniji v preteklem letu. Pojasniti pa je treba, da so plačevanja samopriskvevka oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen zakona o samopriskvevku. To so občani, ki prejemajo socialno varstveno pomoč, invalidnino ali pokojnino, ki ne presega zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo. Samopriskvevka tudi ne bo treba plačevati od zneska starostne pokojnine, ki jo upravnici prejemajo na podlagi zakona o starostnem zavarovanju kmetov, pa tudi ne od štipendij in nagrad za delovno prakso. Obveznosti ne bodo imeli delavci, katerih osebni dohodek ne presega najnižjega zneska osebnega dohodka, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca.

Glasovališča bodo na običajnih mestih. Občani, ki bodo v nedeljo, 28. aprila, odsotni, bodo lahko glasovali že danes, 25. aprila, ali pa jutri, 26. aprila, obakrat med 12. in 16. uro na skupščini občine Lendava.

STARE IN NOVE OBVEZNOSTI

Sedaj pa pogledimo, kaj obsega referendumski program občine Lendava za naslednje 5-letno obdobje! Takoj je treba povedati, da vsega, kar je bilo predlagano, ni bilo mogoče vključiti. Vanj so zajete naložbe, ki jih brez zagotavljanja deleža iz občinskega samopriskvevka ne bi bilo mogoče uresničiti. Marsikatero drugo naložbo, ki je ni v programu, bodo lahko izpeljali z denarjem iz drugih virov. To bi lahko utemeljili s

Narave nismo dobili zato, da bi jo uničili, ampak da bi jo ohranili prihodnjim rodovom. Naravovarstvena zavest se sicer krepi tako pri posameznikih (izjeme se še najdejo), kakor na splošno v družbi. V lendavski občini bodo z denarjem občinskega samopriskvevka med drugim poskrbeli, da takih prizorov ne bo več.

konkretnimi podatki, a namen tega sestavka ni v tem, da bi nizali take projekte in denarne virov zanje, ampak opisati referendumski program. Moralno je, da v občini Lendava najprej v celoti uresničijo program naložb iz prejšnjega referendumskega obdobja. Na prvem mestu je tako imenovana druga faza dozidave učnovzgojnih prostorov in telovadnice pri osnovni šoli v Črenšovcih, kar smo že omenili v začetku članka. Predračunska vrednost te naložbe je 15 350 000 dinarjev, iz sklada občinskega samopriskvevka pa naj bi primaknili 7 982 000 dinarjev. Naslednji dve naložbi s področja vzgoje in izobraževanja sta telovadnici v Dobrovniku in na Bistrici. Vsaka bo stala po 3 887 000 dinarjev. Za dobrovniško naj bi iz občinskega samopriskvevka dali 648 000 dinarjev, za bistriško pa 2 040 000 dinarjev. Vrednost vseh naložb v šolstvu je

ALOJZ JEREBIĆ, predsednik izvršnega sveta SO Lendava: Namen naložb kot smo jih opredelili z referendumskim programom, ni neupravičena poraba, ampak gre za nujno potrebne objekte oziroma infrastrukturo, ki lahko pripomore k oživiljanju gospodarske aktivnosti mnogih panog: od kmetijstva, do drobne gospodarstva in v končni fazi tudi turizma, kar je naš glavni cilj. Tisti, ki se lahko v tem trenutku pohvalijo, da so zaposleni in imajo tako zagotovljene virov dohodkov, nosijo posebno odgovornost, da pomagajo in da si tak status pridobijo tudi drugi. Naložbe v šolstvo, telefonijo, v varovanje naravne dediščine bodo omogočile, da bodo naši občani imeli kar največ vsega doma, s čemer bo tudi preprečeno izseljevanje. Nadejamo se lahko tudi naložbam, ki bodo jamstvo za dostojno življenje.

Vse politične stranke, zastopane v občinski skupščini, pred referendumom za uvedbo občinskega samopriskvevka za obdobje prihodnjih petih let

SKUPNO IZJAVLJAMO:

Samopriskvevki je ena od uveljavljenih načinov organizirane samopomoči. Razlogi, da so se zbori občinske skupščine odločili za razpis referenduma za uvedbo občinskega samopriskvevka, so

1. Pošteno je do vseh krajanov, da se v celoti realizirajo naloge iz prejšnjega referendumskega obdobja.
2. V primeru uvedbe samopriskvevka bo tekla organizirana akcija za izvedbo programa. Zbrali bomo tretjino sredstev, drugo bomo pridobili v glavnem iz republiškega proračuna.
3. Onesnaženost okolja nam nalaga takojšnje ukrepanje. Odstraniti želimo divja odlagališča na območju celotne občine. Izboljšati hočemo kakovost voda. Tako bomo dali naši pokrajini zeleno podobo.

Skupna želja vseh političnih strank v občini je — ob vsej različnosti — razvoj občine, krajevnih skupnosti in vasi, kar nas bo približalo bolj razvitim delom Republike Slovenije. To moramo narediti za nas in naše potomce in tako izboljšati življenjske razmere.

Vse politične stranke občine Lendava skupaj in enotno podpiramo podaljšanje občinskega samopriskvevka. V zvezi s tem pozivamo vas, spoštovane občanke in občani, da na referendumu 28. aprila glasujete ZA.

POLITIČNE STRANKE OBČINE LEDAVA

naložbe v telefonijo, potem poštno podjetje in republiški sklad za razvoj demografsko ogroženih območij.

NARAVA BO SPET LEPA

Na videz narava na območju lendavske občine ni okrnjena. Pa temu ni tako, saj je, žal, tudi na tem območju veliko divjih odlagališč odpadkov. Teh pa ni mogoče več dovoljevati, kajti občina

vno ugotovijo, kakšno vodo pravzaprav uporabljajo in kakšne so možnosti, da bi imeli povsem neoporečno. Zdej so se odločili, da bodo dali narediti ustrezno študijo (kakovost in količina podtalnice na območju občine Lendava). Projekt bo predvidoma stal 1 600 000 dinarjev, z občinskim samopriskvevom pa bodo zanj prispevali 800 000 dinarjev. V načrtu je tudi financira-

Nova telovadnica

Pred kratkim smo se v šoli pogovarjali o KS Črenšovci. Učitelji so nas seznanili o nalogah in ciljih naše KS, posebno pa še o tem, da bo v kratkem izveden občinski referendum. Novico OBČINSKI REFERENDUM smo vsi učenci sprejeli zelo resno, saj menimo, da imamo končno tudi mi možnost prositi za svoje zahteve.

Lansko šolsko leto smo dobili nov prizidek k šoli in s tem nekaj novih prostorov. Že vrsto let pa imamo veliko željo, da bi dobili novo telovadnico. Mnogokrat moramo telovaditi zunaj, pa čeprav mraz ali megla močno pritiskata, saj se zunaj počutimo bolj varno. V zimskih dneh pa imamo uro telesne vzgoje v stari šoli, ki je od naše šole oddaljena okrog 300 m; tako izgubimo vedno po petnajsti minuto.

Učenci smo zelo prizadeti, ker mnogi ljudje vlagajo denar v stvari, ki niso tako pomembne, na nas in naše zdravje pa velikokrat pozabijo. Ali jim je res tako malo mar za nas? Ali bi res dovolili, da bi se kateremu od učencev kaj zgodilo? V stari telovadnici so zelo, zelo slabe razmere. Ne samo da nimamo moderne telovadne opreme, temveč predstavlja največjo nevarnost rušenje stropa. Vsi se zavedamo, da je telovadba zelo koristna našemu telesu in zdravemu duhu. Pri nas pa ni tako, pričakujemo lahko le, da se bo zgodila nesreča.

Zato prosimo vse občane, vaščane in vse odgovorne za naš zdrav telesni razvoj, da razmisliate o nas na občinskem referendumu in se odločite ZA ter nam s tem omogočite bolj zdravo, srečnejšo prihodnost.

Anita Tkalec, 8. b
OŠ Franceta Prešerna
Črenšovci

PRIPIS: O svojih željah so pisali še drugi šolarji, žal nam je zmanjkalo prostora, da bi objavili še njihove prispevke.

Lendava je ena izmed redkih slovenskih občin, ki imajo urejeno občinsko odlagališče. Predlog občinskega referendumskega programa zajema sanacijo neurejenih odlagališč. To pomeni, da bodo odpadke odpeljali na občinsko odlagališče, prostor pa uredili tako, da ne bo sledu o prejšnjih malomarnostih. Izračunali so, da bo ta poseg stal 2 500 000 dinarjev. Upoštevati je treba, da je takih odlagališč nekaj deset. Iz sklada občinskega samopriskvevka bodo v ta namen dali 750 000 dinarjev, dejansko

ŠTEFAN DANC, Genterovci: Tudi na našem narodnostno mešanem območju bomo kmalu dobili telefon. Če bo šlo vse gladko, potem se bo to zgodilo že proti koncu prihodnjega meseca. Kable za medkrajevno povezavo smo polagali hkrati, ko so napeljevali kablsko povezavo med telefonskimi centralama Lendava in Dobrovnik. V Genterovcih bo 18 telefonskih priključkov, v Kamovcih 22, Radmožancih 15 in v Žitkovcih 15. Telefonija ni poceni, saj bomo naročniki plačali po 30 000 dinarjev in je to najbrž vzrok, da se je v nekaterih vaseh za telefon odločilo malo vaščanov, recimo v Genterovcih. Za zdaj še ni nič izglubljeno, saj centrala omogoča še nekaj priključkov; kdaj pozneje pa bo dražje. Seveda pa bi bilo huje, ko ne bi imeli v lendavski občini samopriskvevka. Je pa tudi pošteno, da vsi, ki smo v preteklosti kaj dobili, solidarno zaokrožimo glas »za«; le s skupnimi močmi, pa naj je še tako težko, bomo uspeli.

pa bo potrebnih 2 500 000 dinarjev. Razliko (1 750 000 dinarjev) pa bodo zagotovile krajevnne skupnosti, razna podjetja, pomagali si bodo z denarjem komunalnih prispevkov in republiškim denarjem za sofinanciranje javnih del.

V lendavski občini menda ni več vasi, kjer ne bi imeli tekoče pitne vode, ki priteka po vodovodnem omrežju. Je pa na večini vodnih zajetij voda oporečna. V splošnem interesu je, da stroko-

nje projektov za rekonstrukcijo vodovodnega sistema v občini Lendava, kar bo predvidoma stalo 2 200 000 dinarjev, od tega pa bi polovico primaknili iz sredstev, ki jih bodo zbrali s samopriskvevom. Tudi na čistilo napravo v Lendavi niso pozabili. Ta bo sicer stala 18 600 000 dinarjev, iz občinskega samopriskvevka pa bodo dali 5 600 000 dinarjev. Glavnino bo treba zbrati drugod. Omenjajo prispevek podjetij, lendavske krajevnne skupnosti, komunalni prispevek, republiški ekološki dinar in druge virov. Spomnimo naj, da so dober del kanalizacije že položili in zdaj, ker pač ni čistilne naprave, le-ta ničemu ne koristi. Se naprej so prisotne »dišave«, kajti zdaj odplake odteka neposredno v Kobiljanski potok. Sicer pa so še marsikje druge skregani z naravo, zato bodo z občinskim samopriskvevom zagotovili še najmanj 1 000 000 dinarjev za pripravo kompleksnega programa ekološke sanacije okolja.

»ZA«, DA BO MIRNA VEST

Občani lendavske občine gre do v nedeljo torej po petih letih znova na svoja glasovalna mesta, da bi oddali svoj glas za vsesplošni napredek. To je v neki meri njihova moralna dolžnost, saj ni kraja, ki v preteklosti ne bi ničesar (pri)dobilo. Pozitivno pa bi se kazalo izjaviti tudi zaradi naše odgovornosti za prihodnje rodove. Primer: narave nismo dobili, da bi jo uničili, ampak moramo z njo ravnati tako, da jo ohranimo zanamcem. Divja odlagališča morajo torej izginiti. Tudi kar za deva oskrbo z vodo nam ne sme biti vseeno, kakšno vodo pijemo. Po svojih zmogljivostih moramo prispevati, da bodo imeli primerne učnovzgojne prostore tudi v drugih krajih, ne le v našem, posebej se zato, ker so občani s tistih območij v prejšnjih referendumskih obdobjih prispevali denar za take objekte v Lendavi, Turnišču, Veliki Polani, Genterovcih, Kobilju in drugod. Nazadnje je tu tudi telefonija: omogočiti moramo, da do telefona pride sleherni gospodinjstvo.

Ta članek ima naslov Moralna dolžnost do preteklosti in prihodnosti. Gre torej za pošten odnos in prepričani smo, da bo solidarnost potrjena tudi v teh gospodarsko težkih časih. Spomniti pa je treba, da tam, kjer ni, ni mogoče vzeti. Če je nekdo ta čas na čakalju na delo in prejema nadomestilo, ta pač ne bo prispeval. Enako ne tisti, ki imajo nizke osebne dohodke in penzije. Zdej gre tudi (ali pa predvsem) za to, da se preverimo ali smo za ali proti. Če bomo glasovali tako, kot v prejšnjih letih, bo naša vest lahko mirna.

Štefan Sohočan

Ali bo cesta res asfaltirana?

Komedija zmešnjav okoli asfaltiranja ceste od tovarne LEK do naselja Trimlini se, kot kaže, končuje. Leta in leta so vaščanom obljubljali, da bodo ta del ceste, dolg kak kilometer, asfaltirali, toda to se doslej ni nikoli zgodilo. Cesto so uničevala motorna vozila, krajani pa so jo z lastnimi sredstvi popravljali. Že pred tremi leti jim je prekipelo, zagrozili so, da bodo cesto enostavno zaprli. Med tem je prišlo do zamenjave oblasti. Trimlinčani so menili, da bo tokrat šlo hitreje, da bo ta — nadležna naloga opravljena. Žal tudi tokrat ni bilo nič. Končno so asfaltiranje te ceste načrtovalci v krajevni skupnosti spravili v referendumski program. Vse lepo in prav, pravijo Trimlinčani, kaj pa, če referendum ne bo uspel? Spet se bo nadaljevala komedija zmešnjav. Eno pa je vendarle jasno: predolgo so jih vlekli za nos. Če cesta v doglednem času ne bo asfaltirana, bodo izpolnili grožnjo in jo zaprli.

JdD

VODA ZA 1. MAJ

Pred 3 ali 4 leti, ko so v okolici Tešanovec meliorirali večji kompleks zemljišč, so začeli v višjih predelih Vučje Gomile usihati tudi nekateri globoki studenci (okrog 30 metrov). Tako so bile domačije na Džubanovem Bregu in Trikovi prisiljene nekaj storiti. 12 gospodinjstev se je odločilo za zgraditev skupinskega vodovoda. Medtem grede dela h koncu in okrog 1. maja naj bi se napolnil 60.000-litrski bazen, iz katerega bo pritekala voda do pip po naravnem padcu. Gospodinjstva so v glavnem vsa dela opravila s prostovoljnimi akcijami in tudi večino potrebnega denarja so prispevali sami, nekaj pa jim je primaknila občinska gasilska zveza, ker bodo uredili 3 gasilne hidrante.

Besedilo in posnetek: Jože Graj

INA TRGOVINA — PE PLIN ZAGREB — IZPOSTAVA VARAŽDIN

poziva prebivalce, zainteresirane za postavitev prodajalne plina v jeklenkah v Murski Soboti, naj se nam javijo.

Od splošnih pogojev mora interesent izpolnjevati naslednje:

1. Mora biti lastnik lokacije za izgradnjo nadstrešnice velikosti 6 x 7 m. Ta nadstrešnica mora biti oddaljena od sosednjega zemljišča in od javne ceste najmanj 15 m.
2. Za izdano lokacijo mora imeti soglasje občinskega protipožarnega inšpektorja.
3. Pripravljen mora biti odpreti podjetje ali prodajalno za prodajo plina.
4. Imeti mora izpit za ravnanje z nevarnimi snovmi, ali pa mora ta izpit opraviti pred pričetkom prodaje plina.

Prijave pošljite do 1. 5. 1991 na naslov:
INA »PLIN« Varazdin
Koprivnička bb
42000 VARAŽDIN

ali po telefonu 042-55000

LJUDJE IN USODE

H Korošakovi pri Vidmu ob Ščavnici sem se napotil, da bi pokramljal s 87-letnim dedkom Antonom. Opozorili so me, da se je izšolal za učitelja, potem pa postal — kmet.

Ko sem vstopil v predsobo, je iz kuhinje zadišalo po sveže pečenem kruhu. Povabili so me tja in naletel sem na dedka, ki je iz peči potegnil kolač domačega kruha. Domači so mi pojasnili, da dedek kruh ne le jemlje iz peči, ampak ga tudi mesi in — peče.

»Dokler je bila pri močeh moja žena Monika, je kruh pekla ona. Potem je zbolela in delo sem prevzel jaz. Kaže, da pečem dober kruh, saj so mi nasledniki nekako prepustili to vsakodnevno opravilo. Če sem odkrit, moram reči, da to rad počnem, saj sem si nabral tudi že precej izkušenj.«

Nisem se preveč upiral, ko so mi ponudili svež domači kruh in zaseko.

Anton Korošak pa sploh ni pek, ampak — učitelj! To je postal po 5-letnem šolanju. A kaj, ko pa je poučeval le dobri dve leti, in sicer pri sv. Duhu na Stari Gori. V razredu je imel od 60 do 80 otrok. Povedal je, da so bili veliko bolj pridni kot pa so današnji osnovnošolci.

ŠOLNIK ZA NJIVSKIM PLUGOM

»Moji starši so imeli 14 otrok. Jaz sem bil 13. po vrsti. Ob posestvu je bila še trgovina z mešaninim blagom, ki pa očetu ni šla ravno najbolje, zato je angažiral mene; pozneje, ko sem se (1933. leta) poročil z Moniko Cal' od Tomaža, pa sem počasi v to dejavnost vpeljal njo. V letih pred vojno sem s konji vozil blago za trgovino od grosistov iz Maribora, Ptuj, Ljutomer in Radgone. Leta 1945, ko je izšel zakon o

agrarni reformi, se je bilo treba odločiti: trgovina ali kmetija. Obojega ni bilo dovoljeno imeti. Odločil sem se za kmetijo, trgovino pa zaprl.«

Tako je Anton Korošak, učitelj, postal — pravi kmet. Posestvo je bilo nanj prepisano vse do 1980. leta, ko ga je predal sinu Antonu. Dedek se je tako končno znebil skrbi, sin pa je z večjim veseljem poprijel. Korošakova domačija je dokaj trdna

So se vam pocedile slinice po sveže zapečenem kruhu, mar ne? Kaj, ko hi ga ob koncu tedna sami spekli! Recept? Babica (in dedek) ga bosta z veseljem dala.

Foto: S. S.

NOVA ČRPALKA

V Prosenjakovcih so te dni naposled stekla dela za ureditev nove bencinske črpalke. Investitor je KZ Panonka v sodelovanju z ljubljanskim Petrolom, vrednost naložbe pa znaša okrog 2 milijona dinarjev. Dela bodo končali predvidoma v treh mesecih. Kmetovalci so si zato priskrbeli večje zaloge goriva, ki je bilo na voljo do zaprtja stare črpalke. Poleg plinskega olja (dizelskega goriva) bodo ponudbo na novi črpalki razširili še na navadni in super bencin, kar bo prav gotovo razveselilo številne okoliške lastnike avtomobilov. Če bo prišlo do odprtja mejnega prehoda z Madžarsko, pa bo imela črpalka še širši pomen.

Posnetek: Jože Graj

Pločnik do hotela Lipa

Lendava se ne more hvaliti z urejenostjo pločnikov, teh je malo, v glavnem ob glavni Partizanski ulici. V novem delu mesta, v t.i. Rudarskem naselju, pločnikov sploh ni. V ta novi del Lendave v smeri proti Trimlinom in Čentibi so v zadnjih desetih letih postavili veliko novih pomembnih objektov, na katere je vezano veliko število občanov. Vse to je povzročilo, da je promet v tem

delu mesta močno narasel, ceste pa so ostale takšne, kot so bile prej, ozke in slabe. Občani so že nekajkrat dali pobudo, naj se varnost prometa izboljša, žal so vedno naleteli na gluha ušesa. Gostje termalnega zdravilišča se vsak dan podajajo na pot tudi v stari del Lendave, pri tem pa morajo biti zelo previdni, saj hodijo po cesti, ker pločnikov ni. V referendumskem programu, ki ga je pripravila krajevna skupnost Lendava in o katerem se bodo krajani odločali 28. aprila, je med drugim tudi izgradnja pločnika od samopostrežne trgovine v Rudarskem naselju do novega pokopališča in rekreacijskega centra oziroma do hotela Lipa. Nasploh naj bi v prihodnje izboljšali prometno varnost v tem delu Lendave. Upati je, da bodo krajani podprli referendumski program, saj gre za njihovo korist, njihovo varnost. Ker pa prometnice v tem delu mesta uporabljajo tudi drugi občani, bi morala pomagati tudi občina oziroma cestarji.

Jani D.

- ekspresna izdelava vseh vrst očal
- kontrola vida
- najnovejši modeli okvirjev priznanih domačih in evropskih izdelovalcev

SONJA JUREŠ

Glavni trg 7, LJUTOMER, telefon: 82 445

TEHNO IMPEKS, d.o.o.

Titova 26 (hotel Diana, vhod z dvorišča)
MURSKA SOBOTA, tel.: (069) 25 049,
odprto od 8. do 12. in od 13. do 16. ure.

PRODAJA AVTOMOBILOV IN MOTORNH KOLES

RENAULT
mazda

ALFA ROMEO

Beltinci

Borci zaskrbljeni nad dogajanjem

Beltinska borčevska organizacija, ki vključuje 103 člane z območja krajevnega urada Beltinci, je zaskrbljena nad dogajanjem v naši družbi, so poudarili na letni konferenci, ko so ocenjevali svoje delovanje. Z zadovoljstvom so ugotovili, da so bili organizatorji občinske proslave ob lanskoletnem dnevu borca, na kateri je govoril predsednik predstva Republike Slovenije Milan Kučan. Poudarili so, da jih vse bolj skrbijo nekatera početja, kot je razbijanje spomenikov in spominskih obeležij (dvakrat razbit spomenik Jožetu Čehu — Polde-tu). Dogovorili so se, da se bodo udeležili proslave ob 50-letnici OF in dneva borca na Vaneči. Organizirali bodo razne izlete in se dejavno vključevali v vsakdanje dogajanje. Po besedah predsednika Jožeta Kolarica so borci nestrankarska organizacija. Zadovoljni so, da imajo dobro organizirano zdravstveno varstvo.

Jože Žerdin

OBNOVA CERKVE — Na Cankovi vzorno skrbe za svojo cerkev, zgrajeno postopoma v letih 1717—1903, ki je posvečena sv. Jožefu. Tako so pred leti nanovo uredili notranjost (stenske slikarije in barvna okna), pred kratkim pa so začeli prenavljati še zunanjo podobo: že so prekrili streho in obnovili streho zvonika, zdaj kot je razvidno tudi z naše slike, pa obnavljajo pročelje. Tudi stene so izolirali in tako preprečili širitev vlage. Vrednost letošnjih del bo predvidoma znašala 1.300.000 dinarjev. Denar so dali farani od doma in iz tujine, pa tudi krajevna skupnost ga bo nekaj primaknila.

Foto: S. S.

Murski Petrovci

Avgusta otvoritev doma

Gasilsko društvo v Murskih Petrovcih, ki si je pred leti zgradilo vaško-gasilski dom, v katerem imajo dvorano, orodnišče, kuhinjo in sejno sobo, ob pomoči ostalih krajanov končuje dela. Večino le-teh so opravili s prostovoljnim delom. Dom naj bi dogradili do meseca avgusta in ga predali namenu. V društvu, kjer imajo dve članski in eno pionirsko desetino ter reševalno ekipo na vodi, so zadovoljni, da so nabavili nekaj potrebne opreme.

frku

Mostje—Banuta

DELAVNI GASILCI

Gasilsko društvo Mostje—Banuta, ki je dokaj dejavno, vključuje člansko in pionirsko desetino. Društvo je dobro opremljeno, saj ima dve motorni brizgalni in orodno vozilo ter drugo potrebno orodje. V svojih vrstah imajo štiri nižje častnike in tri strojnike. Ob kulturnem domu so si uredili orodnišče z gasilsko garažo. Gasilci so tudi zelo zadovoljni, da so uredili deset hidrantov. Požarno vodo pa lahko uporabljajo tudi v potoku Bukovnica. Sicer pa se člani gasilskega društva Mostje—Banuta uspešno vključujejo v vse dejavnosti na svojem območju.

J. Ž.

Velika Polana

ZGRADILI NOVI GASILSKI DOM

V Veliki Polani so se zavzeto lotili gradnje novega gasilskega doma. Dom gradijo s sredstvi iz krajevnega samoprispevka, marsikaj pa so gasilci in krajani postorili s prostovoljnim delom. Doslej so polanski gasilci z lastnim denarjem in prostovoljnim delom prispevali okrog 26 tisoč dinarjev. Žal pa z občinske gasilske zveze v Lendavi niso dobili nikakršne finančne pomoči.

V gasilskem domu bo manjša dvorana, sejna soba, sanitarije in dve gasilski garaži. V teh dneh bodo z deli nadaljevali, saj bi dom radi čimprej dokončali in predali namenu. Povejmo še to, da so gasilci v Veliki Polani dobro opremljeni in izurjeni za gašenje in reševanje. Lani so polanske gasilce obiskali tudi gasilci iz Hallaina iz sosednje Avstrije in jim podarili nekaj gasilske opreme.

J. Ž.

Gederovci

Novo vodstvo krajevnega skupnosti

V krajevni skupnosti Gederovci, ki vključuje naselja Murski Petrovci, Sodišinci, Gederovci in Krajna so si izvolili novo vodstvo. Za predsednika sveta so izbrali Alojza Ratnika iz Gederovcev. Sprejeli so tudi program dela, v katerem so zapisali, da bodo dokončali delo pri vaško-gasilskem domu v Murskih Crncih, v Sodišincih asfaltirali vaške ulice, v Gederovcih pristopili k gradnji mrliške vežice in izkupu požarnovarnostnih vodnjakov ter uredili ulično razsvetljavo. Z Eiradom se tudi dogovarjajo o gradnji kablanske televizije, za katero se zaima 124 naročnikov.

frku

Spodnja Ščavnica

Sto deset let šole

V Spodnji Ščavnici so leta 1882 odprli enorazredno podružnično osnovno šolo, ki so jo leta 1891 spremenili v dvorazredno. V kraju imajo še danes štirirazredno podružnično osnovno šolo, ki jo obiskuje 48 učencev. Učenci višje stopnje pa obiskujejo šolo v Gornji Radgoni, kamor se vozijo z avtobusi. Visok jubilej šole v Spodnji Ščavnici bodo proslavili prihodnje leto.

F. Klemenčič

NATEČAJ

za zbiranje vlog za dodelitev kreditnih sredstev v višini 1.500.000,00 din, namenjenih za pospeševanje gospodarskega razvoja občine Ljutomer.

I. NAMEN NATEČAJA

Natečaj je namenjen pospeševanju gospodarskega razvoja občine Ljutomer. Z natečajem želi izvršni svet SO Ljutomer vzpodbuditi nosilce novih proizvodnih programov in jim skupaj z drugimi viri zagotoviti pogoje za realizacijo njihovih idej.

II. KRITERIJI ZA SODELOVANJE

Na natečaju lahko sodelujejo vse pravne ter fizične osebe, ki nameravajo ustanoviti podjetje ali odpreti obrt oziroma uvajati nove proizvodne programe. Z vlogo morajo predložiti poslovni načrt s predstavitvijo poslovne zamisli in osnovnimi planskimi finančnimi in finančnimi podatki.

III. PREDNOSTNI KRITERIJI PRI DODELITVI SREDSTEV

- Odpiranje novih delovnih mest,
- večja donosnost programa,
- udeležba tujih in domačih sovlagateljev,
- udeležba sredstev republike Slovenije za razvoj,
- varovanje okolja.

IV. NATEČAJNI ROK

Vloge z dokumentacijo bo zbiral Izvršni svet SO Ljutomer do 20. 5. 1991.

Podrobnejše informacije, odlok o zagotavljanju in uporabi sredstev namenjenih za pospeševanje gospodarskega razvoja občine Ljutomer in pravilnik o postopku, merilih in pogojih za pridobivanje in uporabo sredstev, dobijo natečajni udeleženci na sedežu Izvršnega sveta SO Ljutomer.

SVET
VZGOJNOVARSTVENE ORGANIZACIJE
MURSKA SOBOTA razpisuje
prosta dela in naloge

— 1 vodje enote

- Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po 73. čl. Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok in 173. čl. Statuta VVO M. Sobota in imeti:
- vsaj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 let dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
- organizacijske in strokovne sposobnosti.

MANDAT TRAJA: 4 leta NASTOP: 01. 09. 1991

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov Vzgojnovarstvena organizacija M. Sobota, za razpis.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh, po poteku razpisa.

EKOLOŠKI
FORUM
REGIONALIZIRAN
PODJEJE NAŠEM IN
POPKU JE NATEČAJ
EUROPE
ZVEZDA 26.4.018

oglas v
Vestniku
zagotavlja
uspeh

HITRO POSTREŽEMO IN SVETUJEMO

RAIFFEISENKASSE BAD RADKERSBURG — KLÖCH

Za vse denarne posle — zamenjujemo vse valute po najugodnejšem tečaju — banka prijaznih ljudi

TO JE VAŠA BANKA!

Štajerska potovalna agencija Raiffeisen, podružnica Bad Radkersburg vam omogoča polet in rezervacije letalskih vozovnic v vse dežele sveta. Na počitnice in dopust potujte z agencijo RAIFFEISEN, s sedežem v istoimenski banki v avstrijski Radgoni.

DOBRODOŠLI. SVETOVALI
VAM BOMO NAJBOLJŠE!

Steirisches
Raiffeisen X
Reisebüro

DER REISINGER

ZA MENE NAJBOLJŠI!

GRADEC—GRAZ, Alte Poststrasse 122, tel.: 9943 316 500-0

- ORIGINALNI DELI IN KAKOVOSTEN PRIBOR
- VELIKO SKLADIŠČE REZERVNIH DELOV TUDI ZA STAREJŠE MODELE VOZIL
- OKOLI 30.000 DELOV LANKO DOBITE TAKOJ
- VELIKA PONUDBA FORDOVH NADOMESTNIH DELOV IN PRIBORA
- POSEBNA PONUDBA DELOV ZA VSE AVTOMOBILSKE ZNAMKE
- SPECIALIZIRANA FORDOVA DELAVNICA Z NAJMODERNEJŠO OPREMO
- HITER SERVIS.

- OB NESREČI VAM TAKOJ PRISKOČIMO NA POMOČ
- POLLETNO JAMSTVO ZA POPRAVILA, DELO IN ORIGINALNE NADOMESTNE DELE
- STROKOVNA POSVETOVALNICA
- NAŠE ŠOLANO OSEBJE GOVORI SLOVENSKO
- NAJBOLJŠA MENJAVA DINARJA

Priporočamo vam gume za vsa vozila!!!

● **BLAUPUNKT**

VEDNO, KO STE V GRADCU NAS OBIŠČITE!

Tako majhna pika, pa tako velika razlika.
Vaš avtoradio — avtohlifi

MICHELIN

SEMPERIT

*Naši trgovci in obrtniki zagotavljajo
kakovost in ugodne cene.*

*Čas sejma je čas avstrijskega
štajerskega gospodarstva.*

ČAS UGODNEGA NAKUPA!

Gospodarska zbornica Štajerske

WIRTSCHAFT

FÜR ALLE

GRAŠKI MEDNARODNI SPOMLADANSKI SEJEM 1p 1991 — od 27. aprila do 5. maja 1991

Največji tradicionalni, univerzalni sejem, ki vključuje strokovne sejme (poljedelstvo, gastronomija, hotelirstvo, obrtništvo), večje posebne razstave (1.000 + 1 KS — avtomobil — okolje — prihodnost), kopanje in savna, šport, prosti čas, skrb za domače živali, in velike nacionalne razstave.

Vstopnice za dinarje lahko kupite pri KOMPASU v Mariboru, mejnih prehodih Sentilj, Gornja Radgona in v brezcarinski trgovini v Gederovcih.
Cena: 30 din

**Grazer Messe
International**

GRAŠKI SPOMLADANSKI VELESEJEM

— NOGOMET —

**Zmaga Nafta v Žalcu,
poraz Mure doma**

V dvaindvajsetem kolu prvenstva v slovenski nogometni ligi je prijetno presenetila lendavska Nafta, saj je v Žalcu premagala Partizan Hmezd z 2:1 in se na lestvici prebila na sedmo mesto. Strelca za Nafto sta bila Ratajac in Dovečer. Razočarala pa je soboška Mura in nepričakovano doma izgubila s trboveljskim Rudarjem z 0:2. Upajmo, da bodo Sobočani ta spodrsrlaj popravili na gostovanju. V prihodnjem kolu gostuje Mura v Medvodah, Nafta pa igra doma z Domžalami. Postavi — NAFTA: Kusek, Mundžar, (Drvarič), Novak, Horvat, David, Pintarič, (Ratajac), Herceg, Dovečer, Rob, (Graj), Žalek, Kerek. MURA: Černjavič, Kardoš, Casar, Benčak, Papič, Filipan, Lopert, Baranja (Čirkvenčič), Buzeti, Voti (Lesjak), Cifer (Črnko).

**Zmaga Beltinke in
poraz Turnišča**

V devetnajstem kolu tekmovanja v slovenski območni nogometni ligi vzhod je Beltinka doma premagala Pohorje s 3:1. Gole so dosegli: Hartman, Godina in Mertük iz enajstmetrovke. Najstrožje kazni ni realiziral Jančar. Središče je premagalo Turnišče z 1:0. Gol je bil dosežen v začetku drugega polčasa. Moštvi sta igrali v postavah — BELTINKA: Kozic, Dugar, Jona, Kosi, Mertük, Tratnjek, Čontala (Voroš), Forjan, Hartman, Jančar, Godina. TURNIŠČE: Zver, Mujdrica, Pucko ml., D. Lebar, Markoja st., N. Koveš, Dominko, Rous, Pucko st., Markoja ml., (G. Koveš), S. Lebar. V prihodnjem kolu igra Turnišče doma s Pekrami. Beltinka pa gostuje v Dravogradu.

Beltinka v četrtfinalu

V osmini pokalnega nogometnega tekmovanja v Sloveniji je prijetno presenetila Beltinka iz Beltincev, vodilno moštvo v območni slovenski ligi vzhod, saj je v Celju premagala člana slovenske lige Ingrad Kladivar s 3:1. Strelca golov za Beltinko sta bila Godina (2) in Skaper. Lendavska Nafta, član slovenske lige, pa je nepričakovano izgubila s članom območne lige vzhod, Središčem, z 1:2. Gol za Nafto je dosegel Dovečer. Nafta je tako izpadla iz tekmovanja, Beltinka pa se je uvrstila v četrtfinale.

— ODBOJKA —

Tokrat popoln uspeh

V zadnjem kolu tekmovanja v prvi republiški moški odbojarski ligi sta pomurska ligaša dosegla popoln uspeh. Emona Commerce Ljutomer je v Beltincih premagala drugouvrščeno Topoljšico s 3:1 in tako potrdila visoko uvrstitev, tretje mesto. Pomurje pa je v Murski Soboti premagalo četrouvrščeni Bled s 3:2. Tako so se Sobočani znebili zadnjega mesta. Moštvi sta igrali v postavah — E. C. Ljutomer: Drvarič, Onišak, Krajcar, Prelog, Štralič, Rajnar, Šumak, Savič; Pomurje — Ratkai, Žalik, Šiftar, Gobec, Vnuk, R. Poredoš, Novak, Hochstater, Klement, Goršak, Casar in D. Poredoš.

V zadnjem kolu tekmovanja v drugi republiški ženski odbojarski ligi pa je Pomurje po enakovredni igri premagalo Mladost s 3:2. Soboški ekipi sta igrali v postavah: Pomurje: Forjan, Posavec, Smisl, Tanšek, Hochstater, Roudi, Vrsič, Šemen, Jerič, Cipot. Mladost: Černela, Šiftar, Počič, Drvarič, Kerek, Medeot, Šlebingar, Marič, Toth, Osterc in Pintarič.

— ROKOMET —

Visoka zmaga Bakovec v Izoli

V dvaindvajsetem kolu tekmovanja v slovenski moški rokometni ligi je Pomurka Bakovec gostovala v Izoli in z visokim rezultatom 35:24 premagala Ferrotehno. Bakovčani so si že v prvem polčasu zagotovili visoko vodstvo — 11 zadetkov razlike. Gole za Pomurko Bakovec so dosegli: Okreša in Petek po 7, Š. Lovenjak 6, Buzeti in Meolic po 4, Žugelj 3, A. Lovenjak 2 ter Žalodec in Horvat po enega. V prihodnjem kolu igra Pomurka Bakovec doma z Lipastom iz Grosuplje.

Rokometaši Kroga že prvaki?

V tekmovanju druge republiške moške rokometne lige je bila v Krogu na sporedu derbi tekma kandidatov za prvo mesto med Pivovarno Laško in Krogom. Boljši so bili Krogčani in so zmagali s 17:15, tako imajo lepe možnosti, da postanejo prvaki in se uvrstijo v višje tekmovanje. Najuspešnejši pri Krogu so bili: Varga 8, Šernek 3 ter Tintan in Meolic po 2. V pomurskem derbiju je Polet premagal Mladinca z 29:25. Najboljši strelci: Kreft 10 in Škraban 8 pri Poletu ter Makovec 11 in Buzeti 5 pri Mladincu. Radgona pa je premagala Slovenj Gradec z 28:25. Najuspešnejši strelci: Benko 7, Husar 6 ter Perša in Merčnik po 5. V prihodnjem kolu igrajo — Krog: Radgona, Velenje; Polet in Mladinec: Slovenj Gradec.

— NAMIZNI TENIS —

Odlično drugo mesto

Republiško ekipno prvenstvo za mladince, ki je bilo v zelo dobri organizaciji NTK Soboti v Murski Soboti in na katerem je po prejšnjih kvalifikacijah sodelovalo osem ekip, je prineslo Sobočanom velik uspeh, saj so tudi tokrat, tako kot lani, osvojili odlično drugo mesto za nepremagljivo Kovino-Olimpijo z dvema državnima reprezentantom (Ignjatovičem in Škaljarjem), na čelu. Sobočani, za katere so igrali Tomaž Kus, Boris Rihtarič, Andrej Sapač in Mitja Horvat, so tokrat zaigrali presenetljivo dobro in v predtekmovanju premagali Merkur s 5:0. Strojno II prav tako s 5:0 ter v finalni skupini Ilirijo s 5:1. Strojno I prav tako s 5:1 in izgubili s Kovino-Olimpijo z 1:5. Igralci so dosegli rezultate: Kus 8:1 (in je bil tretji najuspešnejši igralec prvenstva), Rihtarič 7:2 (in je bil četrti igralec prvenstva), Sapač 4:4, Horvat 2:0. Za drugo mesto zaslužijo čestitke, uvrstili so se tudi na državno prvenstvo, ki bo maja v Crikvenici. M. U.

JUDO

Pionirji prvi, mladinci drugi

V Ljubljani je bilo šesto tradicionalno tekmovanje pionirjev in mladincev v judu za pokal Golovec. Sodelovalo je 330 judoistov. Zopet so se izkazali mladi soboški judoisti, saj so pri pionirjih osvojili prvo, pri mladincih pa drugo mesto. Pri pionirjih sta bila najuspešnejša: Žilavec (31 kg) in Hašaj (34 kg), saj sta zasedla prvi mesti. Drugi je bil Čuk (38 kg), tretji pa Rancigaj (31 kg), L. Cikajlo (38 kg), Vehab in Horvat (49 kg). Erniša je bil šesti. V konkurenci mladincev je bil najuspešnejši L. Cikajlo (64 kg), osvojil je prvo mesto. Pavlič (52 kg) je bil drugi, Šeruga (64 kg) tretji, Vehab (70 kg) peti, Mazouzi (60 kg), Kerek (70 kg) in Kos (77 kg) šesti, Šadl (85 kg) pa osmi. Pionirji Soboti so s 37 točkami zasedli prvo mesto pred Splitom, 25, in Ivom Rejo iz Celja, 20 točk. Pri mladincih je bila Soboti s 34 točkami druga, enako tudi z 71 točkami v skupni konkurenci. T. Kos

— ŠAH —

**Radosavljevič,
Kovač, Hari**

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Soboti je pripravilo hitropotezni turnir. Med 16 šahisti so po 12 točk zbrali Robi Radosavljevič, Boris Kovač in Danilo Hari. Sledijo: Ciril Logar, 11, Jože Benko, 10,5, Ivan Lukič, 10, Stefan Režonja, 9,5, in Alojz Kos, 9 točk.

**Kovač in
Števenečeva**

Šahovska sekcija na Grlavi je pripravila turnir posameznikov. Sodelovalo je 42 šahistov, ki so tekmovali v članski in mladinski konkurenci. Pri članih je zmagal Kovač z 8 točkami pred Zgančem (7,5), Korbanom, Rožmanom, Maukom, Cmrekarjem, Režonjo, Glavačem in Žajdelo (po 6 točk). Pri mladincih pa je zmagala Števenečeva pred Maukom, oba sta zbrala po 5 točk. Sledijo: Katka Marič, 4, Tinka Marič in Glavač, po 3 točke.

I. SOL MOŠKI

Končna lestvica					
Granit	22	21	1	64:9	42
Topoljšica	22	16	6	54:29	32
E. C. LJUTOMER	22	15	7	52:40	30
Bled	22	14	8	52:37	28
Brezovica	22	13	9	54:41	26
Tehno Mobil	22	12	10	45:45	24
Šempeter	22	9	13	38:51	18
Izola	22	8	14	38:49	16
Celje	22	7	15	38:56	14
Mežica	22	6	16	27:56	12
POMURJE	22	5	17	34:56	10
Mislinja	22	5	17	26:59	10

PNL

Rezultati — 15. kolo					
Dobrovnik-Bakovec	4:2				
Mladost-Crenšavci	1:2				
Lipa-Ižakovci	3:1				
Rankovci-Tišina	1:1				
Polana-Ljutomer	1:1				
Veržej-Odranci	2:1				
Zaostala tekma Ižakovci-Veržej	0:2				

Veržej	15	9	5	1	28:9	23
Bakovec	15	8	2	5	20:18	18
Odranci	15	7	3	5	17:12	17
Crenšavci	15	8	1	6	22:20	17
Dobrovnik	15	7	2	6	27:18	16
Tišina	15	6	4	4	24:19	16
Ljutomer	15	6	4	5	24:22	16
Polana	15	4	5	6	16:22	13
Ižakovci	15	4	4	7	20:21	12
Rankovci	15	3	6	6	15:20	12
Lipa	15	4	3	8	16:33	11
Mladost	15	3	3	9	15:30	9

I. MNL MS

Rezultati — 15. kolo					
Čarda-Gačani	1:1				
Grad-Rogašovci	0:1				
Serdica-Radgona	3:1				
Dokletojce-Tromejnik	0:0				
Bratonce-Salevci	1:5				
Čankova-Rakičan	2:2				

Rogašovci	15	11	3	1	52:17	25
Grad	15	9	3	3	28:16	21
Rakičan	15	7	4	4	36:21	18
Salevci	15	6	6	3	38:28	18
Dokletojce	15	7	4	4	29:23	18
Tromejnik	15	7	1	7	20:33	15
Gačani	15	5	4	6	28:26	14
Čarda	15	4	5	6	21:32	13
Čankova	14	3	5	6	28:29	11
Bratonce	15	4	2	9	27:36	10
Radgona	14	3	2	9	21:45	8
Serdica	15	2	3	10	16:44	7

II. MNL MS

Rezultati — 15. kolo					
Križevci-Vrlec	0:4				
Pucanec-Hodoš	4:1				
Romeh-Tešanovci	3:1				
Puška: 11 plavah	4:2				
Apače-Presenjak	7:2				
Filovci presti					

Hodoš	14	10	1	3	44:26	21
Pucanec	13	8	2	3	40:23	18
Romeh	14	8	1	5	41:27	17
Filovci	13	7	3	3	33:20	17
Apače	14	7	1	6	41:37	15
Puška	14	7	1	6	35:33	15
Tešanovci	14	7	1	6	31:33	15
11 plavah	13	6	1	6	33:30	13
Prosenjak	13	2	2	9	31:47	6
Vrlec	14	1	4	9	27:46	6
Križevci	12	2	1	9	16:50	5

I. ONL LENDA

Rezultati — 12. kolo					
Nafta B-Nedelica	1:1				
Graničar-Panonija	2:1				
Lakoš-Hotiza	1:2				
Mostje-Bistrica	0:4				
Kapca-Kobilje	1:2				

Kobilje	12	9	2	1	25:10	28
Bistrica	12	9	2	1	24:16	28
Hotiza	12	6	2	4	23:16	14
Kapca	12	6	1	5	23:20	13
Graničar	12	6	1	5	21:23	13
Nedelica	12	3	6	3	29:14	12
Nafta B	12	5	2	5	19:15	12
Nafta B	12	1	4	7	8:24	6
Panonija	12	1	3	8	7:19	5
Mostje	12	1	3	8	14:32	5
Lakoš						

KROS

**Kolar prvi, Ščančar tretji,
Klemenčičeva peta**

V Domžalah je bil šesti spomladanski Dnevnikov kros, na katerem je sodelovalo okrog 500 tekmovalcev iz Slovenije, nastopili pa so tudi tekači in tekačice iz Hrvaške in Madžarske. Med njimi je bilo tudi nekaj pomurskih tekmovalcev. Najbolje so se odrezali Kolar (OŠ Rogašovci), ki je zmagal v teku na 1000 m med osmimi razredi, Ščančar (OŠ Beltinci), ki je med sedmimi razredi zasedel tretje mesto in Petra Klemenčič iz Gornje Radgone, ki je bila pri dekletih peta.

ŠPORTNI RIBOLOV

**Božič, Marič in Ovsenjak
prvaki**

S tekama na Krašjih in Gajševcih je bilo sklenjeno tekmovanje pomurskih ribičev. Za pomurske naslove se je borilo 30 članov, 13 mladincev in 7 pionirjev. Pri članih je ekipno zmagala prva ekipa Radgone pred drugo in tretjo ekipo. Med posamezniki je postal pomurski prvak Mirko Božič (GR) s 97 točkami (12,875 kg) pred Danilom Hladnom (GR), 97 (12,225 kg), in Željkom Mavričem (GR), 91 točk. Pri mladincih je zmagala ekipa Ljutomera pred Mursko Soboto, Ljutomerom II in Lendavo, med posamezniki pa Igor Marič (MS), 100, pred Tanjo Lesjak (Ljut.) 97, Mirkom Lesjakom 94 (13,55 kg) in Škergetom (oba Lj.) 94 (10,475 kg). Med pionirji, ki so tekmovali le v posamični konkurenci je zmagal Boštjan Ovsenjak z 91 točkami pred Gorazdom Rengeom (oba MS), 88, in Denisom Vukom (Lj.), 85 točk.

— KAJAKAŠTVO —

Horvat in Gjerekova četrta

Na reki Kolpi je bilo tradicionalno tekmovanje v spustu, ki je v konkurenci mladincev stelo kot kvalifikacija za sestavo državne mladinske reprezentance. Sodelovalo je 80 kajakašev in kanuistov. Med njimi so bili tudi pomurski tekmovalci in dosegli nekaj solidnih uvrstitev. V konkurenci mladincev je Iztok Horvat (Krog) v C1 zasedel četrto mesto. Enako uvrstitev je dosegla v K1 pri ženskah Anita Gjerek (Bistrica) ter dvojica Gujman-Kovačič (Krog) pri članih C2.

— STRELSTVO —

Novo strelišče v Dolini

S častnim strelom je predsednik OSZ Lendava Franc Balantič odprl novo 4-stezno strelišče za zračno puško SD Dolina, hkrati pa predsedniku domače strelske družine Štefanu Kišu za pomembno delovno zmago izročil srebrno plaketo OSZ Lendava. Ob tej priložnosti so tudi izvedli prvo tekmovanje, posvečeno obletnici OF. Sodelovalo je 9 strelskih družin. Zmagala je Planika iz Turnišča s 716 krogi pred SD ŠK Turnišče, 693, in SD Jezero Dobrovnik, 672 krogov. Pri posameznikih je zmagal Draškovič s 184 krogi pred Maučecem (oba Planika), 181, in Rajtarjem (ŠK), 180 krogov.

A. Zver

Mesna industrija in Mura

V Murski Soboti je bilo tekmovanje v streljanju z zračno puško v okviru delavskih športnih iger. Sodelovalo je 46 strelcev in strelk. Pri moških je ekipno zmagala Mura s 538 krogi pred SCT, 535, in Pomurskim tiskom, 526 Krogov, med posamezniki pa Stefanec (SCT) s 185 krogi pred Horvatom (Mura), 184, in Gombocem, 182 krogov. V tekmovanju žensk je bila ekipno najboljša Pomurka — Mesna industrija s 412 krogi pred Potrošnikom, 388, in Muro, 161 krogov, pri posameznicah pa je zmagala Rengeova (Mura) s 161 krogi pred Roudijevo (Pomurka), 159, in Bunderlovo (Potrošnik), 142 krogov.

F. Matko

Planika in Maučec

SD Planika iz Turnišča je pripravila tradicionalno tekmovanje v streljanju z zračno puško. Med desetimi ekipami je zmagala Planika z 804 krogi pred prvo ekipo ŠK Turnišče, 793, in drugo ekipo ŠK, 766 krogov. Pri posameznikih je bil najboljši Jože Maučec (ŠK) z 270 krogi pred Draškovičem, 270, in Avgustom Maučecem (oba Planika), 268 krogov.

F. Vitez

Bukovec deveti

V Ljubljani je bilo državno prvenstvo v streljanju z zračno puško. Med 38. članskimi ekipami je sodelovala tudi Tišina in s 1079 krogi zasedla 21. mesto. Med posamezniki je bil Branko Bukovec s 375 krogi deveti, Pertoci je nastreljal 366, Gider pa 365 krogov.

F. Matko

Sobočanke tretje v Sloveniji

V hotelu Bellevue na Pohorju je bilo republiško prvenstvo v šahu za pionirke. Lep uspeh je dosegla ekipa starejših pionirk OŠ Edvarda Kardelja iz Murske Soboti, saj je osvojila tretje mesto. Za ekipo so igrale: Martina Marič, Edita Dominko, Stanka Vigali in Alenka Gačanovič. To je bilo že peto sodelovanje ekipe na republiškem prvenstvu. Sobočanke so enkrat osvojile drugo in trikrat četrto mesto. Poleg tega je bila ekipa štirikrat občinski in štirikrat regijski prvak. V posamični konkurenci pa so učenke OŠ Edvarda Kardelja iz Murske Soboti na republiškem tekmovanju osvojile enkrat drugo, enkrat tretje, enkrat četrto in enkrat deseto mesto. Na občinskih tekmovanjih so dosegli 7. na regijskem pa 6 prvih mest.

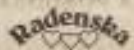

Ekipa starejših pionirk OŠ EK Murska Soboti. Stojijo od leve: Anton Marič (mentor), Alenka Gačanovič, Edita Dominko, Tinka Marič in Stanka Vigali. Foto: N. Juhnov

**STOLPEC
UREDNIKA****Mednarodni
maraton
treh src**

Športno in turistično društvo Radenci, ki delata družno, tudi letos organizirata tradicionalni tekaški maraton treh src, že enajsti po vrsti. Tako kot na vseh dosedanjih bo tudi tokrat pokrovitelj prireditve Radenska iz Radenec.

Gre za množično tekaško prireditev, ki si je že doslej pridobila sloves ene najuspešnejših športno-rekreacijskih prireditev, in ima širši značaj, saj je povezana z bogatim kulturnim programom in sejmom domače obrti. Čeprav bo mednarodni tekaški maraton treh src v Radencih šele v soboto, 25. maja 1991, je že nekaj časa v javnosti razpis o prireditvi. Prizadevni organizacijski odbor prireditve, ki ga že nekaj let uspešno vodi priznani športni delavec Martin Sreš, je poskrbel, da so bili poleg javnih občil pravočasno seznanjeni o prireditvi.

**MARATON TREH SRC
RADENCI**

ditvi številni posamezni tekači, stalni udeleženci maratona treh src v Radencih. Tako kot prejšnje leto bo na mednarodnem tekaškem maratonu treh src v Radencih na sporedu maraton cicibanov (500 m), pionirjev (800 m), trimski tek (10 km), mali maraton (21 km) in maraton (42 km).

Poleg tega pa bo še trimski pohod na Keplo (6 km). Program prireditve je sestavljen tako, da bo lahko pritegnil različne tekače oziroma pohodnike. Pravico nastopa imajo vsi, ki se počutijo sposobni in ki so za posamezne kategorije dopolnili določeno število let.

Starostni pogoji pa so: ciciban 4 leta, pionirji 7 let, pohodniki 6 let, trimski tekači 10 let, udeleženci malega maratona 14 in maratona 18 let. V malem maratonu bodo tekmovali: mladinke, mladinci, veteranke, članice, veterani in člani. V maratonu pa veteranke, članice, veterani in člani. Za tiste tekače, ki se prijavijo 10 dni pred prireditvijo, bo štartnina 70, sicer pa 100 dinarjev.

Start in cilj prireditve bo kot po navadi pred hotelom Radin v Radencih. Vsak udeleženec bo prejel po teku oziroma po hodu spominsko značko, diplomu in testno priznanje. Absolutna zmagovalca maratona treh src dobijo pokala pokrovitelja, prvi trije v vsaki kategoriji pa medalje, vsi drugi maratonce pa še testne znake, glede na časovni zaostanek za zmagovalcem. V času mednarodnega tekaškega maratona treh src v Radencih bo tudi tokrat zelo živo. Dolgčas ne bo tudi tistim, ki ne bodo tekli ali hodili, saj bo prireditelj popestril z nastopi folklornih in plesnih skupin,

Lepotičke se vračajo

Sredi lanskega leta smo pisali o pogrešanih osebah. Tedaj smo »obdelali« tudi izginotje Marjete Nikolič iz romskega zaselka v Dolgi vasi. Poteklo je več mesecev, odkar je odšla z doma (ali pa so jo ugrabili, kot so domnevali starši), ni se oglašala, zato so pomislili na najhujše. Pred kratkim pa se je izgubljena hčerka vendarle oglasila. Pisala je svojim staršem, da živi v naselju Stapanica pri Kijevev na Kosovu. Sporočila je, da ima že sina Vesela in da se dobro razume z možem Iztom, s katerim živi v zunajzakonski skupnosti. Starše je zaprosila, naj ji čimprej pošljeta izpisek iz rojstne matične knjige, ker se želi poročiti. Napovedala je tudi skorajšnji obisk, hkrati pa izrazila bojazn, da jo bo oče premlatil. Očitno jo daje hudo domotožje, saj piše, da mora domov »živa ali mrtva«. Starša, ki imata kopico otrok, sta bila po Marjetinem odhodu v hudih skrbeh, zdaj pa jima je odleglo in beg ji bo sta seveda oprostila. Tudi zaradi vnuka, ki ga želita čimprej videti.

Srečno pa se je končalo potovanje še ene deklice, tokrat iz romskega naselja na Pušči. V našem in drugih listih smo lahko prebrali »tiralič« UNZ za Darinko H., učenko 6. razreda OŠ iz Murske Sobotice. Sicer je že nekajkrat odšla, a se je hitro vrnila. Tokrat pa je prišla po treh tednih. Bila je v družbi sonarodnjakov v Mariboru (tam so našli odvrženo njeno šolsko torbo, kar je povzročilo preplah!), miličniki pa so jo odkrili v nekem lokalu v Celju. Zdaj je spet dobra učenka in hiti, da bi nadomestila, kar je izgubila v 3-tedenskih samovoljnih počitnicah. S. S.

Trčenje in požar

V preteklem tednu je bilo na pomurskih cestah dokaj mirno, saj sta se zgodili le dve nesreči. Bila pa so obdobja, ko je bilo tega veliko več. Prav gotovo preprečevalno delujejo visoke kazni, ki so zagrožene kršilec.

V petek, 19. aprila, ob 16.30 se je Ivan Zelko, rojen 1964, leta, peljal z osebnim avtom po lokalni cesti Trnje—Odranci. Med vožnjo ni bil pripravljen na varnostni pasom, pa je tudi to najbrž vzrok za hudo telesno poškodbo. V križišču s prednostno cesto Renkovi—Turnišče je izsilil prednost pred vozilom Jožeta Pucka, rojenega 1941, leta, iz Renkovec. Poleg telesne poškodbe je nastala tudi gmotna v višini 200 000 dinarjev.

Med vožnjo iz Ljutomer proti Cezanjevce — bilo je 20. aprila ob 22. uri — se je vnel osebni avto Toyota, ki ga je vozil Peter Vaupotič iz Radomerščaka 5. Ko je voznik zaznal, da je pri motorju nekaj narobe, je ustavil, nakar se je ogenj razširil še v notranjost vozila. Pri gašenju so sodelovali ljutomerski gasilci, kljub temu pa je škoda za 30 000 dinarjev.

ČLOVEK V STISKI NE OSTANE SAM

NOV DOM ZA VAJSOVO DRUŽINO

V Zbigovcih pospešeno grade domačijo, ki je 14. januarja zgorela. Pomoč posameznikov, krajevnih skupnosti in podjetij

V Vestniku smo 17. januarja 1991 pisali o hudi družinski tragediji v Zbigovcih v radgonski občini. Štiri dni prej je pri Vajsovih izbruhnil požar, ki se zdaj ni pojasnil in v katerem sta se zažigala 4. in 3-letna otroka. Del stanovanjskega poslopja je bil zidan, vse ostalo pa leseno, zato je skoraj v celoti zgorelo.

Od takrat so minili dobri trije meseci. Prejšnji teden, ko smo obiskali domačijo, smo naleteli na skupino kakih dvajsetih delavcev, ki so z zarezno strešno

opeko pokrivali nadzidan in prizidan stanovanjski del in gospodarsko poslopje, ki so ga postavili na novo. Pokramljali smo s 60-letnim Petrom Vajsom, gospodarjem, ki pa ne živi stalno v Zbigovcih, ampak pri svoji drugi ženi v Spodnji Ščavnici. Pripovedoval nam je:

»Družinska tragedija nas je zblížala. Zet Boris in hčerka Verica sta se kmalu po požaru preselila v novo hišo, ki sta jo medtem dogradila s pomočjo izvršne sveta radgonske občine, kme-

tijskega kombinata, podjetja Lončarič in drugih. Ne jaz ne moji otroci pa nismo mogli ostati brez ognjišča, kajti v tej hiši, ki je pogorela, smo se rodili, preživeli naša najlepša obdobja življenja, zato smo se odločili, da jo postavimo na novo. Spodbudo za to smo dobili, ko so se ljudje odločili, da nam bodo pri tem pomagali. V krajevni skupnosti Črešnjenci so zbrali 19.500 dinarjev, izdatno nam je pomagal kmetijski kombinat Radgona, v katerem sem bil do lanskega leta zaposlen: z nabiralno akcijo so se odrezali tudi zbigovski gasilci in darovalci, v nekaterih krajih pa sem zbiranje opravil sam. Ševeda je bilo še vedno premalo denarja, zato sem prodal dve kravi in posekal ducat lastnih dreves za ostrežje...«

Tam, kjer je volja, je moč! Vajsova domačija iz dneva v dan raste, se spreminja in počasi bo lepša, bolj udobna in uporabna (gospodarski del), kot pa je bila prejšnja, pretežno brunarica. Nad gradnjo sicer hdi zidarski mojster Janez Perko iz Lastomerce, naenkrat pa so zidarji postali tudi Vajsovi otroci in zetje. Tudi vnuki so se vključili. Prav med našim obiskom so pridno dodajali strešno kritino. Neprecenljiva je tudi pomoč sosedov, zlasti Škrabarjevih, pa delavcev kmetijskega kombinata in Elrada, ki so imeli na dan našega obiska »ših« pri Vajsovih. Š. Sobočan

Domačija Petra Vajsa iz Zbigovcih, ki je pred nekaj več kot tremi meseci pogorela skoraj do tal, zdaj že dobiva nove zidane stene in opečne stropove, pa tudi ostrežje in kritina sta novi. Hiša, v kateri bo stalno živel Vajsov še ne poročeni sin, bo hkrati ognjišče vseh. Foto: Š.S.

VSE VEČ UŽIVALCEV MAMIL

Ni naš namen, da bi razpredali, zakaj ljudje segajo po mamilih, pač pa hočemo navesti le dejstva, ki kažejo, da se število uživalcev mamil v Republiki Sloveniji povečuje. V mislih imamo seveda »prepovedana« mamila.

Delavci organov za notranje zadeve Republike Slovenije so v letu 1990 namreč ugotovili, da se povečuje tako število uživalcev kot razpečevalcev mamil, starost uživalcev pa se niža. Tako so ugotovili, da so se drogirali celo nekateri osnovnošolci! Druga ugotovitev je, da je v prometu in uživanju vedno več mamil, ki jih uvrščamo med tako imenovane trde

droge, kot sta heroin in kokain, sorazmerje med uživanjem mehkih in trdih drog pa je 50:50. Hudo je tudi, ker se v Sloveniji pojavlja organizirano in dokaj obsežno razpečevanje mamil. Povečan je tudi prenos mamil čez ozemlje naše republike proti Zahodu, kar nekako potrjujejo tudi številna odkritja tihočapcev. So pa tudi primeri, ko si zasvojenosti pomagajo do ustreznih opojnih sredstev na ta način, da vamljajo v zdravstvene zavode in lekarne. Znani so tudi gojitelji indijske konoplje in obrezovalci pomurskih makovih glav. Pa stanje v Pomurju? Samo uživanje mamil ni kaznivo, saj je tak človek

bolnik. Tudi nabava mamil za lastne potrebe je »tolerirana«. Drugače je, če bi se kdo ukvarjal s tihočapjenjem in preprodajo mamil. Tak ne uide kazni! Ni nam uspelo dobiti podatkov, kako se oskrbujejo pomurski uživalci, res pa je tudi, da vsak, ki ima dolge lase in je zaprt vase, še ni »hašišar«, kot sicer večkrat koga razglasimo. Pa morda še to: po svoje smo zasvojenosti v lažji obliki vsi, ki kadimo, pijemo kavo, čez mero uživamo tablete. Vzroki za zasvojenost pa še zdaleč niso v »modi uživanja«, ampak so globlji, številni. Zgodi se, da koga celo pokopljejo. Š. S.

SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

Znanje za varnost

Letošnje občinsko tekmovanje Kaj več o prometu so letos pripravili na osnovni šoli na Bistrici. Šolarji so izpolnjevali teste o poznavanju cestnoprometnih predpisov, imeli so, spretnostno vožnjo, naposled pa so še zapečljali po vaških ulicah. V ekipnem tekmovanju je v višji skupini največ točk osvojila OŠ Odranci, sledijo ji OŠ Črenšovci, Dobrovniki, Lendava... V nižji skupini pa je največ točk zbrala OŠ Dobrovniki, nato OŠ Odranci, Lendava itn. Med posamezniki se je v višji skupini najbolje odrezal Franc Varga iz OŠ Dobrovnika, ki je zbral 1 470 točk, zato je v

soboto sodeloval na republiškem tekmovanju. V nižji skupini pa je bil med posamezniki najboljši (1 450 točk) Tomaž Kovač iz OŠ Dobrovniki. Na tekmovanju je sicer nastopilo 60 učencev z devetih osnovnih šol lendavske občine. Š. S.

POROKE

Matični uradi SO Murska Sobota — Milan ŽIŽEK, kmetijski tehnik iz Žižkov 57, in Jožefa FARKAŠ, kmetijski tehnik iz Rakičana, Zvezna ul. 15

SALON POHIŠTVA

INTERDOM d.o.o.

VELIKA AKCIJSKA PRODAJA
SPALNIC in REGALOV
TOVARNE POHIŠTVA BREŽICE

30% popust na gotovinsko plačilo

● BRAZPLAČEN PREVOZ ● NIZKE CENE
● UGODNI KREDITNI POGOJI

PREŠERNOVA 1, 62000 MARIBOR, TEL.: (062) 222-450, 222-289

Zidarsko-fasadersko-keramičarska dejavnost

ANTUN ČREŠNJOVEC

Martinska 165
Mursko Središče,
tel. 042 843-421

Kakovostna dela po ugodnih cenah
Dostava materiala — brez prometnega davka
Dela s kompresorjem

NOVO V ODRANCIH!

Trgovina KAS,
Ravenska 6, tel. 70 183

- obutev za vso družino
- tekstilni izdelki za otroke in odrasle

KONKURENČNE CENE!

Okna in vrata KOPLAST so izdelana iz umetnih materialov in se uvrščajo v najvišji evropski kakovostni razred. Njihov videz je eleganten in ustreza vsem arhitekturnim zahtevam sodobnega časa. Naša ponudba omogoča kupcem popolno izbiro pri odločanju glede stila, oblike in velikosti oken ter vrat. Ponudimo lahko tudi zapiranje balkonskih lož, zimskih vrtov ter možnost kombinacije z vsemi senčili (rolete, polkne, žaluzije).

KOPLAST, plastični izdelki, p.o.
63210 Slov. Konjice, Tovarniška 2
Tel. centr. (063) 754-911
Telef. 33566
Fax. (063) 753-901

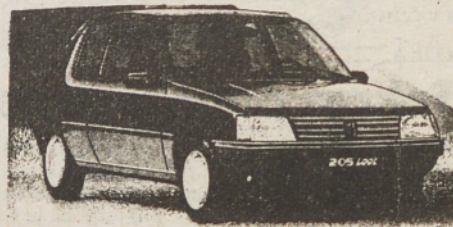
KOPLAST

PEUGEOT

309 205

SERVIS
in
PRODAJA
novih
AVTOMO-
BILOV
po ugodnih
cenah

**LOOK
405**

INFORMACIJE po tel. 28-220 (zvečer)

JOSEF KALCHER

Grazerstrasse 24
A — 8350 FEHRING

**30 km od avstrijske
Radgone
in 10 km od Kuzmo
Tel. 9943/3155/2424**

KONJENIŠKI KLUB
LJUTOMER

OBJAVLJA

REZULTATE SREČOLOVA, KI JE BIL V SOBOTO, 13. APRILA 1991, NA KONJENIŠKEM PLESU V MORAVCIH

Izžrebane so bile naslednje številke srečk:

- št. 00550 — žrebec ARTS
- št. 03781 — žrebec VILJEN
- št. 03759 — predsetnik
- št. 02171 — 500 kosov strešne opeke betoplast
- št. 00633 — miza muralas
- št. 00847 — električna svetilka
- št. 01985 — ženski komplet
- št. 01396 — kolektor
- št. 03888 — 100 kosov vinoteke
- št. 03234 — 100 kosov vinoteke
- št. 00711 — vikend paket za 1 osebo v Moravskih Toplicah
- št. 02283 — ženska jakna
- št. 00008 — odojek
- št. 02295 — odojek
- št. 02248 — odojek
- št. 01912 — darilni bon v vrednosti 2.000,00 din Marka Slaviča
- št. 02190 — posoda za cvetje
- št. 03676 — moški sako
- št. 03473 — stenska ura
- št. 01252 — stenska ura

Izžrebana darila lahko dobitniki dvignejo do 31. maja 1991 vsak delavnik od 7. do 15. ure v podjetju IMGRAD Ljutomer.

Razpisna komisija Uprave za inšpekcijske službe občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota

RAZPISUJE

prosta delovna mesta

1. urbanističnega inšpektorja
2. veterinarskega inšpektorja

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod št. 1: visoka izobrazba — smer arhitektura, opravljen strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj;
- pod št. 2: visoka izobrazba veterinarske smeri, opravljen strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj.

Delovno razmerje za razpisano delovno mesto se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa razpisni komisiji Uprave za inšpekcijske službe občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota v Murski Soboti.

K lastnoročno napisani prijavi je potrebno priložiti dokazilo o izpolnjevanju razpisnih pogojev in življenjepis.

Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

ATRIUM

d.o.o.

vam ponuja spalnice in kuhinjsko pohištvo že od 15.000,00 din. Kotne sedežne garniture že za 12.000,00 din...

— Izkoristite enkratno priložnost, saj ponujamo:

- stare cene
- obročno odplačevanje
- popust na gotovino
- tudi do 30 %
- veliko izbiro na enem mestu in preverjeno

NAJNIŽJE CENE V POMURJU!

ATRIUM, d.o.o., LJUTOMER, Ormoška 22, vsak dan med 12. in 18. in ob sobotah med 9. in 12. uro. Telefon in telefaks: (069) 82 455

KOVINOTEHNA **cvetko**

TEHNIČNA TRGOVINA, ORMOŽ, Ljutomerska 3
Otvoritev v soboto
27. aprila ob 11. uri

Radijski in televizijski spored od 26. aprila do 2. maja

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujate se z nami! (Včasih je bil to dan pred praznikom, verjetno bo še tudi tokrat. Živeli prazniki!). 10.00 Spored RS. 16.00 Pomladno popoldne (... bo res pomladno, če nas ne bo znova presenetil pomladno-prijski sneg. Sicer pa vam tokrat ponujamo čestitke po telefonih 21 232 in 21 579, poročila in glasbeno oddajo 21 232). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Klub Klobuk. 10.10 Velik zasak, franc. nadaljevanka. 15.00 Nemčija danes. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Tednik. 18.10 Lutkovna igrice. 18.30 Mesečeva ura, angl. nadaljevanka. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Po otopitvi, avstral. serija. 21.15 Heroji, avstral. nadaljevanka. 22.10 Dnevnik. 22.30 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Kitajski porcelan, franc. film.

Drugi program

16.00 Satelitski program. 17.30 Studio Maribor. 19.00 Ansambel Franca Miheliča. 19.30 Dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Ex libris: O tobaku. 21.25 Koncert simfonikov RTV Slovenija. 22.30 Satelitski program. 22.55 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Povejte, kaj naj počnem, oddaja za mlade. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Prezrti ste, pogledajte. 15.25 Staro za novo. 16.35 Poročila. 17.00 Iz vašega čtiva: Ante Kovačić. 17.30 Oddaja za mlade. 18.00 Hrvaška danes. 18.15 Polna hiša, amer. nanizanka. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Zadnji polet, ameriški film. 21.35 Duopirija, talk show. 22.25 Dnevnik. 22.45 Ekran brez okvira. 0.15 Yutel.

TV AVSTRIJA

10.30 Med nebo in zemljo, film. 12.15 Domače reportaže, ponovitev. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi, ponovitev. 13.45 Roseanne. 14.00 Sodnik Kreuzberg. Dvojna naloga. 14.45 Mojstri jutrišnjega dne. 15.00 Otroški program. 15.30 Am, dam, des. 15.55 Zeleni pašnik. 16.10 Dusty. 16.35 Mozartov kviz. 17.00 Mini čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Baywatch: Privlačna Alison. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Derrick: Kdo si ti, očče? 21.25 Pogledi s strani. 21.35 Rocky, film. 23.30 Hokey: CSFR/SZ. 0.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.05 Klas slik, nemški film. 9.50 Zrebanje lota. 9.55 Od ženske do ženske, nemški film. 13.40 Video novice. 13.55 SP v hokeyju na ledu: Kanada-Svedska. 16.15 Koszeg 1991. 17.00 Za upokojece. 17.30 Tekla. 17.40 Reportaža. 18.00 Okno, uslužnostni program. 19.00 Vprašanja kristjanov. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dallas, ameriška serija. 18. del. 21.00 Panorama. 22.00 Zakaj zvonijo, romunski film. 24.00 TV dnevnik. 0.15 Dnevnik ATENNE 2.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujate se z nami! (Na današnji dan so ustanovili Osvobodilno fronto. Tokrat v imenu murskega vala upamo, da se bomo uspeli osvoboditi brezposelnosti, slabih plač in jeznih žen. Dobro jutro!). 10.00 Spored RS. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 17.00 Poročila. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

8.25 Angličščina. 8.50 Radovedni Taček, ZBIS, Lutkovna igrice. 9.35 Alf, amer. nanizanka. 10.00 Zgodbe iz školjke. 11.00 Ljubljana: Zborovanje na Trgu revolucije, prenos. 13.40 Videogodba. 14.25 Sammy gre na jug, angl. mladinski film. 16.20 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Ljudstvo Inuitov, švedski dokum. film. 18.30 Zdjaj po slovensko. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.35 Ona + on. 22.10 Dnevnik 3. 22.30 Sova: Na zdravje!, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka; Ozdravitelj odpisanega, ameriški program.

Drugi program

14.00 Satelitski programi. 14.55 Monte Carlo: Tenis - ATP turnir, polifinale, prenos. 17.30 Satelitski programi. 17.55 Ljubljana - srce OF, dokum. oddaja. 19.00 Muppet show. 19.30 Dnevnik. 20.15 Filmske uspešnice: Steze slave, ameriški film (čb). 21.40 Satelitski program. 22.55 Tenis, posnetek. 23.35 Yutel. 0.45 Satelitski programi.

HTV

8.15 Poročila. 8.30 Vesela sobota. 10.00 Izbor šolskega programa. 11.30 Divji svet živali. 12.00 Kako biti skupaj. 12.30 Besede, besede. 13.00 Dokum. oddaja. 13.45 Aladinova čudežna svetilka, sovjetski mladinski film. 15.15 Mikser M. 16.10 Otok, človek, kamen, dokum. film. 16.25 Narodna glasba. 16.55 Poročila. 17.00 Odprite... 17.45 TV razstava: Zlatko Keser. 18.00 Vrnitev na otok zakladov, angl. nadaljevanka. 18.55 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Pogovor tedna. 20.15 Meestece v Tekas, ameriški film. 21.55 Dnevnik. 22.15 Hrvaški simboli: Grb in zastava. 22.45 Športna sobota. 23.05 Fluid, zabavnoglasbena oddaja. 23.50 Yutel. 0.40 Poročila.

TV AVSTRIJA

16.00 Otroški Wurlitzer. 17.35 Če mene vprašate, film. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Nogomet. 18.30 Baywatch. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Glasba je v zraku, koncert po željah. 22.10 Manekinka in vohilja. 23.00 Beg v prepad, film. 0.30 Čas v sliki. 0.35 Moderna pirata, film.

TV MADŽARSKA

6.30 Vaška TV. 7.00 Sončnica. 9.05 Za otroke. 10.15 Dallas, pon. 11.00 Panorama, pon. 12.00 Magazin cultural. 12.30 Čarovniška revija. 12.55 MTK VM. Ferencvaros, nogomet. 15.05 Drehscheibe Europa. 15.40 Hišni prijatelji. 15.50 Kviz. 16.35 Prvi rajski vrt. 17.30 Tele video. 17.40 Otroško. 18.35 Delta. 20.00 Naslednji. 20.15 Peter Veliki, film. 21.55 Bongo. 22.55 Parabola. 23.25 Sver videa. 0.05 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas. 9.30 Srečanje na murskem valu. 10.30 Kuhamo z osrednjim gostom). 12.00 Spored v madžarščini. 13.00 Panonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav. 9.50 Mesečeva ura, angl. nadaljevanka. 10.20 V znamenju zvezd, nemška serija. 10.50 Muppet show. 11.10 Videomeh. 11.40 Obzorja duha. 12.00 Kmetijska oddaja. 12.30 Priljubimo tišini. 13.10 Titan. 14.40 Saga o Forsythih, angl. nadaljevanka. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Sedmi križ, ameriški film. 18.57 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Posel je posel, nanizanka. 20.40 Zdravo. 21.25 Pesmi za Eurosong 91. 22.00 Dnevnik 3. 22.20 Sova: Krempiji in praske, amer. nanizanka; Inšpektor Morse, angl. naniz.

Drugi program

13.45 Formula 1, prenos. 15.00 Monte Carlo: Tenis - finale, prenos. 17.55 SP v hokeyju - SZ: Svedska. 20.00 Košarka - finale (m). 22.00 Bajke na Slovenskem, dokum. oddaja. 22.25 Bolwieser. 2. del nemškega filma. 0.00 Športni pregled. 0.45 Yutel.

HTV

9.45 Poročila. 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Poročila. 13.05 Dakrani, serijski film. 13.55 Družinska oddaja. 14.25 Nedeljsko popoldne. 17.10 Mlada Bess, ameriški film. 18.45 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Dramski program. 21.15 Dokumenti časa. 22.00 Dnevnik 2. 22.20 Mozart od Salzburga do Zagreba, glasbena oddaja. 23.20 Športni pregled. 0.05 Yutel.

TV AVSTRIJA

9.05 Anglički par, film. 11.00 Tiskovna konferenca. 12.00 Teden. 12.30 Orientacija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Družinske vezi. 13.35 Nebraska, film. 15.10 Salzkammergut. 15.25 Hiša v Jeruzalemu. 15.30 Otroški program. 17.55 Sedemkrat jaz in ti. 16.10 Daktari. 17.00 Mini čas v sliki. 17.10 X-Large. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Baywatch: Boj morskega psa. 19.30 Čas v sliki. 20.15 In potem? komedija. 21.40 Italijanska opera buffa. 1.40 Čas v sliki.

2. program

13.00 Tuja domovina. 16.30 Svilena cesta morij. 17.15 Klub za starejše. 18.00 Družinske vezi. 18.30 Avstrija v sliki. 19.00 Avstrija danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sam proti mafiji. 22.00 Čas v sliki. 22.05 Večerni sport. 22.10 Komandir, film. 23.55 Hokey: SZ:Svedska. 1.10 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Za otroke. 9.25 Severni medved. 10.15 Glasbeni butik. 11.15 Pogled domov. 13.15 Družinska nedelja. 14.15 Formula 1, prenos. VN San Marina. 16.40 Vreme minute. 17.00 Walt Disney vam predstavlja. 18.45 Naša dedščina. 19.00 Teden. 20.00 Dnevnik. 20.15 Peter Veliki. 2. del filma. 21.55 Arpad Gönc v Indiji. 22.40 Portreti iz XX. stoletja. 23.55 Norman. 23.55 Video strani.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujate se z nami! (... če ne, se bomo mi z vami. Skupaj bomo do desetih, ko boste spet lahko poslušali...). 10.00 Spored RS. 16.00 Pomladno popoldne (dve besedi) - najprej športna oddaja, nato poročila, ob koncu pa še To sem jaz za najmlajše. 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Ciciban, dober dan. 10.00 Utrip. Zrcalo, Mernik. 15.10 Obzorja duha. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Zdravo. 18.30 Radovedni Taček. 18.45 Alf, amer. nanizanka. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Dachauski procesi, posnetek predstave MGI. 21.10 Osmi dan. 22.00 Dnevnik 3. 22.20 400 let slovenske glasbe. 23.05 Sova: Gledališče Raya Bradburyja, angl. nanizanka; Inšpektor Morse, angl. nanizanka.

Drugi program

15.30 Hokey - CSFR: Kanada, posnetek. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Dnevnik. 20.00 ... 20.30 Po sledeh napredka. 21.30 Sedma steza, športna oddaja. 21.50 Omizje.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Serija za otroke. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 13.20 Priča, ameriški film. 16.00 Staro za novo. 16.45 Poročila. 17.00 Družinski album. 17.30 Serija za otroke. 18.00 Hrvaška danes. 18.45 Dokumentarni program. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Boljše življenje, nadaljevanka. 20.55 Zunanja politika. 21.25 Dnevnik 2. 21.50 Kinoteka Hollywooda. 23.35 Yutel. 0.35 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.05 Družinske vezi. 9.30 Avstrija v sliki, ponovitev. 10.00 Šolska tv. 10.30 Večkratna čast, film. 12.00 Na rdečo-belo-rdečih sledovih: Avstrije v Indiji. 13.00 Čas v sliki. 13.40 Srečanje z naravo. 14.10 Angel se vrača, razvedrilna oddaja. 15.00 Otroški program. 15.10 Am, dam, des. 16.10 Hiša brez psa. 17.00 Mini čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Baywatch. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Sport v ponedeljek. 21.15 Pogled s strani. 21.25 Peter Strohm. 22.20 Razpad, film. 23.55 Jazz festival. 0.40 Čas v sliki.

2. program

16.45 Jame, čarovnice, svetilke. 17.30 Lipova cesta: Dobrota. 18.00 Družinske vezi. 18.30 Srečanje šaljivcev. 19.00 Lokalni program. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kultura. 20.15 Gozdarska hiša Falkenau. 21.15 Teleskop. Černobil. 22.00 Čas v sliki. 22.30 Sushi ali hamburger. 23.15 Nočni studio. 0.15 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, pon. 10.05 Peter Strohm, nemška kriminalka, naslov epizode: Smrt nekega prijatelja. 11.25 Delta, pon. 14.00 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Cimbora. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Svetovni dan plesa, Romeo in Julija, baler. 22.30 Kardinal Mindszenty, portret. 1. del. 23.00 TV dnevnik. 23.15 Dnevnik BRC.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujate se z nami! (Spet bogato jutro in dopoldne na murskem valu, sooblikovali ga boste, če imate telefon!). 10.00 Spored RS. 16.00 Pomladno popoldne (Po telefonu boste lahko tržili v malih oglaših, zadnjo uro in pol pa se naslajajte nad najbolj zaželenimi melodijami v čast praznovalec!). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Zgodbe iz školjke. 10.00 Šolska tv. 10.50 Angličščina. 11.15 Sedma steza. 11.35 Osmi dan. 12.20 Omizje. 15.05 Angličščina. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Šolska tv. 18.10 Ex libris: O tobaku. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Strast in paradiz, amer. nadaljevanka. 20.50 Kavarna. 22.05 Dnevnik 3. 22.25 Sova: Črni gad, angl. nanizanka; Pogodba, angl. naniz.

Drugi program

16.00 Satelitski programi. 17.30 Studio Koper. 19.00 Slovenske pesmi iz Porabja. 19.30 Dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Zrebanje lota. 20.35 Povečava, oddaja o filmu in Erotikon, slovenski film. 23.10 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Mali svet. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 13.50 Rdeči kralj in beli vitez, film. 15.30 II. Beethovnova simfonija. 16.45 Poročila. 17.00 Kompijski magazin. 17.30 Mali svet. 18.00 Hrvaška danes. 18.45 Preteklost v sedanjosti. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Zgodbe Jeanna Gioana, serijski film. 21.05 Zrebanje lota. 21.15 V velikem planu, kontaktna oddaja. 22.45 Dnevnik 2. 23.05 Kino klub Evropa. 0.35 Yutel.

TV AVSTRIJA

9.05 Družinske vezi. 9.30 Šolska tv. 10.30 Nebraska, film. 11.50 Oddaja o Alph, 12.05 Sport v ponedeljek, ponovitev. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Roseanne. 14.00 Waltonovi. 14.45 Jutrišnji glasbeni mojstri. 15.00 Otroški program. 15.30 Am, dam, des. 16.10 Šest bradavcev. 17.00 Mini čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Baywatch. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Dežela gora. 21.00 Oddaja o živalih. 21.07 Pogledi s strani. 21.15 Boj za Rim, film. 0.00 Hokey. 1.00 Čas v sliki. 1.05 Ex libris.

2. program

18.30 Živalski kviz. 19.00 Lokalni program. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kultura. 20.15 Dingsd. kviz. 21.00 Oddaja o živalih. 21.07 Reportaže iz tujine. 22.00 Čas v sliki. 22.30 X-Large posebej: Jim Morrison živi. 23.30 Koncert legendarnih The Doors iz leta 1968. 0.25 Magnum. 1.10 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.05 Čajkovski: Koncert za violino. 8.45 Telovadba za invalide. 9.00 Prenos zasedanja Parlamenta. 13.55 SP v hokeyju na ledu, prenos. 16.15 Panonska kronika. 16.35 Narodnostne oddaje. 17.00 Lepi madžarski plesi. 17.05 Risanka. 18.55 Za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Peter Veliki. 3. del filma. 21.40 Kabineta vprašanja. 22.00 Studio '91. 23.00 Iz Parlamenta. 23.30 TV dnevnik. 23.45 Dnevnik BBC.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujate se z nami! (Nič ne ve, če bodo znamenite plehbande zgodaj jutraj še vedno igralle koračnice, v vsakem primeru pa vam to ponuja murski val. Zato se s plačo zbudite takoj ob petih, po deseti pa se lahko znova zabijete v miren sen!). 10.00 Spored RS. 16.00 Pomladno popoldne (Za nameček še prvomajsko, praznično. Ostanite z nami, skušali vas bomo kar najmanj razočarati. Lep dan voščimo!). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Vlak za domišljijo, gledališka predstava. 9.50 Zlati cekin, otroška prireditev. 11.35 Strast in paradiz, amer. nadaljevanka. 12.10 Glasbena oddaja. 13.30 Razkošje v travi, amer. film. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Bajke na Slovenskem. 17.40 Risanka. 17.50 Klub Klobuk. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Zakaj te očka pušča samo, ameriški film. 21.40 Marlboro Music show. 22.10 Dnevnik 3. 22.30 Sova: Alf, amer. nanizanka; Pogodba, amer. nanizanka; V znamenju zvezd, nemška serija.

Drugi program

14.50 Hokey, posnetek. 16.50 V 80 dneh okoli sveta, ameriški film. 19.30 Dnevnik. 20.00 Športna sredi. 22.00 Svet poročja. 22.45 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Serija za otroke. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 13.30 Točno opoldne, ameriški film. 15.30 Koncert Stephana Grapellija. 16.45 Poročila. 17.00 Vojsna krajina. 17.30 Serija za otroke. 18.00 Hrvaška danes. 18.45 Lepa naša. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Modri ovratnik, ameriški film. 22.00 Dnevnik. 22.25 Intervju. 22.25 Yutel.

TV AVSTRIJA

11.40 Delavske pesmi. 12.30 Mlini na Spodnjem Avstrijskem. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Družinske vezi. 13.35 Film. 15.10 Čarobni čopci. 16.30 Pinocchio. 17.00 Mini čas v sliki. 17.10 X-Large posebej: Brit Awards show. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Ob 70-letnici psihologa Ervina Ringela. 18.30 Baywatch. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Indiskretno, film. 21.55 Zlata roža Montreuxa. 22.25 Farma v Montani, film. 0.20 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.10 Čarovniška revija, ameriški film. 9.35 Medved grizli. 10.00 Angličščina. 11.00 Peter in slon, šrilanški film. 15.00 Kratki filmi. 16.00 Kamera, angleška serija. 16.25 Kratki filmi. 17.15 Neznani obževalci, ameriški čb film. 19.00 Za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Peter Veliki. 4. del filma. 21.40 V deželi fararonov. 22.05 Kardinal Mindszenty, portret. 2. del. 22.35 Klub svetovnih popotnikov. 23.15 TV dnevnik. 23.30 Dnevnik ZDF.

vsak četrtek

VESTNIK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujate se z nami! (Še vedno ta dežela praznuje, z njo tudi prijatelji murskega vala. Mi pa tudi na praznik dela delamo - delu čast in oblast!). 10.00 Spored RS. 16.00 Pomladno popoldne (Še malo in konec bo praznikov. Radijsko jih bo zaključil Geza in oddaja Zagrajmo in zapojmo po domače). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav. 9.50 Zlati cekin, otroška prireditev. 11.25 Popoln vohun, angl. nadaljevanka. 12.20 25 let Lojzeta Slaka. 14.20 Zandar na potepu, franc. film. 16.00 Sova, ponovitev. 17.00 Dnevnik 1. 17.05 Čas negotovosti, angl. serija. 18.00 Poslanstvo, dokum. oddaja. 18.35 ZBIS: Tillove dogodivščine. 18.55 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Velik zasak, franc. nadaljevanka. 21.00 Tednik. 22.05 Dnevnik 3. 22.25 Sova: Ti in jaz, angl. nanizanka; Pogodba, angl. nanizanka.

Drugi program

13.55 SP v hokeyju, prenos. 16.30 Satelitski programi. 18.00 Zaupno poročilo o stripu, kanadski film. 19.30 Dnevnik. 20.00 Z glasbo v pomlad, zabavnoglasbena oddaja. 20.40 Transseksualnost, dokum. oddaja. 21.25 Nataša iz Maribora, glasbena oddaja. 21.50 Večerni gost: Mirja Sajc. 22.40 Retrospektiva filmov Jožeta Babčiča: Veselica (čb). 0.20 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Otroška serija. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 13.00 Cabaret, ameriški film. 15.05 Drama. 16.45 Poročila. 17.00 Človekovo okolje, izobr. oddaja. 17.30 Otroška serija. 18.00 Hrvaška danes. 18.45 Izobraževalni program. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Spekter. 21.05 Kvizkoteka. 22.20 Dnevnik. 22.40 Glasbena oddaja. 23.40 Yutel. Poročila.

TV AVSTRIJA

9.05 Družinske vezi. 9.30 Dežela in ljudje. 10.00 Šolska tv. 10.30 Poslušaj znamenja: Lenin in revolucija. 12.00 Znanost. 12.15 Klub za starejše. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Psiholog Erwin Ringel.

kino

SPORED FILMOV V KINU
»PARK« od 26. 4. do 2. 5. 1991

26. aprila ob 18. uri amer. akcijski film **BRATSKA KRI**.

26. aprila ob 20. uri amer. trdoero- tični film **SEKSUALNI DVOMI**.

27. aprila ob 18. uri amer. pravljica **BARBARI (THE BARBARIANS)**; glavna vloga: David Paul, Peter Paul, režija: Ruggero Deodato.

27. aprila ob 20. uri amer. akcijski film **BRATSKA KRI**.

28. aprila ob 16. uri amer. pravlj- nični film **BARBARI**.

28. aprila ob 18. uri amer. akcijski film **BRATSKA KRI**.

28. aprila ob 20. uri amer. trdoero- tični film **SEKSUALNI DVOMI**.

1. in 2. maja **NI PREDSTAV!**

KINO SVOBODA GORNJA RADGONA

PETEK, 26. 4., ob 21. uri ameriški trdoero tični film **EDEN ZA DRU- GIM**.

SOBOTA, 27. 4., ob 15. uri ameriš- ka risanka **REŠITELJ**; ob 17. uri ameriški vojni film **MEMPHIS BEL- LE**; ob 19. uri ameriški fantastični film — melodrama **DUH**; ob 21. uri ameriški film **STRELJAJ, DA UBI- JES**.

NEDELJA, 27. 4., ob 15. uri ameri- ška risanka **REŠITELJ**; ob 17. uri ameriški fantastični film — melo- drama **DUH**; ob 19. uri ameriški akcijski film **STRELJAJ, DA UBIJES**; ob 21. uri ameriški vojni film **MEMPHIS BELLE**.

prodam

MOTORNA VOZILA

AUDI 80 GLS, letnik 1981, prodam. Balazic, Dokležovje 5 a. M-4950
MOTORNO KOLO JAWA 350 prodam. ☎ 49 106, Vadarci 45. M-4912
MOTORNO KOLO BMW R 65, 26.000 km, prodam. Strukovci 51. M-4928
GOLF JX BISTRO, kovinske barve, 10/1988, garažiran, prodam. ☎ 23 873, ogled po 16. uri, Čarni, Len- davska 23 a, M. Sobota. M—FD
MERCEDES 190 D, letnik 1985, 74.000 km, kovinske barve, prodam. ☎ 23 966, Mikloša Kuzmici 24. M- BP
OSEBNI AVTO AUDI 80, letnik 1979, prodam. Bakovci, Mladinska 64, ☎ 43 002. M-0007

Rad imam pica! Poskusim je lah- ko v lokalni, ali pa odnesem do- mov v lepi škadi. Picerija Osmi- ca Hotiza, telefon: 76-008.

AVTO VISA, 1982, in motorno kolo MZ, 125 ccm, ugodno prodam. Čren- šovci, Ozka 10, ☎ 70 784. M-4931
MOTOR ZA MOTOKROS, za otro- ka, avtomatik, prodam. Rogan, ☎ 57 134. M-4936
OSEBNI AVTO TAVRIA, star 3 me- sece, prodam. Cena po dogovoru. Horvat, Panonska 3 Turnišče. M-4938
ZASTAVO 101, letnik 1989, prodam. Lipa 93, ☎ 41 345. M-4940
TOMOS AUTOMATIC A 3 MS, le- tniki 1987, pralni stroj Zoppas (starej- ši) in trajnožarno peč Erom prodam. ☎ 24 582 — šifra poceni. M-4941
126 P, letnik 1984, prodam. Dolina 23. M-4943
OPEL KADETT 1.3 S limuzina, rdeče barve, uvožen, letnik 1987, prodam. ☎ 25 279. M-00002
ZASTAVO 101 SPECIAL, letnik 1979, in **ZASTAVO 101**, letnik 1978, prodam. Ferencok, Tešanovci 94. M-4997
ZASTAVO 101 MEDITERAN, le- tniki 1981, registrirano do decembra, prodam. Ludvik Šeruga, Lendavska 56, M. Sobota. M-5000

DOBAVA
Trgovsko podjetje Nemčavci,
SILVA, ŠTEFAN BANKO,
tel. 069/24 581

PRODAJA AVTOMOBILOV:
škoda favorit 135 L, 135 LS in forman. Če pri nas kupite avto- mobil, dobite brezplačno vlečni pri- bor ali kasnetni radio.
— Posredujemo vse modele iz uvoza za domači in hrvaški trg.
— Rok dobave po dogovoru!

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazic Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Endre Gontar (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji 21 383 in 21 064, glavna urednica in direktorica 22 403, računovodstvo in tajništvo 21 383 in 21 064, GPS (trženje) 22 403, telefaks 22 419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za 2. trimesečje 1991 je 200,00 dinarjev, za podjetja 400,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk. Maribor. Vestnik je oproščen plačila temeljnega davka od pro- meta proizvodov.

VIDEO GERENČER

NOVO VIDEOTEKA

izposoja samo originalnih fil- mov z odkupljenimi pravicami

fotografije za osebne doku- mente izdelamo že v

5 MINUTAH

foto gerenčer

OPEL VECTRO 1.6 i, nov, nemški, bordo rdeče kovinske barve, prodam. ☎ (062) 38 821. M-MM
JAWO TS 350 prodam. Odranci, Se- vranska 8. M-4948
YUGO KORAL 55, letnik 1990, 16.000 km, prodam. Rogan, Dolnji Slaveci 29, ☎ 31 124, popoldan. M-0003
126 P in prikolico brako, rabljeno 4 sezone, prodam. ☎ 32 055 in 23 809. M-4880
ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Štefan Rituper, Strukovci 5. M-4888
ZASTAVO 850 (kombi) prodam. Ser- dica 119. M-4897
ŠKODO FAVORIT 136 i, letnik 1990, dodatno opremljeno, prodam. ☎ 23 838, zvečer. M-4907
APN 6, enosni traktor Gorenje Mu- ta s prikolico in rotacijsko frezo ugodno prodam. Kuzma 72 a, ☎ 55 128. M-4913
MOTOR HONDA CB 750 K prodam. Krog, Murska 48. M-4916
ŠKODO 120 in FIAT 750 prodam. Gusti Fartelj, Krnci 17. M-4919
RENAULT 4 GTL, star 2 leti, in rota- cijsko kosilnico SIP 210 ugodno pro- dam. ☎ 87 247, Stanko Kolbl, Vučja vas 48. M-4925
DIANO 6, letnik 1977, registrirano do 8. 4. 1992, prodam. Skakovci 60. M-4926
ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Anton Cigan, Trnje 63. M-4927
JAWO 350, letnik 1986, prodam. Mir- ko Stelcl, Kidričevo naselje 7, Raden- ci (blok). M-4930
LIMUZINO ALEKO, novo, ekono- mik, pet prestav, neregistriran, pro- dam. Možnost delnega odplačevanja na posojilo. Miklošičeva 77. M. Sobota. M-4964
OPEL MANTO, letnik 1979, in gume 145 x 12 prodam. Boris Žitnik, Mota 8, Ljutomer. M-4967
125 P prodam. ☎ 48 664. M-4971
ZASTAVO 750, letnik 1981, registri- rano do februarja 1992, prodam. Krog, Trubarjeva 6. M-4973
ŠKODO 105 za rezervne dele (motor brezhiben) prodam. ☎ 46 512. M-4975
KADETT 1.3, star 1,5 leta, prodam. Bogočina 104 b. M-4976
RENAULT 4, 12/1986, 26.000 km, odlično ohranjen, garažiran, zaščiten, prodam. ☎ 21 762. M-4980
ZASTAVO 125 P, prevoženih 42.000 km, letnik 1979, prodam. Rodovci 16, ☎ 53 014. M-4981
VESPO PX 200 E in AVTOMATIK 3 KLS prodam. ☎ 26 040, dopoldan. M-4983
ZASTAVO 101, registrirano do mar- ca 1992, prodam za 2.000 DEM. ☎ 81 211, int. 14. M-4987
ZASTAVO 128, letnik 1989, registri- rano do februarja 1992, prodam. Krog, Trubarjeva 52 (gostilna). M-4988
OPEL REKORD 20 S, karavan, le- tniki 1982, ohranjen, prevoženih 84.500 km, prodam. ☎ 21 494, Kidri- čeva 25. M-4989
LADO 1300, letnik 1987, ugodno pro- dam. Vaneča 59. M-4990
MOTOR ETZ 250, športno oprem- ljen, registriran do 4/1992, prodam. Vrbojnik, Bolehnečici 26. M-4993
OPEL KADETT 1.4 S, star 1 leto, prodam. ☎ 32 228. M-4995
LADO SAMARO 1300, letnik 1988, prevoženih 30.000 km, prodam. ☎ 82 313. IN-3025
ZASTAVO 750 in ZASTAVO 128, le- tniki 1986, prodam. ☎ 82 074. IN-3029
ZASTAVO 750, po delih ali v celoti, prodam. ☎ 87 289. IN-3028
JUGO 60, 11/1989, ugodno prodam. ☎ 81 021. M-3032
ZASTAVO 128, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ 76 134, po 16. uri. LE-4045
JUGO KORAL 55, letnik 1989, pro- dam. Gomboc, Tišina 42 a, ☎ 46 300. M-MM
AUDI 80 S, starejši letnik, ugodno prodam. Ogled po 16. uri. M. Sobota, Cvetkova 19/V-33. M-BB

LADO 1200 S, letnik 1977, dobro ohranjeno, registrirano do oktobra (1700 DEM), in kože ALPINA pro- dam. Matevž Kavčič, Gresovščak 6, Ljutomer. IN-3036
ZASTAVO 101, registrirano do no- vembra, prodam. ☎ 61 731, int. 36, do 14. ure. M-Pop
ZASTAVO 750, letnik 1982, dobro ohranjeno, registrirano do januarja 1992, prodam. ☎ 75 424. M-JV
JUGO 60, letnik 1990, prodam. ☎ 65 464. GR-14779
GOLF JX, letnik 1987, garažiran, do- bro ohranjen, ugodno prodam. ☎ 61 191. GR-14786
ZASTAVO 101, letnik 1983, prodam. ☎ 26 166. M-4951
ZASTAVO 750, letnik 1978, prodam. ☎ 26 -275, Fister, Krog, Murska ulica 16. M-4953
TAM 5000 za prevoz 60 AŽ-panjev in 20 AŽ-naseljenih družin, na odplati- lo, prodam. Bokan, Dokležovje 24. M-4954
JUGO KORAL 55, oktober 1989, ugodno prodam. ☎ 45 -t21, popold- an. M-4957
GOLF DIZEL, letnik 1985, prodam. Elizabeta Sep, Lendavska 8, M. Sobota M-4962

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

STROJ ZA SAJENJE KORUZE OLT, štiriredni, z montirano napravo za trosenje dotana za strune prodam. Beznovci 36, ☎ 49 025. M-MM
PLUG FERGUSON, 10-colni, in **ZMAJ 133** (stiskalnica za slamo), pro- dam. Alojz Gaberc, Stara-Nova vas 27, Križevci pri Ljutomeru. M-3037
TRAKTOR IMT 558 in NORMAG 16 KS, OPEL REKORD, letnik 1965, MERCEDES, letnik 1967, D 200, Opel olympia, letnik 1962, prodam. Radmožanci 52. M-4046
TRIBRAZDNI NIZKOKLINASTI PLUG SLAVONAC, bočno koso za IMT 542, avtomatsko kljuko za eno- sni priklp za Zetor prodam. ☎ 87 574. M-3041
KOMBAJN ZMAJ, kosa 3 m, pro- dam. Oiga Gorza, Vučja Gomila 127. M-4956
TRAKTORSKO ŠKROPILNICO agromehanike Kranj, 350 l, širine 8 m, prodam. Velika Polana 17, ☎ 70 139. M-4966
MOTORNO KOSO na nitko, **SACH 5** dolar in luščilec ter drobilec koru- ze, enofazni, prodam. ☎ 46 261, zve- čer. M-4930
ŽITNI KOMBAJN ZMAJ UNIVER- ZAL, širina 4 m in goveja stojišča, 7 kosov, z rešetkami, prodam. Gancani 6. M-333
SAMONAKLADALNO PRIKOLI- CO in sejalnik za koruzo, 4-redni Olt- tov plug ter krožne brane, prodam. ☎ 47 109. M-4985
KOMBAJNE DEUTZ FAHR, tip 1102, letnik 1979, 1302, letnik 1979, 2680, letnik 1984, 1600, letnik 1975, z adapterjem, v dobrem stanju, pro- dam. ☎ 9943 03335/2589. M-4992
TRAKTOR ZETOR 7211 prodam. Sodišinci 9. M-4994
IMT 558 in 4-redno sejalnico za koru- zo Krobot prodam. Kuhar, Nemčavci 25. M-4885
TRAKTORSKI MULČAR 110 Hme- zad, skoraj nov, prodam. ☎ 49 004. M-4887
OBRAČALNIK SIP, dobro ohranjen, prodam. Ludvik Franko, Martjanci 66. M-4890
DVOREDNE OLTOVE PLUGE IN BRANE za traktor ter stroj za lušče- nje in mletje koruze prodam. Dobre- mu gospodarju podarim 3 leta starega kužka. Marija Forjančič, Veržej 23, ☎ 87 843. M-4896
KOSILNICO BCS, dizelski motor, cena po dogovoru. Ogled ves dan — Ladislav Salajko, Dolnja Bistrica 103, p. Črenšovci. M-4903
KOMBAJN ZMAJ 132 prodam. Mi- lan Mesarič, Lipovci 123. M-4908
FREZO GORENJE, betonsko železo, Ø 6 mm, enofazni motor s trojno jer- menico, krožno žago (cirkularsko), mrežo za beton, 100 x 100 x 8, pro- dam. ☎ 24 832. M-4909
MOLZNI STROJ VESTFALIA, ma- lo rabljen, prodam. Petanjci 57. M-4920
ROTACIJSKO KOSO in stroj za re- zanje trave — silaže, prodam. Brezov- ci 68. M-4922
TRAKTOR URSUS 35 prodam. ☎ 46 665. M-4923
SADILEC ZA KORUZO, OLT, dvo- redni, prodam. Trnje 117. M-4933

ZIVALI

KRAVI s teletom, bikcem, prodam. ☎ 82 056. M-3031
ŽREBICO, staro 27 mes. prodam. Gaberje 96, ☎ 76 028. M-4037
KRAVO, 10 let, visoko brejo, pro- dam. Ignac Horvat, Velika Polana 116. M-4038
TRI KRAVE po izbiri, dve sta breji, ugodno prodam. Pozvek, Lutverci 80, p. Apače. M-14782
KONJE PONJJE, prtilikave kože in ovce prodam. ☎ 60-503. M-14785
PUJSKE prodam. Skakovci 44. M-4959

GOSPODINJE!

Ce vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. HAJDINJAK**, Gornji Slaveci 6, Kuzma tel.: 55 071

Popravilo z garancijo na vašem domu

MLADO KRAVO, brejo 5 mesecev, kontrola A, in kosilnico Gorenje Mu- ta, lahko tudi na posojilo, prodam. Gerlinci 109. M-4968
MALE PUJSKE in FIAT P 126 pro- dam. Magdič (Müzge — na letališču). M-4998
MALE PUJSKE prodam. Satahovci 22. FM-4882
KRAVO, brejo 8 mesecev, ter avto- matski sadilec in stroj za prebiranje koruze, prodam. ☎ 41 859. M-4892
ČISTOKRVNE MLADIČE nemških ovčarjev in koker španjele prodam. Hajdinjak, Rogošanci 13. M-4894
DVE KRAVI, breji 7 mesecev, pro- dam. Renkovci 83, p. Turnišče. M-4932
KRAVE, po izbiri, kontrola A, pro- dam. Jože Kerec, Topolovci 12. M-4942
KRAVO, staro 6 let, brejo, prodam. Izakovci 82. M-4949
NESNICE mlade jarkice, pasme HI- SEX, rjave, prodajamo po ugodni ce- ni. Naročila sprejema GOSTILNA ŽELEZEN, Beznovci, ☎ 49 025 M- JS
NESNICE, mlade jarkice, pasme hi- sex, stare 3 mesece, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, pro- dajamo po ugodnih cenah. Vsak, ki ku- pi 10 jarkic, dobi eno zastopni. Akcij- ska prodaja: 60,00 din. Naročila spre- jema in daje vse informacije GO- STILNA ANICE BENČEC, Bakov- ci, Prečna 6 a. M-JS

POSEST

V MURSKI SOBOTI VZAMEM V NAJEM PROSTOR, primeren za tr- govsko skladiščno poslovanje s teh- ničnim blagom (od 300 do 400 m²). ☎ 82 455, od 12. do 18. ure. M-MM
VSELJIVO HIŠO z gospodarskim poslopjem, v dobrem stanju, prodam. Dolnji Lakoš 681, ☎ 76 358. M-4040
MEŠANI GOZD v Filovcih, pribl. 13 arov, poceni prodam. ☎ 81 475, po 18. uri. M-3026
V LENDAVSKIH GORICAH, pribl. 800 m od hotela Lipe, prodam 7 arov vinograda, 6 arov sadovnjaka, mož- nost zidave, in vinsko klet, št. 330 (so- ba, kuhinja in WC, voda, elektrika urejena), prodam. ☎ (061) 264 684, v petek od 16. ure, sobota do 12. ure. M-MM
NEDOGRAJENO HIŠO, v 4 grad- benih fazah, v Krogu, prodam. ☎ (063) 852 220. M-M
VINOGRAD IN ZAZIDALNO PAR- CELO v Sebeborcih prodam. ☎ (063) 29 009. M-MM
TRAVNIK NA HRIBU (Razkrižje — možnost nasada vinograda) prodam ali zamenjam za njivo v Stročji vasi. ☎ 82 372. M-3039
DVOINPOLSOBNO STANOVA- NJE, 64 m², v starejšem bloku (ope- ka), brez centralne kurjave, delno opremljeno, prodam. Ponudbe po ☎ 24 712. M-4951
UTO, 15 x 5 m, cena po dogovoru, prodam. Sodarstvo Štefan Maučec, Gancani 78, ☎ 42 023.
UTO 17 x 7 m in motokultivatorje MIO STANDARD, HONDO in IMT, nov, prodam. Maučec, Sodar- stvo, Gancani 78. M-4955
DVOBNO VSELJIVO STANO- VANJE, centralno ogrevano, s tele- fonom, v središču Murske Sobotre (1. nadstropje, 54 m²), prodam. ☎ 21 843, po 18. uri. M-4958
HIŠO v Murski Soboti, 140 m², s cen- tralno kurjavo in telefonom, urejenim vrtom, 400 m², in garažo, blizu avto- busne postaje, prodam. ☎ 21 827. M-4972
TRAVNIK, 30 arov, v Pertoci, pro- dam. ☎ 57 082. M-4886
PARCELO, 470 m², primerno za po- čitniško hišico, prodam. ☎ 42 274. M-4904
GOZD v 2 parcelah, po 70 arov, in 2 parceli za počitniško hišico, vinograd ipd., po 12 arov, prodam. Prosečka vas 44. M-4905
STAREJŠO HIŠO in parcelo na Pe- tanjcih, prodam. ☎ 46 590. M-4918
ZAZIDLJIVO PARCELO, 1705 m², možna nadomestna gradnja, in njivo- travnik, 3600 m², v Beznovcih, pro- dam. Cena po dogovoru. ☎ (061) 752 629, po 18. uri. M-4935
V NAJEM ODDAM LOKAL v Ki- dričevi 5 v Murski Soboti. ☎ 21 801 in 31 186. M-4945
ZEMLJO nad Kraškimi jezerom pro- dam. ☎ 21 801 ali 31 186. M-4945
GRADBENO PARCELO v Gradišču prodam. ☎ 46 016. M-0055

RAZNO

JASENOVE PLOHE (fosline) pro- dam. Krajna 30. M-4934

BOROVE PLOHE, suhe, debeline 3 in 5 cm, prodam. Kozel, Žiherci 69079. M-4984
200 l belega vina — mešano, prodam. Pavla Pihlar, Paričjak 20, Radenci. M-4986
SENO na Goričkem prodam. ☎ 22 012. M-4991
SEDEŽNO GARNITURO prodam. Čiril-Metodova 60, M. Sobota. M-4996
PREVIJAMO ELEKTROMOTOR- JE, popravljamo vse vrste električnih strojev, hitro, kakovostno, po konku- renčnih cenah.
ELEKTROMECHANIKA NEŽIČ, Ve- ščica 12, ☎ 21 397, M. Sobota. M-4608
ČRNO-BELI televizor prodam. ☎ 41 555. M-4901
Preklic!
Preključem veljavnost HK, št. 21546-7, izdane na ime Ernest Kuz- mič, Vadarci 86. M-4906
PRIKOLICO ZA AVTO in bočno ko- so za traktor Tomo Vinkovič prodam. ☎ 24 336. M-4917
TERMOAKUMULACIJSKO PEČ ELINT, 3,5 kW, in trajnožarno peč prodam. Marjan Rep, Jurij 14 b. M-4929
TOČILO ZA MED, nerabljeno, pro- dam. Cena 4.000 din. ☎ 24 752. M-4937
PULT (pank) s strojem za rezanje na- vojev od 3/8—5/4, za vodovodnega inštalaterja, prodam. ☎ 21 849. M-4939
STEBRNI VRTALNI STROJ do Ø 50, domače izdelave, prodam. ☎ 21 849. M-4939
MOTOR za BCS, dizel, prodam. Iža- kovci 162 a. M-4944
HLADILNIK, nov, in štedilnik, 2 elektrika, 2 plin, prodam. ☎ 23 836. M-4947
STREŠNO OPEKO zareznik (folc), 1200 kosov, rabljeno, prodam. Ber- kovci 25, p. Videm ob Ščavnici. M-4883
V MURSKI SOBOTI VZAMEM V NAJEM PROSTOR, primeren za tr- govsko skladiščno poslovanje s tehni- čnim blagom (od 300 do 400 m²). ☎ 82 455, od 12. do 18. ure. M-MM
Preklic!
Preključem veljavnost hranilne knji- žice, izdane pri HKS Križevci-Ljuto- mer, na ime Antonija Topolnik, 69242 Križevci pri Ljutomeru 66. M-3027
KOMPRESOR (komplet) prodam. Rudolf Cinč, Kokorič 29, Križevci pri Ljutomeru. M-3034
VINO (laški rizling) z analizo, večjo količino, prodam. ☎ 82 706 — zve- čer. M-3030
SEDEŽNO GARNITURO prodam. Krog, Ravenska 10, ☎ 26 544. M-MM
ŠTEDILNIK ZA ETAŽNO CEN- TRALNO, štedilnik elektrika + plin, štedilnik na drva in hladilnik. ☎ 65 235. M-MM
ZGANJE, rdeče in belo vino prodam. ☎ 82 372. M-3038
Preklic!
Preključem končno spričevalo — fri- zerska šola, izdano v Mariboru 2978. Milena Kolarič, Zagajski Vrh 12 a, G. Radgona. M-14777

Zaposlitve

GOSPODINJO NA KMETIJI PO- TREBUJEMO! Lahko je tudi mlajša upokojenka. Hrana in stanovanje v hiši, vse drugo po dogovoru. ☎ (062) 721-081. M-MM
KV ZIDARIJA in 2 delavca zaposlim. Krakovska 26, Ljubljana. M-MM
FIRMA PARNAD, ZASTOPSTVO VORWERK želi pridobiti zastopnike na območju pomurske regije. Delo bo na terenu po vnaprej določe- nem programu. Vse informacije dobi- te po ☎ (062) 36 439. M-MM

storitve

ZA REGISTRACIJO ZASEBNIH PODJETIJ izdelamo potrebne doku- mente. ☎ 23-622. M-4974
INŠTRUIRAM matematiko za osno- vne šole. ☎ 62 226. M-4982
OPRAVLJAM VSA ZIDARSKA DE- LA. Zidarstvo Drago Šalamun, Krap- je 22, 69241 Veržej, ☎ 82 055. M-3033

na tem mestu bi lahko bil vaš oglas

ZAHVALA

V 85. letu starosti je dotrpela naša draga mama, stara mama, prababica, tašča, teta in botra

Šarolta Zemljič

iz Černelavec

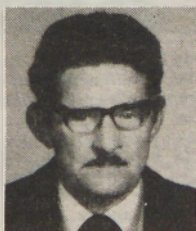
Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijate- ljem in znancem, ki so ji kakorkoli pomagali in jo bodrili v njeni samoti.

Iskrena hvala tudi vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje ter vence.

Prisrčna hvala tudi seniorju g. Novaku za prijazen pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči vsi njeni

Pomlad bo na tvoj vrt prišla in čakala, da prideš ti, in sedla bo na rožna tla in jokala, ker tebe, dragi mož, oče, dedek in pradedek, od nikoder ni.

ZAHVALA

Nenadoma nas je v 76. letu staro- sti za vedno zapustil nenadomest- ljivi dragi mož, oče, dedek in pra- dedek

Rudolf Poredoš

iz Bodonec 157

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, znancem in prijateljem, ki so darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje, ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospre- mili na njegovi zadnji poti.

*Obstal je tvoj korak,
utihnile besede,
a dela tvoja govore.*

Tiho in brez slovesa nas je 2. aprila v 84. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

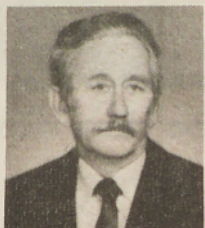
Jožef Ferčak

iz Renkovec 53

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami ter ga pospremili na zadnji poti.

Zahvala g. duhovniku, govorniku in pevcem.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Ana z družino, sin Jože z družino ter vsi, ki smo ga imeli radi

*Povej nam, mož in oče dragi,
zakaj odšel si v grob prerani.
Eno leto v grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje
pozabljeno ne bo.*

V SPOMIN

25. aprila mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Viktor Marič

iz Beznovec

Odšel si tja, kjer ni več trpljenja in bolečin. Za njim je ostala velika praznina, v našem domu in v naših srcih. Ostali pa so sledovi pridnih rok. Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate sveče in se ustavite ob njegovem grobu.

Žalujoči: žena Karolina, sinovi Milan z ženo Tanjo, Drago z Majdo, vnuk Igor, vnukinja Tadeja, brat Štefan z družino ter drugo sorodstvo

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, dedek in brat

Koloman Škerlak

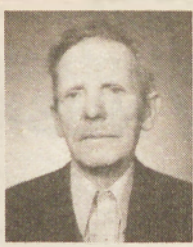
iz Stanjevec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala duhovniku Viliju Kerčmarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter gasilskemu društvu Stanjevci in društvu upokojencev.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Gizela, vnuka Slavko in Vlado z družinama, brata Franc in Ludvik z družino ter drugo sorodstvo

*Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s taho bilo lepo je živeti.
V spomin ti rožice cvetijo
in svečke ti gorijo.*

V SPOMIN

25. aprila mineva boleče leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Jože Jakič

iz Čepinec

Vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala!

Vsi, ki smo te imeli radi

*Ne jočite ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta, brata, nečaka, svaka in sorodnika

Evgena Žokša

iz Šalamenec 21

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo ob zadnjem slovesu, g. župniku Gumilarju iz Pečarovec in g. župniku Fahinu iz Cankove za poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke, govornikom ob odprtem grobu, gasilcem in godbi na pihala.

Zahvala tudi vsem, ki ste ga obiskovali med njegovo hudo boleznijo, ga tolažili in bodrili.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Šalamenci, M. Sobota, Radeče, Francija, Ljubljana, 7. 4. 1991

Žalujoči: žena Marija, sin Branko, bratje Štefan, Avgust in Karel z družinami, stric Ivan z ženo iz Francije ter ostalo sorodstvo

*Oh, kako boli, ko ljubega očeta izgubiš.
Ostali so sledovi tvojih rok,
ki cenil jih bo tudi pozni rod.
Vso ljubezen si nam dal,
za vse, prav vse, še enkrat —
hvala.*

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, tast, dedek in brat

Štefan Čiček

upokojenec
iz Renkovec 45

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala pljučnemu oddelku SB M. Sobota, g. župniku za opravljen obred, pevcem in oktetu za odpete žalostinke, govornikom, Gasilskemu društvu Renkovci, pa tudi vsem, ki so darovali za sv. maše. Še posebej hvala delovnim kolektivom Planika Turnišče, Splošni bolnici M. Sobota in Temeljnemu sodišču M. Sobota.

Renkovci, 8. 4. 1991

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA

Nepričakovano je huda bolezen izrgala iz naše srede dragega moža, očeta, brata in starega očeta

Ivana Špilaka

iz Turnišča

katerega zlato in plemenito srce je prenehalo biti v 46. letu starosti. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali številne vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala duhovnikom za pogrebni obred, oktetu in pevkam za odpete pesmi, GD Turnišče, govornikom SO Lendava, KZ Lendava, SKZ-LS, KS Turnišče ter dr. Magdiču za poslovilne besede.

Turnišče, 13. 4. 1991

Žalujoči vsi njegovi najdražji

*Sonce je rano zašlo,
prej, ko je prišel večer.*

V SPOMIN

Srečku Fujsu

iz Mlajtinec

23. aprila mineva pet let, odkar te ni več med nami. Naš dom je prazen, bolečina neizmerna, a v mislih si vedno z nami. Hvala vsem ki se ga spominjate.

Tvoji dragi: mama in brat z ženo

V SPOMIN

30. aprila 1991 bo minilo osem žalostnih let od smrti naše drage hčerke in sestre

Micke Korpič

1963—1983

Čas mineva, toda ne lajša naše bolečine za teboj.

Z ljubeznijo, tvoji

V 82. letu nas je zapustila draga mama, babica in prababica

Terezija Koren

roj. Kohek
iz Mostja 48

Iskreno se zahvaljujemo vsem zbranim ob uri slovesa, ki so nam izrekli sožalje ter darovali cvetje, vence in za maše.

Hvala zdravstvenemu osebju iz Lendave, pevcem za odpete pesmi ter g. duhovniku za pogrebni obred. Vsem iskrena hvala.

Lendava, 28. 3. 1991

Globoko žalujoči: sin Franc z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga

Marija Viner

roj. Kozar
iz Martinja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo duhovniku Cemlinu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči vsi, ki so jo imeli radi

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja*

ZAHVALA

V 75. letu življenja nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek in pradedek

Štefan Miholič

iz Lipovec 22
1916—1991

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in izrekli sožalje, darovali vence, šopke, sv. maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo sosedom, družini Bojnec-Šehjan, za pomoč in besede slovesa.

Posebna zahvala dr. Carju, g. župniku, organistu, moškemu in ženskem pevskemu zboru ter sodelavcem Mure-Moška občila, 213. brigada, in Ženski plašči-likalnica.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI

*Pomlad je na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti.
in sedla je na rožna tla in jokala,
ker tebe, draga mama, od nikoder ni.*

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, tašča, stara mama, sestra in teta

Verona Raj

iz Nedelice

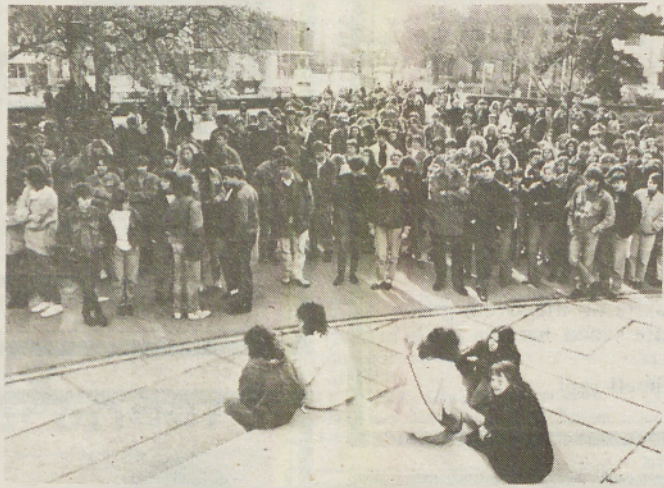
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, dobrim sosedom za neizmerno pomoč, prijateljem in znancem, ki ste jo obiskovali med njeno boleznijo in nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in za sv. maše.

Iskrena hvala internemu oddelku bolnišnice Rakičan, dr. Tobijevi, delovnemu kolektivu Planike, gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

PROTI ZAKLJUČNIM IZPITOM — Čeprav so dijaki 4. letnikov srednjih šol v Sloveniji napovedali splošno stavko že za minuli petek, so jo izvedli v torek. Vanjo so se vključili tudi pomurski četrtošolci: v njihovih zahtevah so jih, sicer ne povsod in vsi, podprli tudi drugi srednješolci. Kot smo že pisali, se borijo proti zaključnim izpitom, ki so predvideni med 19. in 25. junijem, univerze pa jih ne mislijo priznati kot opravljen preizkus znanja za sprejem, ker to še ni matura. Naš posnetek je nastal na protestnem zborovanju v Murski Soboti, na katerega so prišli tudi dijaki iz Ljutomerja. (JOG)

Foto: N. Juhnov

V NUSKOVI BETONSKA CESTA

Ponavadi je tako, da v nekem kraju najprej uredijo »glavno« cesto, pozneje, če seveda tega ne pozabijo, pa manjše odseke. V Nuskovi je bilo drugače! Ker je cesta, ki pelje skozi naselje, občinska, še ni prišla na vrsto za posodobitev. »Kdaj neki bodo potem prišle na vrsto še manjše ceste?« so se vprašali. Zato so v zasebku Založe staknili glave in se odločili, da bodo svoj odsek betonirali. Postopoma so na ta način utrdili 800 metrov dolgo cestno povezavo, široko od 2,5 do 3 metre. Beton so razporedili po skalnati podlagi, debel je od 10 do 12 centimetrov; tam, kjer so bile med skalami luknje, pa je seveda debelejši. Betonska cesta je na vsakih 2,2 metra prekinjena

z lesnim vložkom, da ne bi počila. Ker je cesta speljana po po- bočju, so na betonski površini naredili nekaj milimetrov globo- ke zareze, s čimer so preprečili, da bi bila pozimi spolzka. Seve- da pa se 10 domačij iz nuskov- skih Založ za tako prevleko ni

odločilo, ker bi hoteli biti nekaj posebnega, ampak zato, ker je bilo betoniranje mnogo cenejše od asfaltiranja, med drugimi tudi zato, ker so ga opravili sami. No, nekaj denarja je bilo vendarle potrebno iz sklada za ceste.

Foto: Š. Sobočan

STREHA KAŽE REBRA — Na Rožičkem Vrhu, koder pelje znana vinska cesta, je veliko novih stanovanjskih in tudi počitniških hiš. Tudi nekatere stare hiše so lepo obnovljene, ne pa biša, na katero je pritrjena številka 7. Njena lastnica Rozalija Križanič menda hiše ni zmožna obnoviti ali pa je nadomestiti z drugo, pa tudi prodati je noče. Tako vsaj smo zvedeli med našim popotovanjem. Hiša s streho, ki kaže rebra, bo tako še nekaj časa ostala »turistična atrakcija«.

Foto: Š. S.

Revija plesnih skupin

Zveza kulturnih organizacij iz Murske Sobotice je v ponedeljek pripravila občinsko srečanje plesnih skupin. Na reviji so nastopili šolarji iz štirih osnovnih šol in plesna skupina Reductio absurdum. Šolarji iz osnovne šole Kuzma so pod vodstvom Ingrid Pojbič pripravili nastope z naslovi: Orkester, Barbi in Klobuki, čevlji, glava, pedenjped. Skupina se imenuje Najdenčki. Šolarji iz osnovne šole Grad, ki nastopajo v plesni skupini Fandango so zaplesali Jutro in Bolero, za katere je koreografijo naredila Mileva Kralj Buzeti. Na osnovni šoli Mačkovec so pod vodstvom Marije Kerec pripravili ples Mali muc. Na osnovni šoli Bogojina pa v koreografiji Anice Gregorc plesni nastop Pleši, pajček, pleši. Za plesni nastop Crowd v izvedbi plesne skupine Reductio absurdum pa sta koreografijo naredili Aleksandra Kovač in Nataša Šiftar. Ples je ocenjevala Miha Veselič iz Maribora, ki bo izbrala najboljše za območno srečanje plesnih skupin.

J. Gabor
Foto: N. Juhnov

70
Pravi naslov
za denarna zadeve

ljubljska banka
Pomurska banka d.d.
Murska Sobotica

NOVA ENOTA V DOBROVNIKU

OTVORITEV:
V petek, 26. aprila 1991

ZAČETEK POSLOVANJA:
V ponedeljek, 29. aprila 1991

DELOVNI ČAS:
od 8.00 do 15.00
ob sobotah
od 8.00 do 10.30

- DINARSKO IN DEVIZNO POSLOVANJE
- VPLAČILA POLOŽNIC
- RAZNA NAKAZILA (»mlečni penezi« itn.)
- PRENOS POKOJNIN NA HRANILNO KNJIŽICO IN TEKOČI RAČUN

Atletika

Grabar četrti v Italiji

Pomurski atlet Geza Grabar iz Tešanovec je sodeloval na mednarodnem uličnem teku za pokal Hill športa v Bazovici v Italiji in v konkurenci več kot 700 tekačev iz Italije, Avstrije in Jugoslavije na 11 km dolgi progi zasedel odlično četrto mesto. Za zmagovalcem je zaostal 52 sekund. Grabar je sodeloval tudi na Dnevnikovem krogu v Domžalah in na 5.000 m zasedel peto mesto.

fm

VESTNIK MISLI NA SVOJE NAROČNIKE

Domači tednik vas vsak četrtek seznanja z dogajanjem doma in na tujem

PRESENEČENJA IN POPUSTI ZA NAROČNIKE

PRIREDITVE, IZLETI, ŽREBANJA

Pridružite se desettisočim bralcev Vestnika! Izpolnite naročilnico in jo pošljite na naš naslov! Domači tednik vas bo tako vsak četrtek obiskal na vašem domu.

26. aprila ob 19. uri vabljeni v M. Soboto v športno dvorano pri tretji osemletki na

VESTNIKOV VESELI VEČER!

Nastopali bodo: narodnozabavni ansambel Nika Zajca z Borisom Kopitarjem, Edvin Fliser, oktet Lip Bled in drugi.

Za naročnike smo pripravili bogata darila. Na Vestnikovem veseljem večeru bomo izžrebali mnoge med naročniki. Med darili bo tudi prikupna spalnica, ki jo poklanja pokrovitelj prireditve, LIP BLEED, peči za centralno kurjavo, vrtni stroji, tehtnice...

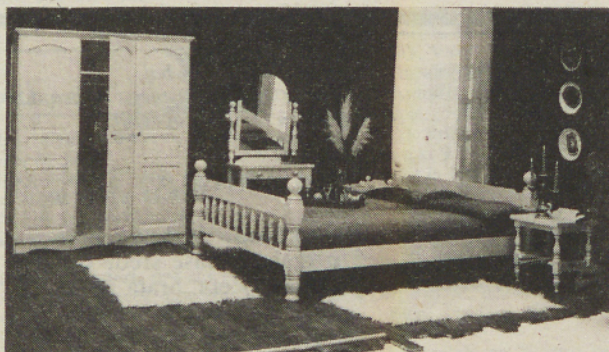
beli mineralni omet

nivelan B

CINKARNA

Če še niste naročnik VESTNIKA, nam hitro pošljite izpolnjeno naročilnico, ki jo vidite na desni strani. Morda čaka sreča prav vas.

lip bled
lesna industrija

64 260 bled, ljubljanska c.32

TRGOVINA LIP BLEED V MURSKI SOBOTO
Cvetkova 1, tel.: 069/22 941

NAROČILNICA

PODPISANI _____

KRAJ IN ULICA _____

POŠTA _____

NAROČAM VESTNIK.
POŠILJATI MI GA ZAČNITE OD _____

NAROČNINO BOM PORAVNAL PO PREJEMU POLOŽNICE.
IZPOLNITE NAROČILNICO IN JO POŠLJITE NA NASLOV:
VESTNIK, Titova 29, 69000 MURSKA SOBOTA

PODPIS

Predprodaja vstopnic na upravi Vestnika v Murski Soboti, v uredništvu Népujsága in radia v Lendavi, v diskontu Slana v Gor. Radgoni in v Turistični agenciji SAP, avtobusni promet Ljubljana, poslovalnica Ljutomer.

Kmalu z VESTNIKOVIM VLAKOM V ZASAVJE NA SLAVJE!

Srečanje s starši

S tovarišico smo se dogovorili, da bomo pripravili srečanje s starši. Bilo je v četrtek popoldne.

Nestrpno smo čakali starše pred šolo in jih pospremili v razred. Tam smo jih postregli s kavico in slanimi palčkami. Pripravili smo kratek program. Aleš je prebral pozdravni govor. V programu so sodelovali Matej, Maja, naša učiteljica in vsi učenci z igrice Plitvič telefon.

Srečanja se je udeležila tudi pomočnica ravnateljice Inge Ivaneč. Pogovarjali smo se o pozdravljanju, šoli v naravi in o vzgoji otrok. Po srečanju so starši pogledali še ocene v redovalnici.

Na srečanju s starši je bilo prijetno. Želim, da bi bilo takšnih srečanj še več.

Darja Prelog, 4. d,
OŠ Jože Kerenčič,
Gornja Radgona

Srečanje s preteklostjo

2. kulturni dan na naši šoli je bil pester in zanimiv, saj smo povabili starejše vaščane iz Bakovec in Dokležovja, ki so nam predstavili stara kmečka opravila in navade. Pripravili pa smo tudi zanimivo razstavo jedi, ki so značilne za naše kraje. Bili smo razdeljeni v skupine. Vsaka je imela v svoji sredi starejšo vaščanko oziroma vaščana, ki so nam prikazali: luščenje bučnega semena in »česanje« perja, prejo s kolovratom, pletenje iz slame, pletenje košar iz šib, pletenje in kvačkanje ter izdelavo oziroma popravilo čevljev. Povsod je bilo zanimivo, saj smo bili vsi aktivni in smo se naučili plesti iz slame, plesti košare, poskušali smo vrteti kolovrat, luščili smo seme in »česali« perje, vihteli kladivo, dleto, šivali s čevljarsko igro in naredili imenitne vzorce iz volne.

Meni je bilo najbolj všeč pri luščenju semena in »česanju« perja, saj sta nam vaščanki pripovedovali zelo zanimive zgodbe iz preteklosti, ob katerih so se nam kar ježili lasje. Zapeli sta nam veliko starih prekmurskih pesmi. Vse izdelke smo ob koncu razstavili. Ena skupina učencev je spremljala tudi potek pečenja kruha v krušni peči. Ko so ga spekli, so ga prinesli v šolo, kjer je zadišal po celi jedilnici. Poleg rženega kruha smo lahko občudovali še naslednje prekmurske jedi: KRAPCE, GIBICE, TEPKE, KORUŽNE POGAČE, IDINJAČE, OC-VIRKOVE POGAČE, PERECE, DOĐOLE, MESO IZ ČEBRA IN ZASEKO.

Vsak, ki mu je bila katera od jedi všeč, si je lahko prebral recept, ki je bil priložen, in ga doma preizkusil. Obiskali so nas tudi novinarji Pil-a in v naslednji številki pričakujemo reportažo o našem kulturnem dnevu.

Janja Panker,
OŠ BAKOVCI

Kako si predstavljam svojo bodočnost

Bodočnost je, vem da obstaja. Mi smo bodočnost. Ampak vprašanje je, kakšna bodočnost. A živimo morda zato, da bi prišli do tistega viška betonske ere, ko ne bo več možno dihati in bo žalostno končala civilizacija, ki je hotela postati vladar vsega?

Hotela bi biti del nečesa lepega, ustvarjalnega. Saj človek ni odvisen samo od materialnih stvari, potrebuje nekaj več: zadovoljstvo, veselje, ljubezen do nečesa. Saj nismo roboti. Meni je vseeno, kako dolgo bom živel. Raje ne bi dolgo, ker je važno to, koliko ustvarim v življenju. Čim dlje živiš, tem manjši je odstotek storjenega. Če pa bi me doletelo, da bi dočkala starost, pa bi rada živel v majhni hiši ob vodi s sadovnjakom. Okoli bi bile cvetlice, razne živali in ljudje, s katerimi bi živel lepo v skladu. Preživljati bi se samo s tem, kar bi pridelali sami, živeli bi v skladu z naravo. Jaz bi risala, ampak to samo za svoje zadovoljstvo. Je tako življenje mogoče? Ne.

Živela bom v velikem mestu in imela bom svoj atelje. Saj to tudi ni slabo, samo človek si mora znati urediti življenje.

Monika Perčič, 8. d,
OŠ IVANA CANKARJA, LJUTOMER

Delovni dan

Imeli smo delovni dan. Tovarišica nam je rekla, da bomo zakopavali jarke. V spodnji šoli smo si vzeli nekaj orodja, nato pa odšli na sosedov travnik. Tam smo zagledali jarke, v katerih so bili položeni kabli. Nanje smo dali najprej polvilnili trak, da smo jih zaščitili, nato pa jarke zagrebli z zemljo. Pri delu nam je pomagal tudi šolski hišnik.

V šolo smo prinesli razno orodje. Jaz sem vzel s sabo košaro. Hodil sem okrog šole, pobiral veje in travo in vse skupaj nosil s košaro na kup, kamor smo dajali smeti. Na koncu smo vse lepo pospravili.

Sandra Belc in Dejan Bogdan, 3. e,
OŠ Stročja vas

KUHARICI

Na naši šoli sta dve kuharici. Eni je ime Kristina, drugi pa Micka. Obe sta zelo prijazni. Kuharica Kristina je doma iz Filovec. V šolo se vozi z avtom. Kuharica Micka pa je doma iz Bogojine, zato se vozi s kolesom. Obe morata zelo zgodaj priti in dolgo ostati v šoli. Imata zelo dosti dela. Še sreča, da imata dobre živce pri tolikih učencih. Meni bi se zmesalo. Obe sta dobri kuharici.

Metka Zadravec 6. a,
OŠ Bogojina

OBIČAJI VELIKE NOČI

Vedno se veselim velikonočnih praznikov, saj vlada v družini neko prijetno vzdušje, v stanovanju pa diši po velikonočnih dobrotah.

Prazniki se začnejo z velikonočnim petkom. Ker je po rimokatoliški veri takrat post, smo imeli za kosilo ribe in fižolovo solato. Proti večeru je mama dala kuhat šunko. Dišalo je po celem stanovanju, da so se mi kar sline cedile, čeprav imam rad tudi palačinke in kompot, kar je bilo za večerjo. V soboto sva bila s sestro že zgodaj pokonci, saj je bilo treba pobarvati jajca. Pri tem obstajajo različni načini barvanja, mi pa jajca kuhamo v vodi, kateri dodamo čebulno lupino. Pri tem dobijo jajca lepo rdečrjavo barvo. Če damo malo lupine, so svetlejša, če pa damo nekaj več, pa so temnejša. Če pa hočemo, da so še bolj pisane, pa delamo po naslednjem postopku: Na surovo jajce položimo različne trave, vse skupaj zavijemo v nogavico in zavežemo z nitjo, nato pa damo kuhati v že pripravljeno čebulno vodo. Zato sva se s sestro odpravila iskat travo. Ko sva prišla ven, sva opazila, da je ponoči snežilo. Žalostno sva se odpravila nazaj v stanovanje. Spomnil sem se, da ima mama veliko rož. Natrgal sem liste in že sva začela z delom. Morala sva biti previdna, da nama jajca ne bi spakala. Ravno sva končala z delom, ko sta vstala oče in mama. Bila sta zelo presenečena in sta naju pohvalila. Mama je potem dala pisanke v košaro, zraven pa še šunko, kruh in hren. Midva s sestro sva vse skupaj odnesla k »žegn« k vaški kapeli, kjer je duhovnik blagoslovil jedila, nato pa sva košaro odnesla nazaj domov. Popoldne smo se zbrali otroci pred blokom, si zakurili ogenj in streljali s karbidom do noči. Medtem je mama spekla orehovo potico. V nedeljo smo vstali že zelo zgodaj. Medtem ko smo mi spopravljali, je oče pripravil slavnostni zajtrk. Narezal je šunko in jajca ter naribal hren. Zraven smo jedli kruh in pili šampanjec. Po zajtrku smo odšli vsi skupaj k maši.

Mislim, da so velikonočni običaji nekaj zelo lepega. Ohranjajo se iz roda v rod že stoletja in upam, da ne bodo nikoli šli v pozabo.

Sebastijan Antolin, 7. b,
OŠ Križevci pri Ljutomeru

ALI VESTE..?

Večina, ki ste odgovarjali na 15. vprašanje, vas je vedela ali morda uganila, da je v Pomurju 344 naselij (vasi in mest). Ta podatek je zapisan v Obveščevalcu Zavoda Republike Slovenije za statistiko. V občini Gornja Radgona je 99 naselij, v lendavski občini jih je 41, Ljutomerski 69, v soboški občini pa 135. Med pravičnimi odgovori smo izžrebali knjižno nagrado. Knjigarne in papirnice Dobra knjiga Murska Sobota, ki jo bo prejel (že drugič) Branko Peček iz Murske Sobotice. Čestitamo!

17. vprašanje: Ali veste, koliko kvadratnih kilometrov meri Pomurje?

Odgovor:

Pravilne odgovore bomo žrebali 3. maja.

BRANKO ŽUNEC

Kdo bo spral kri z nas? S kakšno vodo se bomo očistili?

(Nietzsche)

AFERA

ŠE NAPREJ OSTANEGA NEJASNI VLOGI »MIHE« IN »VOJINA«!

Tak je konec Oznine rekonstrukcije.

Toda prava rekonstrukcija se šele začne. Tu je zajetna mapa z izvirnim gradivom.

ZASLIŠANJA V ZVEZI S PLAVOGARDIZMOM IN BELOGARDIZMOM — POHORSKA AFERA ALI POHORSKI PROCES

(1943—1944)

— Rudi Delakorda iz Celja

— Milan Drnovšek iz Dola pri Hrastniku

— Alojz Dunaj-Jastrebn iz Cezanjevca pri Ljutomeru

— Janez Lupša-Danilo

— Franc Vidic-Vidič

— Janez Faletič-Brko iz Loke pri Mengšu

— Janez Golob-Tomo (zasliševalec Miha!)

— Ivan Kumer (Johan) — Maks iz Koprivne, Črna pri Prevaljah

— Karel Hirsch-Drago, Jeršinci pri Račah

— Friderik Hojs iz Mrzlega polja pri Laškem

— Tone Rader-Jasko

— Vinko Jamnik-»Beli«, trgovec v Št. Janžu pri Dravogradu

(Iz raznih izjav in zaslišanj: izjava tov. Kijeva in Borisa Pudger-Branka; najpogostejši zasliševalci: Ivan Tlaker-Luka, član PK VOS, in Miha.)

»... Znano mi je iz pripovedovanja, da so na Koroškem likvidirali nekega trgovca »Beli«

»Ja«, če se ne motim, pa jim je eden na begu pobegnil ali pa je bil na begu ustreljen... Člani štaba cone so prinesli s seboj izsledke teh zaslišanj. Tukaj je treba — poudarjam — še pregledati zadevo »Age«, ki je bil sekretar okrožja in pozneje tudi pobegnil nazaj k Nemcem in držal po vaseh govore proti partizanom. Ta zadeva in zade-

va »Beli«, mislim, sta bili v medsebojni zvezi.« (Vir: Izjava Bogdana Hrovata-Mihe)

Sledi pismo Dušana Spindlerja cekaju v začetku leta 1944.

IZ ZASLIŠANJ V POHORSKEM PROCESU IN SICER ODREDU:

Vinko Vuković-Gujez, Karel Hirsch-Drago, Milan Drnovšek, Martin Štuhec-Prlek, Anton Slemnik, Štefan Raduha-Grega.

Kaj pravi Stanko Kožuh iz Šmartnega pri Litiji, trgovski potnik pri firmi Cvetič v Murski Soboti, sokolaž, aktivni podoficer pri kraljevi gardi? (Kar tri strani izjave!)

»V Prekmurju poznam naslednje MOGA:

Josip Benko, Murska Sobota, mesar, bivši narodni poslanec, ki je ob neki priliki izjavil, da se ne sme dopustiti takega klana kot na Hrvaškem, po vojni bomo pa itak zmagali pri volitvah.

Jerič, župnik v Turnišču, organizator BEGA in MOGA. Podatke o njem bi lahko dal Andraž Mlinarič iz Bratoncev.

Janez Cvetič, tovarničar Murska Sobota, ki financira MOGA, Karel Šiftar, Ivan Kučan, mehanik Murska Sobota, po rodu Madžar, Ferdinand Hartner, milijonar, Murska Sobota.

Lepold Rajh, lesni manipulant Murska Sobota, MOGA in denuncijant, Jožef Polak, »Ortsgruppenführer«, Murska Sobota, trgovec, Avgust Polak, pek, Murska Sobota. Zadnja dva sta glavna organizatorja MOGA.

Postavljati bi morali še tudi svoje politične delavce ter vzpostaviti zvezo s šefom gestapa v Mariboru... Prvi teden, ko sva bila s Timošenkovo (tj. Martin Jenisej) na Pohorju, sva opazovala ljudi. (= »27. VIII. 1943 sem odšel s Timošenkovo

na Pohorje«) Na vsak način bi morali odstraniti tovariša Vojina, potem pa Črnolasko.

Ko je prišel tov. Franta, bi morali tudi njega prve dni odstraniti... Vse, ki so prišli iz Kranjske, bi morali v ugodnem trenutku likvidirati. Med njimi tudi Borisa Ernesta in Dušana.

Za nami bi moralo priti še 5 do 6 ljudi, s katerimi bi izvršili ta načrt. Potem bi mi zavzeli odločilna mesta v vojski. JAZ bi postal komandir, Joco pa bi bil komandant vse vojske na Pohorju. Ta bataljon bi potem sodeloval z Nemci... Prlek in Miško sta bila oba MOGA. S tovarišem Kranjem sem odšel v brigado Slavka Šlandra. Ti-

mošenkom mi je naročil, naj organiziram MOGA v brigadi. Hotel je iti sam. Naročil mi je, naj vzpostavim zvezo z njim. Na vse to sem jaz pristal...»

— Ivan (Johan) Kumer-Maks, Koprivna pri Črni

»Moogo težji in tudi manj uspešen je bil boj z gestapom na Štajerskem. Posrečilo se mu je vriniti nekaj sodelavcev v partizanske enote in organizacije OF. Več kot z izdajami so napravili škodo s sumničarji, zmedo in negotovostjo, ki so jo s svojo navzočnostjo in delom vnesli v partizanske enote in politične organizacije. To je bilo pretežno uničevanje bojne sposobnosti partizanske vojske. Prišlo je do nepremišljenih, nerazumnih obračunavanj v partizanskih vrstah; negotovost in nezaupanje sta prevzela tudi nekatere stare partizane. Celo tovariši iz pokrajinskega političnega vodstva se v tej zmedbi sumničar in neosnovanih obtožb niso znašli. Ko smo bili v oddelku za zaščito naroda in v centralnem komiteju obveščeni o položaju, ki ga je še bolj zapletel četniški organizator na Štajerskem Melahar-Zmagoslav, je Kardelj na seji CK kratko ocenil nastali položaj: »Organizacijska in politična revščina. Od tod vse zlo.« Na pogovor smo poklicali člane pokrajinskega komiteja partije. Z njimi smo razčistili nekatere organizacijske nejasnosti, določili pristojnost posameznih forumov in zahtevali pregled in preureditev vseh javk in kanalov za vstop v NOV. Pomagali smo jim z močnejšo skupino političnih in obveščevalnih kadrov, ki smo jih poslali na Štajersko poleti 1944. Intenzivnejše politično delo je skrhalo ostrino gestapovskemu nožu.« (Iz Spominov Ivana Mačka-Matiije iz leta 1981)

— Janez Lupša-Danilo, Murščak, Slatina—Radenci — Izjavil je, da so je plavogardist(i); izjava s 24. 12. 1945:

»... Čakal je z drugimi v pred-sobju na zaslišanje in je prišel do njega grbasti Miha in mu dal celo cigareto rekoč: »Ker si bil zmeraj dober partizan in ker nisi prosil, ti dam celo!« (Bilo je to pri Urbancu!)

IZ IZJAV PARTIZANOV, KI SO SODELOVALI PRI ZASLIŠANJU:

— Ivan Tlaker-Luka

— Bogdan Hrovat-Miha

»grbasti«: »... Guzejeve izjave so vrle določene luč na organizacijo OF v Mariboru in je bil v zvezi s tem aretiran Prlek (Štuhec), ki je mnogo hodil na ribniško stran in smo ugotovili, da je imel stike s Mariborom. Dalje smo aretirali še dva druga partizana, nato komisarija čete Brka, doma iz Maribora ter partizana Danila. Za sled-njega dobro vem, da je bil aretiran tudi zato, ker je padlo v

oči njegovo obnašanje v edinci. Tako npr. v veliki hajki na naš odred od 4. do 10. decembra, ko smo se tiho umikali čez cesto, je dal Danilo sem komando »stoj!«.

Franta pa je šel takrat ravno za njim in je to opazil ter začel spraševati, kdo je dal komando, na kar je Danilo dejal, da jo je dobil od spredaj oz. zadaj. Tako je hotel na tak način ovirati in zavleči naš umik, od katerega je bilo mnogo odvisno. Zapravil je mitraljez, bil med glavnimi godrnjači itd. Zasliševalo se je celo noč ter ves naslednji dan, tj. 6. 1. Tedaj se je zgodilo sledeče. Na podstresu se je zasliševalo. Jaz sem ravno šel po stopnicah navzdol, ko plane neki partizan — kdo, ne vem — na stopnice ter nam pove, da gredo spet od »Lovca« (kmet visoko nad Urbancem) Nemci. Vsi kar nas je bilo skočimo po svoje stvari ter letimo na plano. To zmedo sta izrabila Guzej in Danilo ter pobegnili. Stražar pred hišo je streljal za njima in mislim, da je enega od njiju ranil...

... Kmalu po dogodkih pri Urbancu je bil aretiran kmet pri Sv. Kunigundi nad Zrečami, kjer je bila javka, preko katere so prišli Guzej in ostali. »Miha« navaja, da ni znano, če je bila javka že od vsega začetka provajena ali pa jo je izdal Guzej ali Danilo, ki sta prišla preko nje.

— IZJAVA ALEKSANDRA VOJINOVIČA-VOJINA

— Zaslišanji: Črtomir Majer, Maribor:

Max (Maksimilijan) Majhen-Zeljko, Sv. Rupert v Slovenskih Goricah, Maribor

»... Miha navaja, da je prišlo preko javke pri kmetu-gostilničarju pri Sv. Kunigundi nad Konjicami, za katero so se domenili Spindler in člani šta-

ba odreda na sestanku v decembru, k Urbancu nekaj novincev iz Maribora, menda pet ali šest. Dobro se med njimi spominja Majhna in Rajšpa. Pa Vukoviča.« (Vir: Izjava Bogdana Hrovata-Mihe)

IZ IZJAV IN ZASLIŠANJ GESTAPOVCEV — Zangl, Wiegale

RAZNE DRUGE IZJAVE: — Feliks Plevnik-Lovec, roj. 11. 5. 1898 v Pašavi, Rdeči breg pri Mariboru, najemnik v Josipdolu 27, Ribnica na Pohorju

»... Luka je dal nato likvidirati še »Lovca« radi zvez, ki jih je imel s »Prlekom«. To so bile v glavnem vse likvidacije iz Pohorskega procesa.« (Vir: Izjava Bogdana Hrovata-Mihe)

— Milan Ploj, Osijek, stanujoč Ptuj

— Štefan Raduha-Grega, roj. 4. 12. 1920 v Odrancih, me-sarski vajenec v Banovcih

— Lukdvik Rajšp-Milan, Gočeva pri Sv. Trojici

— Anton Rader-Jasko

— Stanko Ramšak-Miha (Zaslišanje vodil Miha!)

— Franc Drnovšek-Peter

— Anton Slemnik, Vrhe pri Slovenj Gradcu

— Franc Vidic-Vidič, Hrastnik (zaslišanje vodil Miha!)

— Avgust Muhič, Ključarovi pri Ljutomeru (zaslišanje vodil Miha)

— Vinko Vuković-Gujez, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, pekovski pomočnik pri Mali Nedelji (tri strani zapisnika o zaslišanju)

»Priznam, da sem bil plavogardist, četnik, vendar sem bil zapeljan...« Guzej naj bi bil zdaj v Franciji ali Švici.

— Milan Stanič-Sasa, Zagreb, trgovski vajenec pri Vilarju v Ljutomeru

— Martin Štuhec-Prlek: pri-nad Konjicami, za katero so se domenili Spindler in člani šta-

(nadaljevanje prihodnje)

Silak pa tak

Artisti moskovskega cirkusa v programu z naslovom Nenavadno, vendar resnično, prikazujejo najrazličnejše sposobnosti. Znani sovjetski silak Valentin Dikul je pred osuplimi gledalci dvignil 1500 kilogramov težak avtomobil znamke volvo.

SENZACIJA

Šimpanzi znajo vse mogoče — z dolgo palico preženejo sovražnika ali sklatijo šop, banan z drevesa. Kako presenetljivo bistri so, je šele nedavno odkril Nicholas Toth, profesor antropologije na univerzi v Bloomingtonu, v ameriški zvezni državi Indijani.

Na posvetovanju s kolegi v Washingtonu je poročal o tem, kako njegova opica, Kanci izdeluje orodje. Kanci že nekaj let živi pri profesorju.

Nenavadno hitro se uči. Profesor je, na primer dal opici darilo, skrito v skatli prevezani z vrstico. Šimpanz je vzel britev in z njo prerezal vrstico, da je prišel do vsebine. Ko mu je profesor Toth vzel britev, si je Kanci že znal pomagati sam. V kletki je pobral nekaj kamnov in udarjal z njimi po tleh, dokler se niso razkrali. Izbral je kos z ostrim robom in ga uporabil kot rezilo. Profesor Toth pravi, da je šimpanzu pokazal, kako naj razkole kamen in ga uporabi. Kanci si je potem sam izdelal nož.

Raziskovalec je bil še bolj osupel, ko je poskus s kamni ponovil na prostem. »Kanci je bil najprej čisto zmeden, ker so bila tla premešena in kamnov ni mogel razklati. Dolgo časa je poskušal, navsezadnje pa je začel udarjati s kamnom ob kamen in bil tako vztrajen, da so se nekateri naposled razkrali.« Raziskovalci bodo primerjali svoja opazovanja z najdbami iz kamene dobe. Pred dvema milijonoma leti je živel homo habilis: domnevajo, da je bil prvo bitje, ki je znalo izdelovati kamnito orodje. Znanstveniki napeto pričakujejo nadaljnje poskuse. Zanima jih, kako se bo Kanci vedel v družbi vrstnikov in ali bo naučil svojih sposobnosti tudi druge šimpanze.

NOSEČE DEVICE

V Svetem pismu nove zaveze piše, da je devica Marija spočela od sv. Duha in po brezmadežnem spočetju rodila sina. Nebo in zemlja sta se veselila in vriskala od radosti: »Rodil se je Odrašenik!«

Dolga stoletja je bilo brezmadežno spočetje mit, ki mu ni bilo mogoče najti v resničnosti nobene opore.

Danes je brezmadežno spočetje ne samo mogoče, marveč nekaj povsem vsakdanjega. Oziroma naj bi takšno bilo, če ne bi nekaj poskusov brezmadežnega spočetja, kot se temu pravi, zbudilo velikega krika in vika ter ogorčenja javnosti.

V Veliki Britaniji je s pisanjem medicinskega lista The Lancet prišlo na dan, da so v tej deželi izvedli že več uspešnih umetnih oplodi-

tev devic. Tehnika umetnega oplodjevanja žensk s spermo darovalca pač ni v ničemer odvisna od prejšnjih spolnih izkušenj sprejemnice; omogoča nosečnost tudi ženski, ki se je moški spolno sploh ni dotaknil, kot bi se reklo po starem, torej devici. Četudi javnost nima več kaj dosti predsodkov glede umetne oploditve žensk, se je zaveda silno razburila, ko se je zvedelo, da so izvedli nekaj oploditev deviških žensk.

Kot so izvirali britanski novinarji so v BPAS-u, britanski svetovni agenciji za nosečnost, odobrili umetno oploditev nekaj ženskam, ki so bile še device. V tej ustanovi odobrijo in omogočijo umetno oploditev kakim 200 ženskam letno. Od teh je petina samskih, med njimi pa so, kot pravijo

predstavniki ustanove, lahko tudi device. Devičnost ali nedevičnost zanje ni pomembna, odločajo pač drugi kriteriji.

Javnost je seveda drugačnega mišljenja, ne ravna se po strokovnih kriterijih, očitno jo globlje določajo stari miti. Brezmadežno spočetje, kot se reče zanositvi brez spolnega občejanja, je eden takih mitov, ki jih ni mogoče kar tako odpraviti. Če drugega ne, se javnosti upira navidezna nenaravnost takšnih posegov. Čemu ni takšnega odpora izzvala umetna oploditev sploh, je vprašanje, na katerega bodo morali odgovoriti psihologi.

Dejansko gre za isto stvar, le da je vloga moških pri oploditvi devic še bolj okrnjena. In to najbrž najgloblje vznemirja in razburja.

VELIKI LOUVRE

Preurejanje velikega Louvra, najbolj nenavaden muzeološki dosežek tega stoletja, se bliža koncu. Prvo fazo preureditve so začeli leta 1981 z arheološkimi izkopavanji na Napoleonovem dvorišču, z najdbi ostankov srednjeveške trdnjave in z obdobjem vredno postaviti vijo teh v podzemskih prostorih, končali pa so jo z ureditvijo veličastnega sprejemnega salona (s knjižnico, avditorijem, dvoranami za občasne razstave, restavracijo itd.) pod zdaj že slavno piramido. Tudi druga faza obnovitvenih del se bliža koncu in proslaviti jo nameravajo ob dvestoletnici ustanovitve muzeja leta 1993. Takrat bodo odprli Richelieujevo krilo vzdolž ulice Rivoli, v katerem je še pred tremi leti delovalo ministrstvo za finance.

Smo torej pred novim restavratorskim dosežkom: stavba, ki je več kot sto let služila vsemu mogočemu, bo postala del Louvrskega muzeja, prav tako kot je bila pred nekaj leti predelana v muzej stara železniška postaja Orsay na nasprotnem bregu Sene. Richelieujevo krilo je dal zgraditi Napoleon III. in leta 1871 je general Thiers v njem nastanil finančno ministrstvo. Ta tujek je bilo treba odstraniti, da bi operacijo »veliki Louvre« lahko izpeljali in tako je bil leta 1982 razpisan natečaj za izgradnjo novega ministrstva v Bercyju, predmestju jugovzhodno od Pariza. Dokončali so ga s hitrostjo, ki je Francozom pač v navadi, že leta 1986, in julija 1989 se je iz paviljona Richelieu v Bercy preselilo deset tisoč funkcionarjev in uslužbencev.

Richelieujevo krilo bo muzeju prineslo 20 tisoč kvadratnih metrov razstavnih površin, tako da bodo lahko bolje razporedili prenatlačene umetnine. V kletnih prostorih bodo islamske zbirke; zbirke; v pritličju orientalske, mezopotamske in perzijske starine, v prvem nadstropju srednjeveški in renesančni umetniški predmeti ter zbirka tapiserij. V drugem nadstropju, v približno tridesetih dvoranah, bo nemško, flamsko, holandsko in angleško slikarstvo ter 24 Rubensovih platen o življenju Marije Medičejske. Prekriti bosta tudi obe notranji dvorišči, do zdaj prepolni avtomobilov ministrskih funkcionarjev, ki bosta poslej namenjeni francoskemu kiparstvu. Skozi podzemlje bo paviljon Richelieu povezan z velikim salonom pod piramido, torej z vsemi prostori, ki služijo sprejemu, informiranju in okrepčilu obiskovalcev.

Ko bodo vsa dela dokončana, bo površina razstavnih prostorov podvojena (70 tisoč m²), površine prostorov namenjenih storitvam za goste bo desetkrat večja, tistih za administrativne, tehnične in znanstvene potrebe (skladišča, laboratoriji za restavriranje itd.) pa bo petkrat več kot doslej.

ECO V DISNEYLANDU

Pred kratkim so uspešnico Umberta Eca Foucaultovo nihalo prevedli v vietnamsčino, zdaj pa bo izšla v bolj trivialnem jeziku, v govorici Mikija miške. Disneylandska različica tma naslov Paperino e il pendolo di Ecol in bo kmalu v obliki stripa naprodaj v 768 strani debeli knjigi. Besedilo je priredil 36-letni Bruno Sarda, narisal pa ga je 28-letni Franco Valussi. Grozljivo o skrivni bratovščini sta avtorja zvlekla v račji hlev, junakom sta nadelala druga imena, k sodelovanju pa pritegnila tudi avtorja (kot Ecola). Spremenila sta ga v škotskega profesorja, ki prebiva v temačnem gradu. Stripi, izdelani po klasičnih delih, so v Italiji v navadi, tako preobrazbo sta doživela tudi Dante in Manzoni. Sarda je v strip predejal že Ecov roman Ime rože in mu dal naslov Ime mimoze, menda mu avtor tega ni niti najmanj zameril.

Davek na kolesa

V prihodnje bodo morali lastniki koles v kitajskem glavnem mestu (ki jih je 8,3 milijona) plačevati davek na svoje dvokolesne konjičke. Časopis China Daily poroča, da bo moral vsak kolesar na leto plačevati štiri juane (pri-

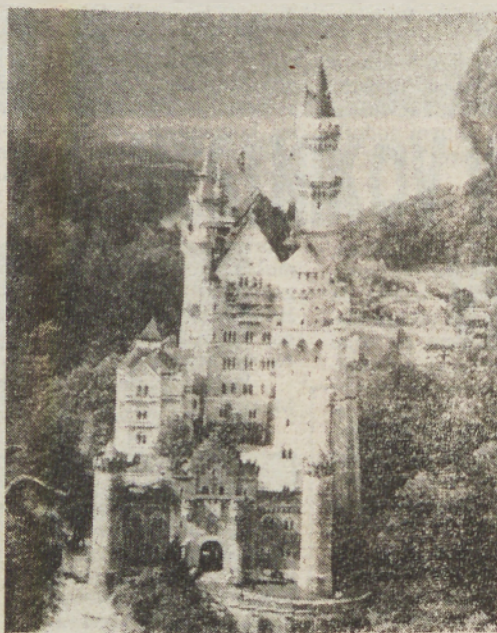
bližno 15 dinarjev), zato pa bo dobil majhno rdečo kovinasto ploščico, ki jo bo pritrtil na blatnik zadnjega kolesa. Kdor do oktobra ne bo poravnal računov, bo moral plačati še globo.

Vsi novorojenčki so deklice

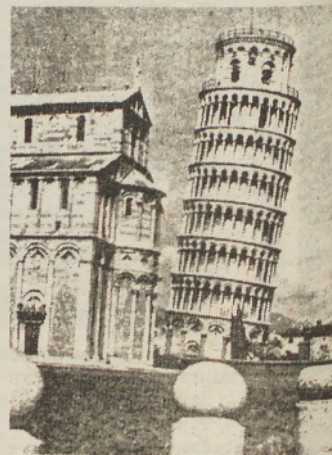
Na Kitajskem je vas Gaopyang v provinci Fulian, kjer so se od leta 1976 rodile same deklice. Znanstveniki se sprašujejo, ali ni mar okoliže tisto, ki vpliva na določanje spola.

Ta pojav spremljajo v Gaojangu že štiri desetletja: v tem času je bilo med 136 novorojenčkov le enast fantov, od leta 1976 pa nobeden več. Raziskovalci niso ugotovili, da bi bile življenjske navade vaščanov kaj drugačne od običajnih. Ko so primerjali vsakdanje navade, poročne običaje in skrb za zdravje stotih vaščanov Gaoyonga z enakim številom vaščanov sosednje vasi, ki je le kilometer oddaljena, niso ugotovili nič posebnega.

Obnovili bodo grad Ludvika 2

Grad bavorskega kralja Ludvika II. (1845—1886) Neuschwanstein bodo preuredili in obnovili, stroški sanacije pa bodo znašali 2,35 milijona mark. Reko turistov v poletnih mesecih bodo skušali usmeriti z nekakšnim mrežastim hodnikom. Neuschwanstein je najbolj obiskan grad v Nemčiji. Lani si ga je ogledalo 1,4 milijona turistov.

Znameniti poševni stolp v Pisi se je v zadnjih treh mesecih nagnil še za milimeter, to je skoraj za toliko, kot se je ta turistična atrakcija doslej nagnila v celotnem letu. Zaradi tega so strokovnjaki zaskrbljeni, saj se v prejšnjih treh mesecih stolp ni nagnil. Tudi če bi se stolp nagibal z običajno hitrostjo, po mnenju izvedencev ne bi mogel zdržati še sto let. Januaria lani so turistom prepovedali vzpenjanje na stolp, zdaj pa so mestne oblasti sporočile, da bodo prepoved podaljšale še za šest mesecev.

Pomladni

3x3

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

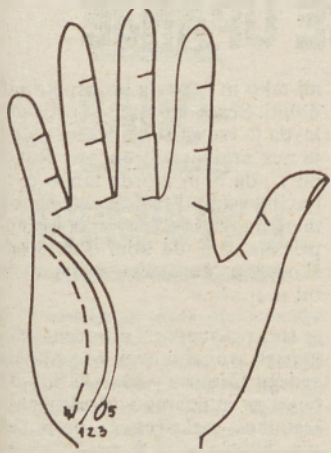
ČRTA INTUICIJE

To je črta, ki jo redko vidimo na dlani. Osebe s tako črto so hipersenzibilne. Z njimi je treba biti skrajno obziren, ker je njihova duša zelo občutljiva in ranljiva. Takim osebam tega ne štejemo za slabost, ampak kvečjemu za prednost.

Njen položaj je vzporeden s črto jeter, zato se prične na Merkurjevem hribu in se potem v polkrogu spušča do Mesečevega hriba. Nekje na začetku našega srečanja smo govorili o intuiciji, nejasnem občutku predvidevanja dogodkov. V večji ali manjši meri imamo in poznamo ta občutek skoraj vsi. Na žalost se ga tudi vsi ne zavedamo in ga ne koristimo. Črta, o kateri danes govorimo, je neločljivo povezana s tem občutkom, torej z intuicijo. Posamezniki s to črto na svoji dlani neverjetno dobro prečeno dogodek in njihove pozitivne in negativne posledice.

Takim svetujemo ravnanje, ki bo vedno in izrecno samo v skladu s tistim občutkom. Prihodnji neprijetni dogodki bodo v nas povzročili neki čuden strah, ki se bo prav kmalu v to tudi izrazil. Vsak prijeten občutek bo nosil s seboj vedno tudi pozitiven naboj. Kako bomo potem to črto spoznali? Kot po navadi nekaj možnih kombinacij.

1. Zelo poudarjena črta intuicije — smisel za okultne znanosti.
2. Črta intuicije samo na levi dlani — močna intuicija.
3. Črta intuicije samo na desni dlani — pridobljena moč predvidevanja dogodkov.
4. Črta intuicije s prekinitvami — napadi hysterije.
5. Otok na začetku črte intuicije — mesečarstvo.

Sifra: ALF

Skrajno občutljiva oseba ste, čustva vam pomenijo vse. Ob sebi bi imeli raje kavalirja starega kova kot pa ognjevitiga in nestalnega ljubimca. Vse okoli sebe globoko doživljate in občutite.

Kljub tej enkratni lastnosti trdno stojite na obeh nogah, kar vam pomaga uveljaviti se tako v zako-

nu kot v poklicu. V vas je nekaj mističnega in nedosegljivega. Za moške je to vedno privlačno in zato vas nenehno oblegajo in osvajajo. Vi pa jim vse verjamete, ker znate biti kar precej navini.

Včasih se vas loti črnogledost. Tedaj se zaprete v svojo hiško, da še enkrat v miru o vsem dobro premislite. Radi imate novosti, a jih ne sprejemate vrst na nos. Imate polno želja, ki jih ne znate izraziti, in če jih ljudje ne vidijo, ste užaljeni. Mislite, da veste, kaj vam je storiti. Sicer pa ljudje večino stvari dojemajo zelo površinsko in še takrat zelo površno. Želite si družino in prijeten dom. V njem se boste počutili varno in zadovoljno. Če boste v poklicu uspeli kot šefinja, bo takoj viden vaš občutek za odgovornost in redoljubnost. Tudi avtoritativnosti vam ne bo zmanjkalo. Znali pa boste prislusniti tudi problemom vaših sodelavcev. Nasvet: Vas se ne bi smelo nikoli kritizirati. Tega ne marate. Toda zdrava kritika je vedno koristna.

Sifra: OVEN

Čeprav imam pred seboj samo odtis dlani brez prstov, se iz nje dajo izbrati osnovne lastnosti vašega značaja in vaša življenjska pot. Za vas bi lahko rekli, da ste nestanovitni kot spomladansko vreme, zdaj ste ptiček na veji, že naslednji trenutek pa se vas loti potrtost. Tedaj izžarevate nezadovoljstvo, za katerega pogostokrat niti ne veste pravega vzroka. Zbujate vtis moči, v bistvu pa na tak način skrivate svoje slabosti. Znae biti trmoglav in potem vztrajate pri svojem več kot je to potrebno in vredno. Počasi se premikate k svojim ciljem. Kar se tiče vaše notranjosti, ste ranljivi in občutljivi. Težko se boste na koga navezali, če pa vam to uspe, bo vse skupaj kratko trajalo. Pri tem je to predvsem neka strast in ne pravo čustvo. Vaše življenje poteka po že ustaljenih tirnicah. Ambicije so vam omejene. Vaše zdravstveno stanje bo kar stabilno. V tretjem življenjskem obdobju pa se boste morali z njim ukvarjati več kot po navadi. Nasvet: Življenje, ki ga živite, je sicer varno, lahko pa hitro postane monotono in enolično. Poskusite se razvedriti v krogu svojih prijateljev in znancev, pokažite jim, da znate biti tudi sproščeni in zabavni s smislom za humor. Sicer pa se morate vi sami odločiti, kaj vam bolj ustreza.

P.A.

Radi bi opozorili vse bralce Vestnika in posameznike, ki ne bi želeli, da njihove analize objavimo, naj to na kuponu označijo. Vsi, ki želijo dogovore še na kakšno druga vprašanja o sebi, lahko dobijo v naši redakciji naslov, na katerega bodo pisali. Prosimo vas, da poleg kupona pošljete tudi odtise vaših dlani, saj vam sicer ne moremo odgovoriti.

PLASTIKA ALI GLINA

Rastline uspevajo tako v plastičnih kot glinastih posodah. Če pa imamo v mislih varstvo okolja, potem raje izberimo glinasti lonček. Plastični lonček se izraabi v nekajih tleh, potem ga moramo zamenjati. Plastika roma na smetišče in je odpadke, ki ga narava sama ne more predelati. Glinasti lončki so trajnejši, ko pa se izraabi ali razbijejo, lahko uporabimo črepanje za drenažno plast v novih lončkih.

Kuhajte z nami

»V rokah spretnega kuharja ali večje gospodinje lahko riba postane neizbraten vir užitkov.« je ugotovil Brillat Savarin v svoji knjigi Psihologija okusa. Za pripravo rib velja pravilo, da jih nikoli dalj časa ne namakamo v vodi ali jih pustimo težati natrtih s soljo. V obeh primerih se izlužijo dragocene hranilne snovi. Zadoštuje, da jih na hitro splaknemo v tekoči vodi. Da riba med pripravo ostane bela in meso čvrsto, jo pokapamo z limoninim sokom ali s kisom, jo zunaj in znotraj posolimo in po možnosti hitro pripravimo. To ustreza gospodinjam, ki žele za kuho porabiti čim manj časa.

Za 4 osebe vzamemo 4 večje postrvi, ki jih splaknemo pod tekočo vodo in osušimo s kuhinjskim papirjem. Limono natančno olupimo, tudi belo kožico, in jo zrežemo na rezine. Postrvi zunaj in znotraj posolimo, popopramo. Posamezne ribe položimo na primerne kose alufolije, ki jo poprej namažemo z oljem ali maslom. Na ribo položimo 2 do 3 kofobarčke limone. Folijo zapremo in robove trdno stisnemo. Zložimo v suhi plitev pekač in pečemo 25 minut pri temperaturi 250° C.

Medtem zmešamo 5 dag surovega masla s soljo, poprom, žlico worchestreke omake, žličko vinjaka in žlico sesekljane petršilja. S to omako prelujemo pečene ribe. Zraven ponudimo slan krompir in kumarično solato.

Več vitaminov E-

manj

infarktov?

Povečana količina določenih hranil, zlasti vitamina E v krvi, lahko zmanjša možnost, da zbolimo za angino pectoris, bolečino v prsih, ki se po navadi pojavi pred srčnim napadom. To novo odkritje, čeprav temelji na raziskavi, ki so jo opravili med moškimi, povečuje čedalje večje število dokazov za domnevo, da določena hranila, tako imenovani »antioksidanti«, lahko preprečijo poškodbe žil, ki povzročajo srčna obolenja. Mnogi strokovnjaki so prepričani, da beta karoten in vitamina E in C delujejo v krvnem obtoku kot antioksidanti, ker preprečujejo nastajanje oksidirane lipoproteinskega holesterola, ki poškoduje srce in lahko povzroči srčni napad.

ZA LJUBITELJE CVETJA

POMLADNI ŠOPEK IZ DOMAČEGA VRTA

Res je, da so rože z vrta lepe že same po sebi, toda če niso urejene v vazi, nam ne pričarajo toliko lepote kot sicer. Prav v tem času najdemo na vrtu veliko uporabnih cvetočih vej in cvetja. Zato je najbolje, da si oblikujemo nekaj po svoje, vendar preprosto in poceni in da se na vrtu ne bo preveč poznalo.

Vsako gospodinjstvo premore več različnih vaz, posod; pripomočke pa si kupimo v cvetličarnah. Pri urejanju cvetja nikakor ne smemo pozabiti na oster nož ali britvico. Z nožem ne režemo nobene druge stvari kot samo cvetna stebila. Olesnela stebila in veje pa režemo s trsnimi škarpami.

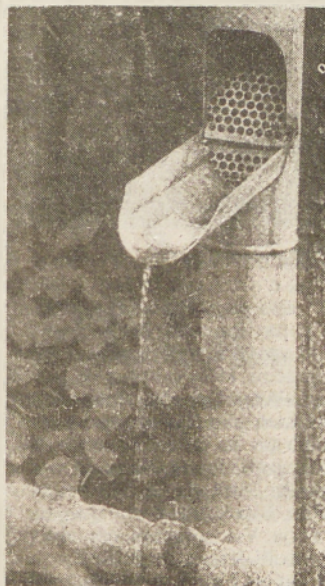
Vaze naj imajo po možnosti ravno dno. Idealna vaza je visoka okoli 20 cm in široka 10 cm. Goba je v cvetličarstvu nepogrešljiva, lahko jo dobimo v cvetličarnah v različnih oblikah, mora pa biti stalno temeljito namočena. Vsak, ki mu je urejanje cvetja konjiček, mora imeti tudi škarje za rezanje žice, saj moramo stebila večkrat ojačati z žico, tako da jih lahko potem vtaknemo v gobo. Žico poskušamo kar se da skriti, zlasti pri drobnih šopkih. Dostikrat cvetje lepše deluje, predvsem drobno, če je zvezano. In s čim naj ga vezemo? S čim manj vpadljivo rafijo, samo da je prožna in čvrsta. Zdi se, ko imamo vse pripravljeno, pa gremo na cvetlični sprehod na vrt...

Kot osnovo za šopek vzamemo vedno zeleni bršljan (Hedera helix »Arborescens«), vrh šopka okrasimo z lesko (Corylus av »Comorta«), ki je pravkar odcvetela, vendar nas s svojimi kipeče brstečimi listi popelje v cvetočo pomlad. V sredo šopka damo reso (eriko), kot cvetoč pomladni dih pa uporabimo rumene narcise.

Zadostuje pet narcis, ki morajo gledati navzven. Kot dopolnilno

NASVET

Zbirajte deževnico

Če imate hišo ali počitniško hiško, je dobro, da zbirate deževnico, kako lahko to storite, pa kaže slika. V odtočno cev vstavite vložek z rešetko. Rešetka bo zaustavila smeti in čista deževnica bo stekla v sod. Ko se bo sod napolnil, lijak lahko zaprete in deževnica bo spet tekla po cevi v zemljo. Zakaj moramo imeti deževnico? Idealna je za zalivanje vrta.

Je vaš otrok levičar?

Desničarjev je veliko več in zato so levičarji v marsičem na slabšem. Toda to ni razlog, da bi starši in učitelji silili otroka, naj se navadi uporabljati desnico. Eden izmed desetih otrok je pravi levičar, zanj bi lahko imelo takšno prevzganje daljnosežne posledice. Strokovnjaki so si edini v tem, da ima lahko prevzgojen levičar težave s koncentracijo, spretnostjo, vedenjske motnje, pa tudi težave pri pisanju in branju. Samo če otrok uporablja obe roki enako pogosto, ga lahko previdno navadimo, da daje prednost desnici.

Zamrznjene ribe

Globoko zamrznjena riba, polgotova in gotova ribja jedila so vedno pogostejše na naših mizah, v naši prehrani. Ponudba v trgovinah je bogata in pestra, ribe pa sodijo v zdravo prehrano. Pri uporabi ribjih jedi pa moramo poznati nekatera osnovna pravila. Predvsem se zamrznjenih rib ne sme odmrzovati pri visoki temperaturi ali neposredno v vodi. Da bi se ohranile vse hranljive vrednosti in lastnosti, ribe začnemo pripravljati, ko so še zamrznjene. Zamrznjena riba je najprimernejša za pečenje, praženje na olju in žaru. Riba se odmrzuje pri sobni temperaturi 2 do 5 ur. Gotova in polgotova ribja jedila (panirana riba, krokoti orezki) se pripravljajo takoi.

Olga Varga

SESTAVIL MARKO NAPAST	FRANCO-SKA GOSPODICA	FILMSKA IGRALKA MCGRAW	PRIJAVA ZA RISANJE KROGOV	ZNAK ZA GLAS	MAJHEN DEL GOREČE SNOWI	ŠPANSKI DRAMATIK (GREŠNA LJUBEZEN)	ANGLEŠKI PEVEC ROCKA (ADAM)
MASTNA SNOV							
SNOV, KI POVZROČA ALERGIJO							
VRSTA TRGOVSKIH OBRETI							
AVTOMOBILSKA OZNAKA ŠPANJE		TEZA EMBLAŽE CIRKULACIJA					NAJVEČJE JEZERO NA TIROLSKEM
KENSKI DRŽAVNIK (DANIEL ARAP)				PEVKA SRSEN KOPALIŠČE PRI KOPRU			
MAJHEN OBLAK							
REKA V FRANCJI. PRITOK EURE					NOVI HEBRIDI DERIVATI AMONIJA		
AVTOMOBILSKA OZNAKA SOMBORA			AMERIŠKO ŽIME RIBEJSKE MREZE				
IZPIT, IZKUŠNJA							
RIMSKO ŠTEVILO PETDESET	ONASSIS	IRIDIJ				SEVER JOSIP JURČIČ	
GLAJENJE PERILA							
GRŠKE BOGINJE MASČEVANJA							

Kupon za brezplačno analizo

Ime in priimek _____

Datum rojstva _____

Točen naslov _____

Šifra _____

Kupon pošljite na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29, Murska Sobota (Za Skrivnost vaših dlani).

NA MURSKEM VALU

Glasujem za:

Izvajalec:

Skladba:

KUPON 12

Lestvica najboljših narodno-zabavnih melodij ta teden:

1. ROJSTNA VASICA — Ans. Toneta Čučka
2. VZPON NA TRIGLAV — Marcla
3. MI MEJAŠI SMO PAJDAŠI — Šimek, Sagner
4. RDEČI CVET — Beneški fantje
5. TE MOJE MALE ORGLICE — Slovenija

Vaše predloge pošljite na dopisnici na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, Murska Sobota. Glasovnice bomo izžrebali in nagradili.

Lestvico domačih pesmi lahko poslušate vsak četrtek od 18.00 do 19.00 v oddaji Radia Murska Sobota Zaigrajmo in zapojmo po domače.

Nagrajenci:

1. BERTI JEVSENAK, Bratov Greifov 18, 62000 Maribor
2. MANUELA ŠKERIAK, Stanjevič 27, 69203 Gornji Petrovci
3. EMILJA HUBER, Gornji Slaveči 82, 69263 Kuzma

ZGODOVINSKI UTRINKI IZPRED PETDESETH LET

Madžarska vlada je že 2. septembra 1940 (takrat v zvezi s Transilvanijo) sprejela poseben odlok o delovanju oblasti v izrednih razmerah, ki naj bi veljal do 2. septembra 1941, vendar je bil podaljšan za celo obdobje trajanja vojne. Zaradi vojne se torej civilna oblast ni veliko razlikovala od vojaške. Veliko pomembnih funkcij v Prekmurju so prevzeli domačini, ki so po mnenju novih oblasti veljali za lojalne državljane. Okrajni predstavniki oblasti so bili vključeni v delo županijskih skupščin in njunih organov, Ferdinand Hartner in Pavel Orszagh pa sta bila februarja 1942 imenovana kot predstavnika soboškega in lendavskega okraja v madžarski parlament. Vodilna politična stranka je bila Magyar Elet Part (Stranka madžarskega življa), katere krajevne organizacije so bile v vseh večjih krajih Prekmurja. Vsa politična agitacija je potekala v duhu citata: »Bog je izvolil Vogre, da tu za Karpati tisoč let kraljujejo. Ni sile in je nikdar ne bo, ki bi nas raztrgala. Trianon je bil samo enkrat.«

Značilnost madžarske uprave, lahko rečem tudi madžarske politike v Prekmurju, je bilo njeno intenzivno ukvarjanje z narodnostnim vprašanjem. Poleg vedno aktualnega »vendskega« vprašanja pa so bile na dnevnem redu razne slovesnosti, proslave, pade, nosilec večine akcij pa je bilo ponovno ustanovljeno Madžarsko prosvetno društvo za Vendsko krajino, katerega program je temeljil na osnovnem načelu, da se v pokrajini ne sme zgoditi nič brez znanja in sodelovanja društva, konkretno pa je bil razdeljen na štiri točke:

1. Izdajanje glasila Muraszombat és Videke, tednika, ki je redno izhajal do konca vojne.
2. Organiziranje jezikovnih tečajev.
3. Organiziranje političnega in kulturnega življenja.
4. Skrb za dvig gospodarstva v pokrajini.

Dva najpomembnejša elementa oblikovanja človeške zavesti, to sta šolstvo in informiranje, sta bila torej na neki način v pristojnosti društva. V Prekmurju je zrasla vrsta malih enorazrednih šol, katerih osnovna naloga je bila otroke čim prej naučiti madžarskega jezika. Šole pa je bila tesno povezana tudi mladinska predvojaška organizacija Levente, v katero so bili obvezno vključeni vsi dečki od 12. do 24. leta.

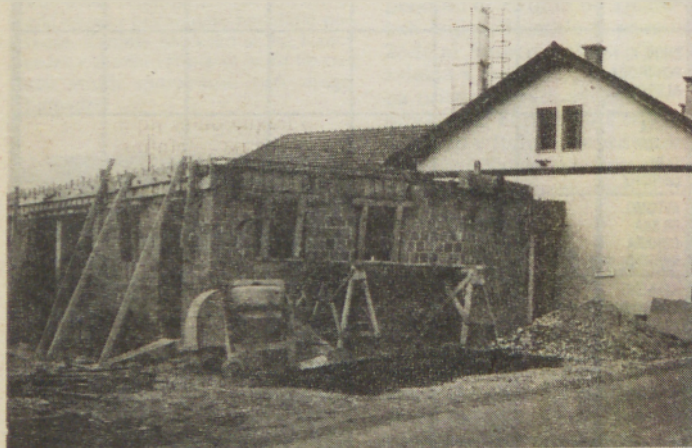
Posebnost madžarske uprave v Prekmurju je bila predvsem v odnosu do prebivalstva, ki je natančno ločeval priseljence in staroselce. Prekmurske Slovence, Madžari so namreč z olajšanjem pričakali ponovno priključitev k matični državi, ki so bili sami ali njihovi predniki rojeni v pokrajini pred 31. 10. 1918, je imela madžarska uprava za sebi lojalne državljane, ki so bili sicer 22 let pod napadno propagando in vzgojo, vendar se jih da ponovno prepričati v to, da so Vendi, kar naj bi bil prvi korak k spoznanju, da so Madžari. Vzgoja in propaganda torej, in ne represija. Zato je Prekmurje tudi predstavljalo neke vrste miren otok v osrčju zavojevane Evrope. Kar seveda še zdaleč ni veljalo za priseljence, sodelavce odporniškega gibanja in Žide, ki so občutili moč represivnega aparata, po nemški zasedbi in prihodu fašistične stranke na oblast, pa se je ta razširila na vse prebivalstvo.

KRAJEVNA SKUPNOST DOKLEŽOVJE

Gradijo otroški vrtec

Med letošnjimi prednostnimi nalogami v krajevni skupnosti Dokležovje je gradnja otroškega vrtca, katerega predračunska vrednost znaša 3.340.000 dinarjev. Od tega zneska mora krajevna skupnost zagotoviti 25-odstotni delež. Gradbena dela, ki jih izvaja Graditelj iz Beltincev, so bila doslej opravljena v vrednosti 700.000 dinarjev. Načrtujejo, da bodo letos v gradnjo vložili še

da bodo uredili odvodni kanal potoka Nakel, ki teče skozi naselje, uredili odvoz smeti in s finim asfaltno prevlekli občinsko cesto, ki pelje skozi naselje, za kar naj bi delež zagotovila tudi krajevna skupnost. V izdelavi je idejni načrt za gradnjo kanalizacije, ki jo bodo dokončali v naslednjih letih. Po besedah novega predsednika sveta krajevnega skupnosti Dokležovje Simona

Otroški vrtec. Dokležovju gradijo kot prizidek k zgradbi osnovne šole. To pa zaradi funkcionalnosti šole in vrtca, ki bosta imela skupno kuhinjo, kulinico in kletne prostore.

okrog en milijon dinarjev. vrtec pa naj bi bil dokončan v letu 1993. Poleg gradnje otroškega vrtca pa se v Dokležovju pripravljajo na razširitev telefonije. Doslej ima telefone 33 gospodinjstev, na novo pa se je prijavilo 100 naročnikov. Razširitev telefonije bodo 70-odstotno financirali naročniki sami, 30 odstotkov sredstev pa bo prispevala krajevna skupnost. Dela bodo opravili v treh fazah, rok razširitve pa je odvisen od zmogljivosti naročnikov in krajevnega skupnosti. V referendumskem programu, ki so ga sprejeli letos za dobo petih let, pa so tudi zapisali,

Horvata pa jim dela veliko glavavic odvoz odpadnih fekalij, ki niso primerne za gnojnico poljščin, so pa nevarne za podtalnice. Seveda pa tega problema najbrž sami ne bodo mogli rešiti. Letos naj bi obnovili tudi gasilski dom, ki je v slabem stanju, dolgoročno pa je tako predvidena obnova celotnega vaško-gasilskega doma. V izdelavi je tudi načrt vodovodnega omrežja v naselju. Nekaj denarja pa bo krajevna skupnost namenila za obnovo cerkve v Dokležovju, če bo do tega prišlo.

F. Maučec

Tržnica — piramida

Tako dolgo kot trgovsko hišo (ali pa še dlje) načrtujejo v mestu Gornja Radgona tudi tržnico. Po večletnih zapletih so končno določili lokacijo v ureditvenem načrtu — tržnica bo nekje med trgovino Borovo, stavbo Obrtne zadruge 14. oktober in Potrošnikovo trgovino v središču mesta. Hkrati bo do nje speljana nova asfaltirana cesta (za stavbo obrtne zadruge), tako da bodo vsaj delno razbremenili parkirni prostor za Emonino trgovino.

Stvar je vzela v roke Obrtna zadruga 14. oktober, ki naj bi sama priskrbelo tudi financiranje gradnje prodajnih prostorov v pokriti tržnici, velikosti 20 x 25 kvadratnih metrov. Načrte so naredili ptujski načrtovalci in mariborska Vizija, zanimivo pa je, da bo pokrita tržnica v obliki piramike v veliki meri zgrajena iz stekla (ali drugega prozornega materiala). Steklene piramide nas spominja na svetovno znane steklene piramide pred pariškim muzejem. Če bo tudi tako dobro izdelana, kakovostna, znana in obiskana, bomo še videli.

Čeprav je ena od osnovnih usmeritev gornjeradgonske vlade razvoj drobnega gospodarstva, pa bodo morali rešiti še en problem: lastnik zemljišča je še vedno sklad stavbnih zemljišč. Najprej bo torej potrebno rešiti problem lastništva, kajti le tako bodo lahko dobili tudi resne interese, pripravljene vlagati v gradnjo. Tudi banka se nerada pogovarja o posojilih, dokler posojiljemalec ni tudi lastnik zemlje.

bbp

KDO BO NASLEDNJI POMUREC MESECA?

To vprašanje si zastavljamo po dosedanjih izidih ankete o izboru Pomurca meseca, v kateri ste s svojimi odgovori in utemeljitvami sodelovali vi, spoštovani bralci domačega tednika Vestnika. Kot ste lahko prebrali v prejšnji številki, smo 5 naših zvestih glasovalcev tudi nagradili. S tem ne bomo odnehali tudi v prihodnje, zato pričakujemo še večji odziv bralcev. V naslednji številki Vestnika, ki bo izšel 3. maja, bomo že objavili rezultate za mesec april. Pohitite!

NAJ POMUREC (POMURKA) MESECA

GLASUJEM ZA

4

(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

DENACIONALIZACIJA

Marsikomu je znano, da je tovarna Mura nastala iz zametkov, ki jih pred več kot 65. leti postavil Janez Cvetič, le nekaj pa jih ve, da je ta tovarnar, čigar premoženje je bilo nacionalizirano, imel nezakonsko hčer Ireno. Kaj je zvedel Vestnikov novinar?

Tovarnar Janez Cvetič se je narodil 1897. leta, umrl pa 1945. leta. Počiva na soboškem pokopališču, kjer je skromen nagrobni spomenik, na njem pa pokojnikov ime in priimek ter letnici rojstva in smrti. Na betonski plošči je posoda z zemljo, iz katere so pognale spomladanske rože. Na njegovo poslednje počivališče nas je opozorila Irena Tivadar, poročena Cigan, iz Gancan 102, ki je tovarnarjeva nezakonska hči.

»Moja mama Ana je bila kuharica pri soboškem notarju. Tam jo je spoznal Janez Cvetič in 28. septembra 1918. leta sem se rodila jaz, Cvetičeva nezakonska hči. Tedaj je bil star 21 let in mojega rojstva niso obešali na veliki zvon, prej narobe: kar se da dolgo so ga prikrivali. Menda se je oče bil pripravil poročiti, kajti moja mama je bila sicer rečna, a lepa, toda ni ji bilo do poroke, pozneje pa si tudi ni preveč prizadevala, da bi oče plačeval vzdrževalnino. Tudi sam ni hotel skrbeti zame. Spominjam se, da sem nekoč, stara 10 let, šla v Mursko Soboto skupaj s sorodnico in pred hotelom Krona sva prežali na očeta. Ko je prišel iz lokala, sem ga prosila, naj mi da nekaj denarja. Potrepljal me je po ramenih in rekel: »Dobis, dobiš...« in šel dalje. Nekeč, bilo je to prej, ko sem ga obiskala v tovarni, pa me je odpravil z 2 metroma blaga za obleko. Moj oče je imel zelo strogo ženo, ki

mu ni dovoljevala stikov z menoj, pa tudi prepovedala mu je, da bi mi gmotno pomagal. Pogledajte: tu je izvršilni nalog za plačevanje vzdrževalnine za obdobje od marca 1933. do avgusta 1934. leta, ko so mu naložili mesečno plačevanje 3600 dinarjev.«

Irena Tivadar je rasla in se preživljala ob pomoči matere in dedka, ki si je sicer osebno zelo prizadeval, da bi z bogate Cvetičeve mize kaj prišlo tudi na njihovo, še posebej potem, ko je tovarnar v uradnih listinah priznal svojo nezakonsko hčer. Morda bi ga z leti začela peči vest in bi ji kaj prepustil z oporoko ali pa bi dedovala po zakonu po njegovi smrti? Tako upanje je usahnilo 1945. leta, ko je Irena bila stara 27 let, saj so po vojni Cvetičevo tovarno perila nacionalizirali in tako je tudi on obubožal. Njegova žena Irma Hreško, s katero je tovarnar imel dva otroke (Marijo in Marka), je po vojni odšla v Avstralijo, kjer je tudi umrla. Irena Tivadar, poročena Cigan, vdova, nam ni vedela povedati, ali njena polbrat in polestra še živi. Če sta še na svetu in bo končno sprejel zakon o denacionalizaciji, se bodo oni trije lahko potegovali za vrnitev očetovega premoženja, ki je bilo nacionalizirano. Kot smo zapisali v eni izmed prejšnjih števil, bodo lahko postali tovarniški delničarji, lahko jim bodo vrnili očetov delež, v izjemnem primeru pa bodo dobili denarno odškodnino. Se-

veda pa je potrebno še in še potrpljenja, saj zakon še ni sprejet.

»Odkar sem odrasla, sem kot nezakonska hči nekdanjega to-

mi tako in tako ne bo uspelo nič dobiti. Sčasoma sem se sprijaznila, da je vse zastoj, potem pa mi je nek arhivar vtil upanje. Rekel mi je, da bom morda lahko uveljavila svojo pravico, ko se bo menjala oblast. Zdaj se je in pričam, da bom dobila odškodnino, kajti Janez Cvetič je bil moj oče.«

Irena Tivadar, poročena Cigan, je svoj zahtevek že prijavila sedežu Demosa v Murski Soboti, ta pa ga je posredoval združenju lastnikov razlaščenega premoženja. Najela je tudi pravniko, ki spremlja predpise v zvezi z denacionalizacijo, in brž, ko bo izšel zakon, bo vložila uradni zahtevek. Sicer je malo v skrbeh, saj nam je dejala, da se bo lahko zgodilo, da bo prej umrla, kot bo končno kaj dobila posredno od svojega očeta. Toda desetletja trajajočega upanja, da bo krivica (očetova, državna) popravljena, le ni izgubila. Srčno ji želimo, da se ji vse to izpolni, saj Cvetičevi v Gancanih (kot jih nekateri imenujejo) niso bogati.

In rože na grobu Janeza Cvetiča? Nismo poizvedovali, kdo skrbi, da so spet zacvetele, domnevamo pa, da jih je kdaj pa kdaj zalila tudi nezakonska hči, čeprav oče do nje na zunaj ni kazal očetovstva, globoko v srcu pa ga je pravi gotovo imel, sicer je ne bi — v listinah matičnih knjig — priznal za svoje dete.

Stefan Sobočan

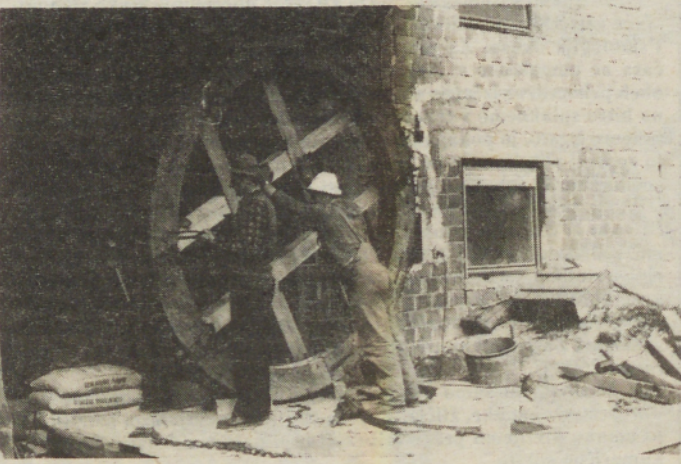
MLINAR VLADIMIR BABIČ IZ VERŽEJA SE NE DA

Prvotno načrtovano otvoritev mlina je prestavil na 10. maj. Naj bo še tako visoka voda, mlinar ne bo več odnesla. Koliko bo stal novi mlin, tega niti sam ljubog ne ve.

Trma je lahko tudi dobra lastnost. Vsekakor pa pri verženskem mlinarju Vladimirju Babiču, saj potem, ko mu je narasla rekla odnesla mlin, ni obupal, ampak se je odločil zgraditi nov mlin.

»Povedati moram, da bo na vodi le pogonski del mlina, naprave za mletje pa bodo na suhem, kot so že dlje časa. Ker smo od starega mlina našli le en »kump« (čoln) in veliko ter malo

zobato kolo, je bilo treba vse ostalo narediti na novo. Upam, da bodo mojstri, ki sem jih najel, delo opravili najkasneje do 10. maja, ko pripravljamo manjšo slovesnost. Ne morem vam povedati, koliko bo stal nov plavajoči objekt, zagotovem pa lahko, da ga voda, pa naj bo visoka tudi 4 metre, ne bo mogla več odnesti. Priklenjen bo z več jeklenimi vrvmi, te pa bodo pritrjene na kovinski kol. Nare-

Od nekdanjega plavajočega mlinarskega objekta so našli le en čoln in manjše ter večje zobato kolo, ki ga je tesarski mojster Franc Orban iz Veržaja te dni s sodelavcem poskušal popraviti.

KMALU NOV MLIN

Hrastov les je predrag, tudi mojstrov ni, zato so namesto lesenih »kumpov« zgradili 13 metrov dolge železne. Na obrežju je novo tudi sidrišče, kamor bodo mlin potegnili, če bi rekla grozila, da bi ga odplavila.

dili smo tudi posebno sidrišče na obrežju reke, v katero bomo lahko potegnili mlin, ko bi obstajala nevarnost, da bi ga močno narasla rekla odnesla, nam je povedal Vladimir Babič.

Mlinsko vodno kolo bo ustrezno široko, njegov premer pa bo 3,5 metra. Poganjalo bo že omenjeno veliko zobato kolo, to pa manjše, od tam pa bo »tekel« pogon preko jeklene vrvi, ki bo seveda krožila, do pogonskega mehanizma v samem mlinu. Vse bo kot prej, tako tudi čolna, ki sta kovinska in merita v dolžino 13, v širino pa 2,8 metra. Kovinski čolni sicer niso ravno v skladu z ohranjanjem dediščine, kajti vsi vemo, da so bili na ne-

kdanjih mlinih leseni, vendar si zdaj take gradnje nikjer ob Muri ne moremo več privoščiti. Tudi brodi imajo kovinske »kumpe«. No, vseeno pa bo v Babičevem mlinu veliko lesa, in to najdražjega — hrastovega. Darovi so tako kmalu pošli, največ pa so prispevali: župan mesta Ingolstadt gospod Walter Schell (10.000 DEM), spomeniško varstvo iz Gradca (6.050 ATS), Radenska in LB — Pomurska banka (po 10.000 dinarjev), poleg teh pa še razna društva in posamezniki. Pri tej gradnji namreč ne gre zgolj za energetske izboljšave reke Mure, ampak tudi za turistično atrakcijo.

Š. Sobočan